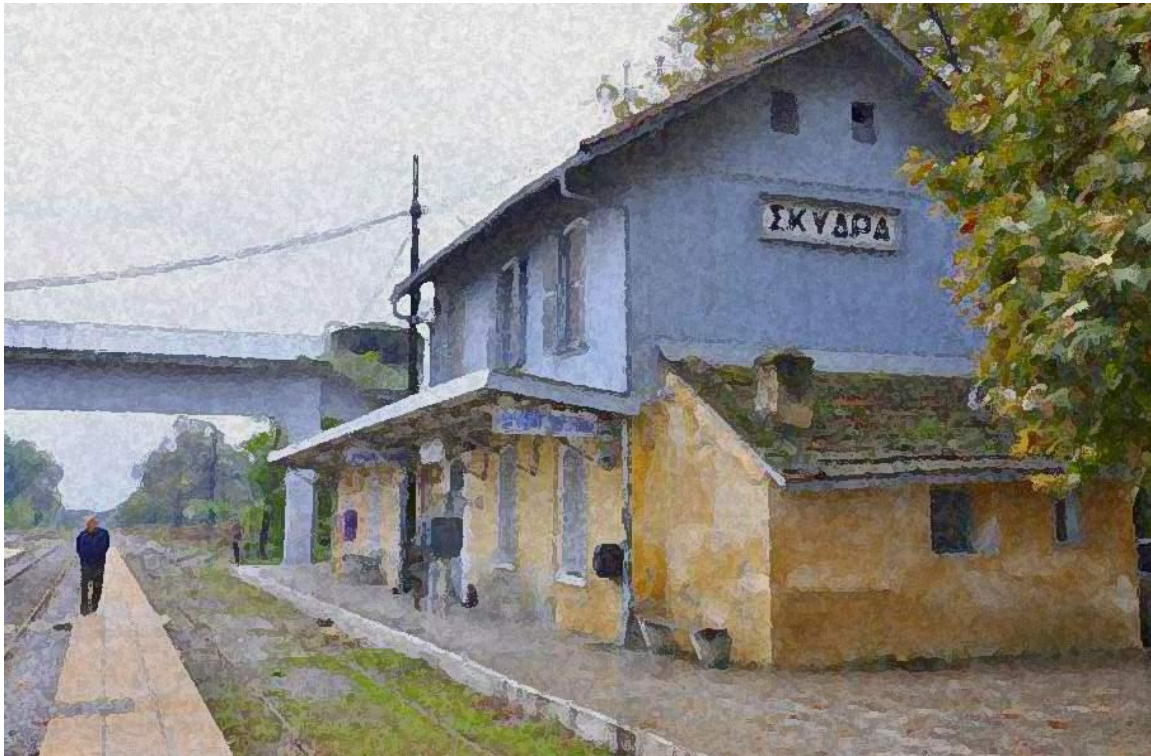

ΔΗΜΟΣ ΣΚΥΔΡΑΣ Π.Ε. ΠΕΛΛΑΣ
ΕΠΙΒΛΕΨΗ: ΕΛΕΝΗ ΔΑΜΙΑΝΙΔΟΥ
ΑΓΡ.& ΤΟΠΟΓΡΑΦΟΣ ΜΗΧΑΝΙΚΟΣ
ΔΙΕΥΘΥΝΣΗΣ ΤΕΧΝΙΚΩΝ ΥΠΗΡΕΣΙΩΝ
& ΠΟΛΕΟΔΟΜΙΑΣ

ΜΕΛΕΤΗ: ΤΟΠΙΚΟ ΧΩΡΙΚΟ ΣΧΕΔΙΟ
ΔΗΜΟΥ ΣΚΥΔΡΑΣ
ΑΝΑΔΟΧΟΙ: ΓΑΙΑ Α.Ε. ΜΕΛΕΤΩΝ
CONSORTIS
ΑΠΟΣΤΟΛΟΣ ΤΖΗΡΙΝΗΣ

ΤΟΠΙΚΟ ΧΩΡΙΚΟ ΣΧΕΔΙΟ ΔΗΜΟΥ ΣΚΥΔΡΑΣ

Β' Φ Α Σ Η

Συνθετική Αξιολόγηση Δεδομένων Διατύπωση Σεναρίων Χωρικής Ανάπτυξης

ΓΙΑ ΤΗ ΣΥΜΠΡΑΞΗ ΤΩΝ ΑΝΑΔΟΧΩΝ

ΚΩΔΙΚΟΣ ΠΑΡΑΔΟΤΕΟΥ: 186024401

ΙΦΙΓΕΝΕΙΑ-ΓΕΩΡΓΙΑ ΜΑΜΟΥΝΗ
ΑΝ.Δ/ΝΟΥΣΑ ΣΥΜΒΟΥΛΟΣ ΓΑΙΑ Α.Ε. ΜΕΛΕΤΩΝ
ΑΡΧΙΤΕΚΤΟΝΑΣ ΜΗΧΑΝΙΚΟΣ, MSc MBA

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

ΠΡΟΛΟΓΟΣ	4
B1. Ενσωμάτωση δεδομένων και ευρημάτων της Στρατηγικής Μελέτης Περιβαλλοντικών Επιπτώσεων και της Προκαταρκτικής Μελέτης Γεωλογικής Καταλληλότητας	6
B1.1 Δεδομένα, δυνατότητες, προβλήματα και προοπτικές – ανασκόπηση Α΄ Φάσης.....	6
B1.1.1 Σύνοψη δεδομένων – αναπτυξιακές δυνατότητες και προοπτικές.....	6
B1.1.2 Αξιολόγηση ενδογενούς ανάπτυξης: ανθρώπινο και παραγωγικό δυναμικό, απασχόληση.....	9
B1.1.3 Αξιολόγηση κλαδικών εξειδικεύσεων και τουριστικού δυναμικού.....	10
B1.2 Χωροταξικά δεδομένα και διαχείριση του περιβάλλοντος.....	11
B1.2.1 Αξιολόγηση οικιστικού συστήματος – χωρικής διακυβέρνησης.....	11
B1.2.2 Προσφορά – ζήτηση κατοικίας και παραγωγικών υποδοχέων.....	12
B1.2.3 Αξιολόγηση ενδοδημοτικών μετακινήσεων – δικτύων.....	14
B1.2.4 Αξιολόγηση παραγόντων, καταλληλοτήτων ή περιορισμών οικιστικής ανάπτυξης και δόμησης.....	15
B1.2.5 Αξιολόγηση διαχείρισης, προστασίας και ανάδειξης του περιβάλλοντος.....	15
B1.3 Οργάνωση οικιστικών υποδοχέων και ποιότητα ζωής.....	17
B1.3.1 Αξιολόγηση δημόσιου χώρου, κοινωφελών εξυπηρετήσεων και ποιότητας δομημένου περιβάλλοντος.....	17
B1.3.2 Αξιολόγηση κοινωφελών τεχνικών υποδομών και δικτύων.....	19
B1.3.3 Αξιολόγηση κινητικότητας, προσβασιμότητας και δικτύων μεταφορών... ..	19
B1.4 Αξιολόγηση ισχύοντος χωροταξικού και πολεοδομικού σχεδιασμού.....	21
B1.4.1 Ανάγκη αναθεώρησης ή τροποποίησης για ομογενοποίηση / συντονισμό και άμβλυση συγκρούσεων δομικού χωροταξικού χαρακτήρα.....	21
B1.4.2 Έλεγχος εφαρμογής πολεοδομικού σχεδιασμού.....	22
B1.5 Αξιολόγηση περιβαλλοντικών δεδομένων – συμπεράσματα Στρατηγικής Μελέτης Περιβαλλοντικών Επιπτώσεων.....	23
B1.5.1 Αξιολόγηση υφιστάμενης κατάστασης περιβάλλοντος.....	23
B1.5.2 Αξιολόγηση υφιστάμενων περιβαλλοντικών προβλημάτων.....	27
B1.5.3 Περιβαλλοντικές παράμετροι που αναμένεται να επηρεάσουν τις προτάσεις του Τ.Χ.Σ.	28
B1.6 Αξιολόγηση γεωλογικών δεδομένων – συμπεράσματα Προκαταρκτικής Μελέτης Γεωλογικής Καταλληλότητας.....	29
B1.6.1 Δυναμικό γεωλογικών πόρων.....	29
B1.6.2 Αξιολόγηση γεωπεριβάλλοντος.....	29
B1.6.3 Γεωλογική Καταλληλότητα.....	31
B2. Κύριες μεταβλητές προοπτικών / κινδύνων	34

B2.1 Εισαγωγή.....	34
B2.2 Μεταβλητές εξωγενούς περιβάλλοντος	35
B2.3 Μεταβλητές ενδογενούς περιβάλλοντος.....	39
B2.4 Ανάλυση κατά SWOT.....	48
B2.4.2 Ανάλυση SWOT.....	50
B3. Εναλλακτικά σενάρια χωρικής ανάπτυξης και οργάνωσης	55
B3.1 Γενικά αναπτυξιακά προγραμματικά μεγέθη ανά σενάριο	55
B3.1.1 Εισαγωγή.....	55
B3.1.2 Προγραμματικά μεγέθη.....	57
B3.2 Ανάπτυξη εναλλακτικών σεναρίων μοντέλων ανάπτυξης και χωρικής οργάνωσης	63
B3.2.1 Σενάριο τάσεων ή μηδενικής παρέμβασης.....	64
B3.2.2 Παρεμβατικό σενάριο δυναμικής ανάπτυξης.....	67
B3.2.3 Παρεμβατικό σενάριο ήπιας ανάπτυξης – ρεαλιστικό σενάριο.....	73
B4. Επιλογή τελικού σεναρίου ανάπτυξης και χωρικής οργάνωσης.....	79
B4.1 Γενικά	79
B.4.2 Αξιολόγηση εναλλακτικών σεναρίων ανάπτυξης και χωρικής οργάνωσης... ..	80
B4.1.1 Αξιολόγηση σεναρίου τάσεων	80
B4.1.2 Αξιολόγηση παρεμβατικού σεναρίου δυναμικής ανάπτυξης.....	81
B4.1.3 Αξιολόγηση παρεμβατικού σεναρίου ήπιας ανάπτυξης.....	82
B4.2 Ανακεφαλαίωση αξιολόγησης σεναρίων ανάπτυξης και χωρικής οργάνωσης	82
B4.3 Επιλογή τελικού σεναρίου ανάπτυξης και χωρικής οργάνωσης.....	87

ΠΡΟΛΟΓΟΣ

Το παρόν τεύχος αποτελεί την τεχνική έκθεση της Β΄ Φάσης της μελέτης «Τοπικό Χωρικό Σχέδιο Δήμου Σκύδρας», η οποία εκπονείται με εντολή και για λογαριασμό του Δήμου Σκύδρας, σύμφωνα με το από 4553/26.04.2018 συμφωνητικό εκπόνησης της μελέτης που υπογράφηκε μεταξύ των αναδόχων της μελέτης «ΓΑΙΑ Α.Ε. ΜΕΛΕΤΩΝ Δ. ΜΑΜΟΥΝΗΣ & ΣΙΑ –ΑΝΔΡΕΑΣ Θ. ΚΑΡΑΒΑΣΙΛΗΣ – ΓΕΩΡΓΙΟΣ Μ. ΤΣΑΚΟΥΜΗΣ & ΣΙΑ Ε.Ε. με δ.τ. ΑΚΚΤ Σύμβουλοι Μηχανικοί – ΑΠΟΣΤΟΛΟΣ ΤΖΗΡΙΝΗΣ ΤΟΥ ΘΕΜΙΣΤΟΚΛΗ» και της Δημάρχου Σκύδρας Αικατερίνης Ιγνατιάδου.

Καθήκοντα επίβλεψης της μελέτης ανατέθηκαν στην κ. Ελένη Δαμιανίδου, Διπλ. Αγρονόμο & Τοπογράφο Μηχανικό, σύμφωνα με το υπ' αρ. 5082/09.05.2018 έγγραφο του Δήμου Σκύδρας. Κατόπιν αιτήματος του Δήμου Σκύδρας, το Τμήμα Χωρικού Σχεδιασμού της Περιφέρειας Κεντρικής Μακεδονίας ανέλαβε την παρακολούθηση της μελέτης, σύμφωνα με το υπ' αρ. 314938(1189)/27.06.2018 έγγραφό του, και αρμόδιος για το σκοπό αυτόν ορίστηκε ο κ. Χρήστος Μακρής, Αγρονόμος & Τοπογράφος Μηχανικός με Α΄ βαθμό.

Η Α΄ Φάση του Τοπικού Χωρικού Σχεδίου παραδόθηκε στις 24-10-2018, αποτελούμενη από τα παραδοτέα του Χωρικού Σχεδίου, της Προκαταρκτικής Μελέτης Γεωλογικής Καταλληλότητας και της Στρατηγικής Μελέτης Περιβαλλοντικών Επιπτώσεων. Στις 17-12-2018 επανυποβλήθηκαν τα παραδοτέα του Χωρικού Σχεδίου, σε συνέχεια του με αρ.πρωτ.14567/14-12-2018 εγγράφου της Διευθύνουσας Υπηρεσίας, αναφορικά με διορθώσεις επί των σχεδίων και της τεχνικής έκθεσης της Α΄ Φάσης του Χωρικού Σχεδίου. Μετά από εισήγηση της επιβλέπουσας μηχανικού, το Δημοτικό Συμβούλιο, με την υπ' αρ. 401/2018 ομόφωνη απόφασή του, στην τακτική συνεδρίαση της 20^{ης} Δεκεμβρίου 2018 ενέκρινε την υπ' αρ. 47/2018 απόφαση της Επιτροπής Ποιότητας Ζωής για την έγκριση της Α΄ Φάσης της μελέτης Τοπικού Χωρικού Σχεδίου Δήμου Σκύδρας και προσωρινή παραλαβή της κύριας μελέτης, καθώς και την εντολή συνέχισης προς την ανάδοχη σύμπραξη.

Η Β΄ Φάση έχει διάρκεια 2 μήνες, με ημερομηνία έναρξης την 28^η Δεκεμβρίου 2018, σύμφωνα με:

- Το με αρ. πρωτ. 14974/28-12-2018 έγγραφο της Δ/σης Τεχνικών Υπηρεσιών & Πολεοδομίας του Δήμου Σκύδρας με θέμα «Εντολή Συνέχισης της επόμενης της Α΄ Φάσης της μελέτης Τοπικό Χωρικό Σχέδιο Δήμου Σκύδρας».
- Το με αρ. πρωτ. 14975/28-12-2018 έγγραφο της Δ/σης Τεχνικών Υπηρεσιών & Πολεοδομίας του Δήμου Σκύδρας με θέμα «Διαβίβαση Απόφασης Έγκρισης αναμορφωμένου χρονοδιαγράμματος» (απόφαση 328/2018 Δημοτικού Συμβουλίου Σκύδρας, Έγκριση αναμορφωμένου χρονοδιαγράμματος σε εναρμόνιση με το Π.Δ. 90/26-07-2018, ΦΕΚ Α΄ 162¹).

Η μελέτη εκπονείται σύμφωνα με τις προδιαγραφές που εγκρίθηκαν με την 27016/06.06.2017 Υ.Α. (ΦΕΚ Β΄ 1975). Επίσης, ακολουθήθηκαν οι προδιαγραφές

¹ Το εν λόγω π.δ. έχει ως θέμα: «Αρμόδια διοικητικά όργανα, διαδικασίες και προθεσμίες έγκρισης, αναθεώρησης και τροποποίησης των πλαισίων και σχεδίων του συστήματος χωρικού σχεδιασμού του Ν.4447/2016 (Α΄ 241), καθώς και ειδικότερο περιεχόμενο αυτών».

που θεσπίστηκαν με την υπ. αρ. 10788/2004 Απόφαση Υπουργού ΠΕ.ΧΩ.ΔΕ. (ΦΕΚ Δ΄ 285) με θέμα «Έγκριση πολεοδομικών σταθερότυπων (standards) και ανώτατα όρια πυκνοτήτων που εφαρμόζονται κατά την εκπόνηση των γενικών πολεοδομικών σχεδίων, των σχεδίων χωρικής και οικιστικής οργάνωσης ‘ανοικτής πόλης’ και των πολεοδομικών μελετών».

Για την εκπόνηση της μελέτης χρησιμοποιούνται ως υπόβαθρα ορθοφωτοχάρτες της Ελληνικό Κτηματολόγιο Α.Ε. (κατόπιν σχετικής αίτησης του Δήμου), των ετών 2007-2009, σε συνδυασμό με τοπογραφικά διαγράμματα της Γ.Υ.Σ. κλίμακας 1:5.000 και 1:50.000, τα οποία έχουν ψηφιοποιηθεί και γεωναφερθεί στο προβολικό σύστημα Ε.Γ.Σ.Α. ’87. Επίσης, λήφθηκαν υπόψη οι ορθοφωτοχάρτες της «Google Earth» του έτους 2016, βοηθητικά.

Το διοικητικό όριο του Δήμου Σκύδρας βασίστηκε στο όριο που παραχωρήθηκε από το Δήμο στην ομάδα μελέτης και το οποίο χρησιμοποιήθηκε ή παραχωρήθηκε στην Ελληνικό Κτηματολόγιο Α.Ε., στο πλαίσιο σύνταξης κτηματολογίου στο Δήμο. Παρατηρούνται μεταβολές σε σχέση με το όριο που υπάρχει στα ανοιχτά δεδομένα του geodata.gov.gr και ιδιαίτερα στο νοτιοανατολικό τμήμα του Δήμου Σκύδρας.

Στο πλαίσιο της εκπόνησης της Β΄ Φάσης του Τ.Χ.Σ., αισθανόμαστε την υποχρέωση να ευχαριστήσουμε τη Δήμαρχο Σκύδρας κ. Αικατερίνη Ιγνατιάδου, την Προϊσταμένη Διεύθυνσης Τεχνικών Υπηρεσιών & Πολεοδομίας κ. Σταυρούλα Καλαϊτζόγλου, τον Προϊστάμενο Τμήματος Τεχνικών Υπηρεσιών κ. Γρηγόρη Σιδηρόπουλο, την Επιβλέπουσα της μελέτης κ. Ελένη Δαμιανίδου και τους υπαλλήλους του Δήμου κ. Αθανάσιο Λιάμπα, κ. Ελένη Ευαγγελίδου, κ. Μαρία Χαλκοπούλου, κ. Θεόδωρο Ικραμίδη, κ. Χαρούλα Γραμματοπούλου, κ. Νίκο Φιλούκατζη, κ. Βούλα Πένσιου, κ. Ελένη Γαλίτη και κ. Πετρούλα Κολυμπάρη, για τη συνεργασία τους και την υποστήριξη που μας παρείχαν στην ανεύρεση στοιχείων του Δήμου.

B1. Ενσωμάτωση δεδομένων και ευρημάτων της Στρατηγικής Μελέτης Περιβαλλοντικών Επιπτώσεων και της Προκαταρκτικής Μελέτης Γεωλογικής Καταλληλότητας

B1.1 Δεδομένα, δυνατότητες, προβλήματα και προοπτικές – ανασκόπηση Α΄ Φάσης

B1.1.1 Σύνοψη δεδομένων – αναπτυξιακές δυνατότητες και προοπτικές

Ο Δήμος Σκύδρας, ο μικρότερος σε πληθυσμό από τους τέσσερις Δήμους της Π.Ε. Πέλλας, συγκεντρώνει το 14,5% και το 1,1% του πληθυσμού της Πέλλας και της Περιφέρειας Κεντρικής Μακεδονίας αντίστοιχα. Η Σκύδρα, κατέχει λίγο περισσότερο από το 1/4 του πληθυσμού του Δήμου και αποτελεί το 4^ο σε πληθυσμιακό μέγεθος οικιστικό κέντρο της Πέλλας, συγκεντρώνοντας τις περισσότερες υπηρεσίες του Δήμου. Συγκαταλέγεται στα κέντρα 4^{ου} επιπέδου (βάσει Π.Π.Χ.Σ.Α.Α.) και μαζί με την Έδεσσα, την Πέλλα και τους Γαλατάδες συγκροτούν τον κύριο αναπτυξιακό άξονα της Π.Ε. Πέλλας. Τα μεγαλύτερα και μικρότερα κέντρα του κάμπου της Ημαθίας και της Πέλλας, στα οποία συμπεριλαμβάνεται η Σκύδρα, συνιστούν ένα ισχυρό οικιστικό πλέγμα που μπορεί να αναλάβει σημαντικό αναπτυξιακό ρόλο με βάση την αγροτική δραστηριότητα, τη μεταποίηση, το εμπόριο, τις μεταφορές και τις υπηρεσίες που συνδέονται με αυτήν. Από τους υπόλοιπους 20 οικισμούς του Δήμου ξεχωρίζουν εννέα που έχουν πληθυσμό μεταξύ 1.000 και 1.500 κατοίκους, αλλά σε κανέναν από αυτούς δεν αποδίδεται κάποιος συγκεκριμένος – αυξημένος – ρόλος από τον περιφερειακό χωροταξικό σχεδιασμό.

Η τοπική οικονομία στηρίζεται παραδοσιακά στη γεωργία και την κτηνοτροφία. Οι καλλιέργειες οπωροφόρων δέντρων, σε συνδυασμό με δυναμικές καλλιέργειες κηπευτικών, αποφέρουν σημαντικά οφέλη στην τοπική οικονομία. Καταγράφεται τάση μετασχηματισμού του γεωργοκτηνοτροφικού τομέα προς την κατεύθυνση του εκσυγχρονισμού. Ζητούμενο, όπως προκύπτει και από το εγκεκριμένο Π.Π.Χ.Σ.Α.Α. της Κεντρικής Μακεδονίας, είναι η προστασία του πρωτογενούς τομέα, με έλεγχο της χωροθέτησης δραστηριοτήτων που συγκρούονται με την αγροτική παραγωγή. Στην περιοχή θα μπορούσε να διερευνηθεί και η δυνατότητα χωροθέτησης Περιοχής Οργανωμένης Ανάπτυξης Παραγωγικών Δραστηριοτήτων (Π.Ο.Α.Π.Δ.). Η διευθέτηση των περιοχών συγκέντρωσης της κτηνοτροφίας αποτελεί, επίσης, ζητούμενο.

Λίγες είναι οι επιχειρήσεις που λειτουργούν στην περιοχή και δραστηριοποιούνται στον τομέα της μεταποίησης και εξαγωγής φρούτων και λαχανικών, αλλά ιδιαίτερα δυναμικές. Η επανασυγκρότηση των οικονομικών συνδέσεων γεωργίας – μεταποίησης και η διευθέτηση τυχόν μεταξύ τους συγκρούσεων αποτελεί κατεύθυνση για το χωρικό σχεδιασμό στην ευρύτερη αναπτυξιακή χωρική ενότητα (ΑΧΕ 9, σύμφωνα με τη Μελέτη Αναθεώρησης – Εξειδίκευσης του Π.Π.Χ.Σ.Α.Α.). Η παρούσα μελέτη, σε επόμενο στάδιο, θα πρέπει να διερευνήσει κατά πόσο η περιοχή του Δήμου Σκύδρας πληροί τις προϋποθέσεις για

υποδοχή Ζώνης Μεταποιητικών και Εμπορευματικών Δραστηριοτήτων, όπως προβλέπει το εγκεκριμένο Π.Π.Χ.Σ.Α.Α. για τους άξονες Πλατέος, Αλεξάνδρειας, Βέροιας, Κοπανού, Σκύδρας, Γιαννιτών.

Ο Δήμος Σκύδρας αποτελεί έναν από τους κυριότερους διαμετακομιστικούς σταθμούς φρούτων της χώρας – ως τρίτο σε εξαγωγές κέντρο της Βόρειας Ελλάδας. Η τουριστική δραστηριότητα περιορίζεται στις προσπάθειες του Δήμου για ανάπτυξη αγροτουρισμού στην περιοχή του ποταμού Αλμωπαίου και του όρους Πάικου μέσα στα όρια της Τ.Κ. Κρανέας, ενώ προωθείται και η ίδρυση Δασικού χωριού και κατασκευή πολυθεματικού πάρκου υπαίθριων δραστηριοτήτων εντός της ίδιας Τ.Κ. Για την ευρύτερη αναπτυξιακή χωρική ενότητα στην οποία ανήκει ο Δήμος (ΑΧΕ 9), υπάρχει η ανάγκη για απεξάρτηση του τουρισμού από τη διεθνή συγκυρία και επικέντρωσή του στην υψηλής ποιότητας ζήτηση μέσα από ποιοτική αναβάθμιση, εμπλουτισμό και διεύρυνση του τουριστικού προϊόντος, διασύνδεση με νέες μορφές τουρισμού, άμβλυση της εποχικότητας και σύνδεση με τον πολιτισμό και τους περιβαλλοντικούς πόρους. Συνολικά, η προώθηση του εναλλακτικού τουρισμού μπορεί να αποτελέσει μια σημαντική προοπτική, αφενός λόγω της αγροτικής δραστηριότητας, αφετέρου λόγω του αξιόλογου φυσικού οικοσυστήματος που αναπτύσσεται κατά μήκος του Αλμωπαίου, το οποίο μάλιστα εντάσσεται στο δίκτυο προστασίας «Natura 2000».

Οι ειδικές μορφές τουρισμού, μαζί με τη μεταποίηση με βάση τον πρωτογενή τομέα, σε συνδυασμό και με την ύπαρξη σιδηροδρομικού δικτύου στην περιοχή, αποτελούν τους βασικούς αναπτυξιακούς στόχους για την ευρύτερη περιοχή του Δήμου, όπως προκύπτει από το εγκεκριμένο Π.Π.Χ.Σ.Α.Α. της Κεντρικής Μακεδονίας. Παράλληλα, για την ΑΧΕ 9 του Αναθεωρημένου Π.Π.Χ.Σ.Α.Α. θα πρέπει, μεταξύ άλλων, να αντιμετωπιστεί η οικονομική κρίση, να υπάρξει απεξάρτηση του αγροτικού τομέα από τις ενισχύσεις, να ενισχυθεί η επιστροφή σε αυτόν και να προωθηθεί η αναδιάρθρωσή του προς την κατεύθυνση της εξωστρεφούς, ανταγωνιστικής και πολυλειτουργικής γεωργίας/ κτηνοτροφίας κ.α.

Σύμφωνα με το Γενικό Πλαίσιο Χωροταξικού Σχεδιασμού και Αειφόρου Ανάπτυξης (Γ.Π.Χ.Σ.Α.Α.) που εγκρίθηκε το 2008 (ΦΕΚ Α΄ 128), ο Δήμος Σκύδρας δεν εντάσσεται σε κάποιον από τους αναπτυξιακούς άξονες της χώρας και βρίσκεται ανάμεσα σε τρεις σημαντικούς πόλους: το μητροπολιτικό συγκρότημα της Θεσσαλονίκης, τον πρωτεύοντα εθνικό πόλο των Ιωαννίνων και τον εθνικό πόλο ανάπτυξης της Κοζάνης. Βασικές κατευθύνσεις του Πλαισίου αποτελούν:

- Ως προς τη χωρική διάρθρωση των στρατηγικής σημασίας δικτύων υποδομών και υπηρεσιών μεταφορών, ενέργειας και επικοινωνιών, προτείνονται η αποφυγή της διέλευσης των δικτύων μεταφοράς από αρχαιολογικούς χώρους και, κατά το δυνατόν, από περιοχές του Δικτύου «Natura 2000» και προστατευόμενα τοπία, καθώς και η προστασία της γεωργικής γης υψηλής παραγωγικότητας και των βοσκοτόπων.
- Ως προς τη χωρική διάρθρωση των παραγωγικών τομέων και τη σχέση τους με το περιβάλλον, προτείνονται η διευθέτηση συγκρούσεων χρήσεων γης, η βιώσιμη οικονομική ανάπτυξη του αγροτικού τομέα, η προστασία του αγροτικού

χώρου και η βελτίωση της ανταγωνιστικότητάς του, η προστασία της γεωργικής γης υψηλής παραγωγικότητας και των βοσκοτόπων, ο εξορθολογισμός της διαδικασίας χωροθέτησης της βιομηχανίας, καθώς και ο περιορισμός της διάσπαρτης εκτός σχεδίου δόμησης τουριστικών εγκαταστάσεων σε ευαίσθητες περιοχές.

- Ως προς τη χωρική οργάνωση και ανάπτυξη του ορεινού και αγροτικού χώρου, προτείνονται η αύξηση της ελκυστικότητας του αγροτικού χώρου ως περιοχής οίκησης, αναψυχής και ανάπτυξης παραγωγικών δραστηριοτήτων και για τις αγροτικές περιοχές υψηλής παραγωγικότητας, και η υλοποίηση πολιτικών και αποτελεσματικών μέτρων για την αειφόρο διαχείριση των εδαφικών και υδατικών πόρων.
- Ως προς τη διατήρηση, προστασία και ανάδειξη του εθνικού φυσικού και πολιτιστικού πλούτου και τη βιώσιμη διαχείριση των φυσικών πόρων, προτείνονται η εκπόνηση Ειδικών Περιβαλλοντικών Μελετών για τις φυσικές περιοχές, που έχουν ενταχθεί στο Δίκτυο «Natura 2000», η προώθηση της αρχής της «συμπαγούς πόλης» σε όλα τα επίπεδα χωρικού σχεδιασμού,² καθώς και περιορισμός της εκτός σχεδίου δόμησης και ενίσχυση της συγκέντρωσης νέων παραγωγικών μονάδων σε οργανωμένους υποδοχείς.

Σύμφωνα με το Ειδικό Πλαίσιο Χωροταξικού Σχεδιασμού και Αειφόρου Ανάπτυξης για τις Ανανεώσιμες Πηγές Ενέργειας (ΦΕΚ Β΄ 2464/2008), στο σύνολό της η Π.Ε. Πέλλας δεν περιλαμβάνεται στις Περιοχές Αιολικής Προτεραιότητας (ΠΑΠ), δηλαδή, στις περιοχές που διαθέτουν συγκριτικά πλεονεκτήματα για την εγκατάσταση αιολικών σταθμών. Από τους «κανόνες» που περιλαμβάνονται στο Ειδικό Πλαίσιο σημειώνονται: α) η χωροθέτηση εγκαταστάσεων Φ/Β πάρκων σε περιοχές που είναι άγονες ή δεν είναι υψηλής παραγωγικότητας και κατά προτίμηση αθέατες από πολυσύχναστους χώρους, και με δυνατότητες διασύνδεσης με το Δίκτυο ή το Σύστημα και β) ως προς τις αιολικές εγκαταστάσεις, ανάλογα με το διαχωρισμό του εθνικού χώρου σε κατηγορίες, υπάγονται σε αντίστοιχους περιοριστικούς όρους. Στους οικότοπους προτεραιότητας περιοχών της Επικράτειας που έχουν ενταχθεί ως τόποι κοινοτικής σημασίας στο Δίκτυο «Natura 2000» αποκλείεται η χωροθέτηση αιολικών πάρκων, μικρών υδροηλεκτρικών έργων και εγκαταστάσεων εκμετάλλευσης ηλιακής ενέργειας.

Σύμφωνα με το Ειδικό Πλαίσιο Χωροταξικού Σχεδιασμού και Αειφόρου Ανάπτυξης για τη Βιομηχανία το οποίο εγκρίθηκε το 2009 (ΦΕΚ ΑΑΠ 151/2009), ο Δήμος Σκύδρας ανήκει σε μία περιοχή «εντατικοποίησης», με πόλους τη Βέροια, τη Νάουσα, την Έδεσσα και τα Γιαννιτσά, καθώς και σε μία «ευρεία περιοχή στήριξης» που εκτείνεται και σε περιοχές της Δυτικής Μακεδονίας και της Ηπείρου. Για περιοχές εντατικοποίησης η γενική κατεύθυνση πολιτικής είναι η στήριξη της εξέλιξης και

² Η αρχή της «συμπαγούς πόλης», βέβαια, δεν επηρεάζει το Τοπικό Χωρικό Σχέδιο του Δήμου Σκύδρας, αφού επί της ουσίας αναφέρεται σε μεγάλες πόλεις π.χ. ως αντιστάθμισμα στην οργάνωση των πολλών Ευρωπαϊκών πόλεων που αναπτύχθηκαν με άλλα μικρότερα αστικά κέντρα – «δορυφόρους» – σε σχετικά κοντές αποστάσεις από αυτές, με αποτέλεσμα τη μονομερή χωροθέτηση κυρίως κατοικιών στους «δορυφόρους» και την περιθωριοποίηση των κέντρων των πόλεων που πλέον συγκέντρωναν κυρίως επαγγελματικές δραστηριότητες.

περαιτέρω ανάπτυξής τους, με παράλληλη λήψη άμεσων μέτρων για την αποφυγή παρενεργειών χωρικού ή περιβαλλοντικού χαρακτήρα.

Η περιοχή μελέτης δεν επηρεάζεται άμεσα από τις διατάξεις ούτε του Ειδικού Πλαισίου Χωροταξικού Σχεδιασμού και Αειφόρου Ανάπτυξης για τις Υδατοκαλλιέργειες (ΦΕΚ Β΄ 2505/2011), ούτε και του Ειδικού Πλαισίου Χωροταξικού Σχεδιασμού και Αειφόρου Ανάπτυξης για τα Καταστήματα Κράτησης (ΦΕΚ Β΄ 1575/2001).

Τέλος, την παρούσα χρονική στιγμή δεν υπάρχει σε ισχύ κάποιο Ειδικό Πλαίσιο για τον Τουρισμό. Όπως αναφέρεται στο με αρ. πρωτ. οικ 28089/13.6.2017 έγγραφο ΥΠΕΝ, μέχρι την έγκριση νέου πλαισίου (για το οποίο οι διαδικασίες έχουν ήδη δρομολογηθεί) εξακολουθεί να είναι δυνατή η ανάπτυξη τουριστικής δραστηριότητας στη χώρα, με βάση τις προβλέψεις που τυχόν υπάρχουν σε υφιστάμενα Περιφερειακά Χωροταξικά Πλαίσια, καθώς και στα κατωτέρου ιεραρχικώς επιπέδου σχέδια.

B1.1.2 Αξιολόγηση ενδογενούς ανάπτυξης: ανθρώπινο και παραγωγικό δυναμικό, απασχόληση

Ο Δήμος Σκύδρας είναι ο μικρότερος, πληθυσμιακά και εκτατικά, Δήμος της Π.Ε. Πέλλας, ο οποίος παρουσίασε μικρή πτώση στο πληθυσμιακό του μέγεθος. Αυτό είναι το αποτέλεσμα της σύνθεσης δύο διαφορετικών πορειών: η μεν Δ.Ε. Σκύδρας εμφανίζει ανθεκτικότητα και συγκρατεί τον πληθυσμό της, η δε Δ.Ε. Μενήιδας συρρικνώνεται σημαντικά (-10%). Εστιάζοντας στους οικισμούς, η Σκύδρα έλκει πληθυσμό, όπως και ορισμένοι μεσαίου μεγέθους οικισμοί (Άσπρο, Δάφνη). Το δημογραφικό πρόβλημα της Ελλάδας είναι σύνθετο και εμφανίζει τις συνέπειές του και στο Δήμο Σκύδρας. Για την αντιμετώπισή του, απαιτείται μία σαφής και γενναία στρατηγική με διακριτούς επιμέρους στόχους, οι οποίοι θα σχετίζονται με την ουσιαστική καταπολέμηση της ανεργίας, τη στήριξη του κοινωνικού κράτους, με έμφαση στην επαρχία και στις απομακρυσμένες από τα αστικά κέντρα περιοχές, τη διαμόρφωση ενός σύγχρονου κράτους που θα στέκεται δίπλα και όχι απέναντι στον πολίτη κ.α. Το Τοπικό Χωρικό Σχέδιο δύναται να συμβάλει στην καταπολέμηση του δημογραφικού προβλήματος σε τοπικό επίπεδο, κυρίως μέσω της μείωσης του ρυθμού μετανάστευσης ή την προσέλκυση νέων στην περιοχή, αλλά προφανώς παρουσιάζει πεπερασμένες δυνατότητες που επηρεάζονται από τις εκάστοτε πολιτικές της κεντρικής διοίκησης.

Η εξέταση της ηλικιακής διάρθρωσης των κατοίκων του Δήμου φανερώνει τάση γήρανσης μεταξύ 2001 και 2011: αύξηση ποσοστού ηλικιακής ομάδας άνω των 65 και μείωση αντίστοιχων ποσοστών 0-14 και 15-29 ετών. Το επίπεδο εκπαίδευσης βελτιώνεται τα τελευταία χρόνια, αλλά παραμένει όχι ιδιαίτερα υψηλό, στοιχείο που οφείλεται κατά κύριο λόγο στο οικονομικό προφίλ της περιοχής. Διαπιστώνεται η δημιουργία μικρότερων νοικοκυριών, λόγω σύγχρονης τάσης συγκρότησης νέων μικρών νοικοκυριών (2-3 άτομα), προσέλκυσης οικονομικά ενεργών κατοίκων χωρίς οικογένεια, αύξησης των οικονομικά ανενεργών (π.χ. συνταξιούχοι), οι οποίοι συγκροτούν ολιγοπρόσωπα νοικοκυριά.

Οι ειδικές πληθυσμιακές ομάδες και οι μετανάστες που ζουν μόνιμα στο Δήμο είναι περιορισμένοι ως προς το σύνολο του πληθυσμού. Ωστόσο, υπάρχει έντονη κινητικότητα εργαζόμενων μεταναστών στην περιοχή μελέτης, λόγω εποχικής απασχόλησης στον αγροτικό τομέα.

Το ποσοστό ανεργίας έχει αυξηθεί, αλλά παραμένει σε σχετικά χαμηλά επίπεδα. Ωστόσο, πρέπει να επισημανθεί ότι ισχύουν και τα γενικά χαρακτηριστικά της αγοράς εργασίας, κυρίως στον αγροτικό τομέα ως προς τους όρους απασχόλησης των εργατών (π.χ. αδήλωτη εργασία, υποαμοιβόμενη εργασία).

B1.1.3 Αξιολόγηση κλαδικών εξειδικεύσεων και τουριστικού δυναμικού

Η τοπική οικονομία είναι κατά κύριο λόγο αγροτική. Κυριαρχεί το μαζικό, ομογενοποιημένο μοντέλο με εντατικές δεντροκαλλιέργειες φρούτων. Παρατηρείται η σε εξέλιξη αναδιάρθρωσή της, αφενός με στροφή προς την ανάπτυξη μη γεωργικών δραστηριοτήτων (κυρίως του τριτογενούς τομέα), αφετέρου με την εντατικοποίηση των καλλιεργειών.

Η οικονομία χαρακτηρίζεται από ανταγωνιστικότητα και εξωστρέφεια (επιχειρήσεις με εξαγωγικές δραστηριότητες), στοιχεία που οφείλονται στην παραδοσιακή ενασχόληση των κατοίκων, το υψηλό επίπεδο τυποποίησης, την παρουσία δυναμικών παραδοσιακών προϊόντων και τα οργανωμένα δίκτυα διανομής. Επίσης, οι κλιματολογικές και εδαφολογικές συνθήκες αποτελούν ένα ακόμη δυνατό σημείο για τον τομέα αυτόν. Αντίθετα, αδύνατα σημεία αποτελούν το χαμηλό επίπεδο οργάνωσης και επιχειρηματικότητας, το μικρό ενδιαφέρον για νέες τεχνολογίες, οι περιορισμένες υποδομές (π.χ. οργανωμένοι επιχειρηματικοί υποδοχείς) και η περιορισμένη παραγωγή προϊόντων ειδικής ποιότητας, όπως υγιεινά τρόφιμα, αλλά και βιολογικά προϊόντα.

Στο Δήμο καταγράφεται, λοιπόν, εξειδίκευση στο εμπόριο και τις υπηρεσίες που σχετίζονται με τον αγροδιατροφικό τομέα με ισχυρή εξαγωγική δραστηριότητα. Ο αγροδιατροφικός τομέας χαρακτηρίζεται ως «Τομέας Πρωταθλητής» στην Κεντρική Μακεδονία διότι αποτελεί τομέα περιφερειακής εξειδίκευσης (πρωτογενής τομέας και μεταποίηση τροφίμων), συμμετέχει αποφασιστικά στην Ακαθάριστη Προστιθέμενη Αξία της, διατηρεί κρίσιμη μάζα και παρουσιάζει εγγενή δυναμική και εξωστρέφεια. Ο τομέας αυτός αποτελεί ένα σύνθετο σύμπλεγμα οικονομικών δραστηριοτήτων που καλύπτει όλο το φάσμα των δραστηριοτήτων από την παραγωγή του πολλαπλασιαστικού υλικού, την αγροτική παραγωγή, τη συγκομιδή, την επεξεργασία, τη συσκευασία, τη διανομή, την πώληση και την κατανάλωση. Προτεραιότητές του αποτελούν:

- Η βελτίωση πολλαπλασιαστικού υλικού, αύξηση παραγωγικότητας και ποιότητας σπόρων και ζωικού κεφαλαίου με αξιοποίηση τεχνολογιών γονιδιωματικής κ.λπ.
- Οι καινοτόμες και λειτουργικές συσκευασίες προϊόντων αγροδιατροφής.
- Η μείωση του περιβαλλοντικού αποτυπώματος των διεργασιών του τομέα.
- Η μείωση του κόστους παραγωγής με έμφαση στην μείωση της ενεργειακής κατανάλωσης.

- Η εισαγωγή τεχνολογιών τροφίμων στην μεταποίηση, τη συσκευασία, τη αποθήκευση, την ασφάλεια.
- Η τυποποίηση και πιστοποίηση προϊόντων αγροδιατροφής.
- Η υποστήριξη της διαδικασίας Ανάπτυξης Νέων Προϊόντων αγροδιατροφής.
- Η παραγωγή λειτουργικών τροφίμων και υγιεινών τροφίμων και τροφίμων προσαρμοσμένων στις απαιτήσεις ειδικών ομάδων καταναλωτών (π.χ. τρόφιμα για νεφροπαθείς, διαβητικούς, εγκύους, ηλικιωμένους κ.λπ.).
- Η δημιουργία ταυτότητας- «branding» προϊόντων αγροδιατροφής.
- Η αξιοποίηση εργαλείων πληροφορικής και αυτοματισμών.

Η περιοχή μελέτης δεν αποτελεί τουριστικό προορισμό. Οι επισκέπτες είναι κυρίως μεμονωμένοι, ενώ οι οργανωμένοι είναι ελάχιστοι. Το τουριστικό δυναμικό είναι πολύ περιορισμένο: απουσία υποδομών, έλλειψη συνεργασίας με άλλους κλάδους και δίκτυα, χαμηλή αναγνωρισιμότητα, έλλειψη στρατηγικής. Παράλληλα, οι πόροι είναι περιορισμένοι και όχι ιδιαίτερα διαφοροποιημένοι. Έτσι, η ανταγωνιστικότητα παραμένει ιδιαίτερα χαμηλή. Οι όποιες προοπτικές ανάπτυξης είναι δυνατόν να συνδυαστούν με πόρους όμορων δήμων και ανάπτυξη συνεργασιών και συνεργειών στον τομέα του τουρισμού. Οι μακροπρόθεσμες προοπτικές ανάπτυξης του Δήμου συνδέονται με τον οικοτουρισμό και τον ιαματικό τουρισμό και ευνοούνται από την καλή προσβασιμότητα και τη γεινίαση με σημαντικούς προορισμούς της Κεντρικής Μακεδονίας (κύρια με τον προορισμό «Έδεσσα – όρος Βόρας» και δευτερευόντως με τον προορισμό «Βέρμιο – Βέροια – Νάουσα»). Η περιοχή εντάσσεται στις αναδυόμενες «εσωτερικές» ζώνες θεματικού ή ήπιου τουρισμού της Περιφέρειας, μεταξύ των οποίων ανήκουν το όρος Βέρμιο, η Βέροια, η Νάουσα, η Έδεσσα και το όρος Βόρας.

B1.2 Χωροταξικά δεδομένα και διαχείριση του περιβάλλοντος

B1.2.1 Αξιολόγηση οικιστικού συστήματος – χωρικής διακυβέρνησης

Οι οικιστικοί υποδοχείς του Δήμου συνιστούν ένα ανοιχτό, ευέλικτο και συνάμα σύνθετο δίκτυο, χωρίς αυστηρά σχήματα ιεράρχησης και έντονη πόλωση. Διατηρούν, παράλληλα, ανοιχτές και στενές σχέσεις με οικισμούς όμορων Δήμων, τόσο σε κοινωνικό όσο και σε οικονομικό επίπεδο. Έτσι, επεκτείνεται στην ουσία το οικιστικό δίκτυο στην ευρύτερη περιοχή, ανεξάρτητα από διοικητικά όρια. Ωστόσο, εντός του οικιστικού δικτύου υπάρχουν ανισότητες. Από τη μια περιλαμβάνονται πολλοί δυναμικοί, πεδινοί οικισμοί που λειτουργούν και αυτόνομα ως προς βασικές εξυπηρετήσεις, αλλά και αλληλοσυμπληρώνονται. Είναι όλοι πεδινοί, και μάλιστα βρίσκονται στο κέντρο της πεδιάδας, και διασυνδέονται άμεσα φυσικά και λειτουργικά. Πρωτεύοντα ρόλο διαδραματίζει η έδρα του Δήμου που λόγω αυτού του τυπικού ρόλου, αλλά και λόγω ιστορικότητας, αποτελεί το τοπικό κέντρο του Δήμου. Από την άλλη οι ημιορεινοί οικισμοί μαζί με κάποιους μικρούς πεδινούς οικισμούς στην περιφέρεια της πεδιάδας είναι πιο απομακρυσμένοι και αραιοκατοικημένοι,

διαθέτουν ελάχιστες ή καθόλου εξυπηρετήσεις και συρρικνώνονται. Οι οικισμοί της Τ.Κ. Κρανέας που εμπίπτουν σε αυτή την ομάδα τείνουν να εγκαταλειφθούν.

Ιδιαίτερο χαρακτηριστικό του δικτύου, το οποίο εκτιμάται ότι συμβάλλει στην ανθεκτικότητα και στη ζωντάνια της περιοχής μελέτης, αποτελεί η μεγάλη διασπορά του πληθυσμού σε πολλούς και μεγάλους οργανωμένους υποδοχείς: υπάρχει ένας οικισμός της τάξης των 5.000 κατοίκων (Σκύδρα) και 10 οικισμοί της τάξης των 1.000 – 1.500 κατοίκων. Επίσης, πρέπει να σημειωθεί ότι η διάσπαρτη δόμηση κατοικίας εκτός ορίων οικισμών είναι ιδιαίτερα περιορισμένη.

Αναφορικά με τη χωρική διακυβέρνηση, είναι αναγκαία η προώθηση νέων και αποτελεσματικών μορφών και διαδικασιών διακυβέρνησης, γενικότερα, αλλά κυρίως σε τοπικό επίπεδο («local governance»). Πρόκειται για παράμετρο απαραίτητη στο σύγχρονο σχεδιασμό του χώρου. Απαιτείται μετασχηματισμός αντιλήψεων και πρακτικών και συνεργασία, οριζόντια και κάθετη, μεταξύ: διαφόρων επιπέδων της διοίκησης, τομεακών πολιτικών με χωρικές συνέπειες, και κυβερνητικών και μη κυβερνητικών οργανώσεων και πολιτών. Παράλληλα, αποτελεί το πεδίο ωρίμανσης της κοινωνίας των πολιτών. Παρέχει «τοπικά συλλογικά ανταγωνιστικά αγαθά» (γνώση, εξειδικευμένη τεχνογνωσία, υπηρεσίες, θεσμικό και κοινωνικό κεφάλαιο), που προσδίδουν συγκριτικά πλεονεκτήματα.

B1.2.2 Προσφορά – ζήτηση κατοικίας και παραγωγικών υποδοχέων

Η προσφορά κατοικίας είναι διαφορετική μεταξύ των δύο Δημοτικών Ενοτήτων. Το εγκεκριμένο Σ.Χ.Ο.Ο.Α.Π. Δ.Ε. Μενηίδας (ΦΕΚ ΑΑΠ 114/2008) έχει καθορίσει το προγραμματικό μέγεθος για κάθε οικισμό, εκτιμώντας αύξησή του, οριοθέτησε την αναγκαία οικιστική γη για την υποδοχή του και καθόρισε την πολεοδομική οργάνωση όλων των οικισμών. Με βάση αυτό και λαμβάνοντας ταυτόχρονα υπόψη την εξέλιξη του πληθυσμού, υπάρχει σημαντικό απόθεμα θεσμοθετημένης οικιστικής γης, το σύνολο σχεδόν της οποίας θα είναι βραχυπρόθεσμα πολεοδομημένο και έτοιμο για ανάπτυξη. Η ζήτηση στους οικισμούς αυτούς είναι ιδιαίτερα περιορισμένη.

Στη Δ.Ε. Σκύδρας η κατάσταση είναι διαφορετική μεταξύ της έδρας και των λοιπών οικισμών. Για την πόλη της Σκύδρας ο πληθυσμός της Απογραφής (5.406 κάτοικοι) έχει ξεπεράσει το προγραμματικό μέγεθος (5.000 κάτοικοι) για το οποίο είχε σχεδιαστεί από το εγκεκριμένο Γ.Π.Σ. Παράλληλα, μικρό μόνο τμήμα της πολεοδομημένης περιοχής, στην περιφέρεια κυρίως του οικισμού, είτε δεν έχει ακόμη υλοποιηθεί, είτε δεν έχει δομηθεί, με αποτέλεσμα να υπάρχει περιορισμένο απόθεμα για οικιστική ανάπτυξη. Λόγω της αυξητικής τάσης, του χαρακτήρα και των λειτουργιών που φιλοξενεί (μεγάλος αριθμός δημόσιων και ιδιωτικών υπηρεσιών), υπάρχει ζήτηση για κατοικία, με τη μορφή του οικοπέδου ή της έτοιμης κατοικίας.

Από την άλλη, στους λοιπούς οικισμούς της Δ.Ε. υπάρχει σχετική επάρκεια οικιστικής γης, είτε λόγω των πολεοδομικών μελετών επέκτασης που εγκρίθηκαν παλιότερα και προσέφεραν οργανωμένη γη για οικιστική ανάπτυξη, είτε λόγω της ευρείας οριοθέτησης με Απόφαση Νομάρχη βάσει Π.Δ. 24.4.1985. Στις περισσότερες

περιπτώσεις οι περιοχές αυτές παραμένουν σχεδόν αδόμητες. Σε αντίθεση με την προσφορά, η ζήτηση κατοικίας είναι περιορισμένη.

Ομοίως και η προσφορά παραθεριστικής (β΄) κατοικίας διαφέρει μεταξύ των Δ.Ε. Μενηίδας και Σκύδρας, λόγω της ύπαρξης σύγχρονου ολοκληρωμένου χωρικού σχεδιασμού στην πρώτη και απουσίας στη δεύτερη. Το εγκεκριμένο Σ.Χ.Ο.Ο.Α.Π. Δ.Ε. Μενηίδας (ΦΕΚ ΑΑΠ 114/2008) εκτίμησε τη μελλοντική ζήτηση για παραθεριστική κατοικία και τουριστικές εγκαταστάσεις στο βόρειο τμήμα της Δ.Ε. και για αυτό προτείνει, αφενός οι οικιστικοί υποδοχείς Κρανέα και Λιθαριά να λειτουργήσουν ως μικτοί υποδοχείς α΄ και β΄ κατοικίας αφετέρου τις ζώνες Π.Ε.Π. Γ1 σε επαφή με τους δύο προαναφερόμενους οικισμούς με σκοπό τη μελλοντική οικιστική ανάπτυξη με τη μορφή της κατοικίας, καθώς και τουριστικών εγκαταστάσεων ήπιας μορφής. Η ζήτηση για παραθεριστική (β΄) κατοικία παραμένει περιορισμένη σε όλη την έκταση του Δήμου, καθώς οι τουριστικοί πόροι παραμένουν αναξιοποίητοι.

Όσον αφορά στους παραγωγικούς υποδοχείς στη Δ.Ε. Μενηίδας, έχουν θεσμοθετηθεί δύο ζώνες παραγωγικών δραστηριοτήτων χαμηλής και μέσης όχλησης. Πρόκειται για ζώνες ήδη ανεπτυγμένες άτυπα, όπου συγκεντρώνονται οι περισσότερες σχετικές μονάδες. Οι επιχειρήσεις χωροθετούνται σε αυτές, σύμφωνα με το καθεστώς της εκτός σχεδίου δόμησης, δηλαδή δεν προτείνονται προς οργανωμένη ανάπτυξη – πολεοδόμηση (ΒΕΠΕ σύμφωνα με το Ν. 2545/1997). Αυτό έγινε σκόπιμα, αφενός λόγω της γραμμικής ανάπτυξής τους κατά μήκος των κύριων οδών και της μικρής έκτασής τους, αφετέρου διότι αποτελούν τμήμα μίας ευρύτερης περιοχής με τον ίδιο χαρακτήρα που περιλαμβάνει έδαφος όμορων Δήμων και επομένως είναι απαραίτητη η σύνταξη ενιαίας μελέτης για τον καθορισμό Βιομηχανικής και Επιχειρηματικής περιοχής που θα αντιμετωπίσει το αντικείμενο συνολικά για όλους τους όμορους δήμους. Οι ζώνες αυτές έχουν ικανή έκταση, επαρκή για την υποδοχή νέων μονάδων.

Στη Δ.Ε. Σκύδρας υπάρχουν δύο θεσμοθετημένες από το εγκεκριμένο Γ.Π.Σ. (ΦΕΚ Δ΄ 966/1986) περιοχές νότια της Σκύδρας, (α) το βιομηχανικό πάρκο για εγκαταστάσεις χαμηλής και μέσης όχλησης και (β) η ζώνη χονδρεμπορίου και λοιπών οχλουσών επαγγελματικών εγκαταστάσεων. Οι περιοχές αυτές δεν έχουν πολεοδομηθεί, ενώ βρίσκεται εγκατεστημένο μόνο ένα μικρό τμήμα του συνόλου των μονάδων της Δ.Ε. Οι υπόλοιπες χωροθετούνται ελεύθερα στον εξωαστικό χώρο. Σημαντική επένδυση που στοχεύει στη στήριξη της καινοτόμου και εξωστρεφούς αγροτικής επιχειρηματικότητας της ευρύτερης περιοχής αποτελεί το υπό έγκριση Αγροδιατροφικού Οικολογικού Επιχειρηματικού Πάρκου Πέλλας στο χώρο της ΒΙ.ΠΕ. Πέλλας – Ημαθίας. Μεγάλος αριθμός παραγωγικών μονάδων (80-100 επιχειρήσεις) θα μπορούν να εγκατασταθούν κατά την πρώτη φάση ανάπτυξης.

Παράλληλα, πρέπει να εξεταστεί η ανάγκη αφενός οργάνωσης σύμφωνα με το Ν. 3982/2011 των δύο επιχειρηματικών ζωνών νότια της Σκύδρας, αφετέρου ίδρυσης νέων οργανωμένων επιχειρηματικών ζωνών σε συνέχεια των ήδη θεσμοθετημένων από το ΣΧΟΟΑΠ Δ.Ε. Μενηίδας, αλλά και σε νέες θέσεις. Στόχος είναι τόσο η εξυγίανση των υπαρχουσών, όσο και η προσφορά νέας, οργανωμένης γης, με

σκοπό τη χωροθέτηση νέων, σύγχρονων δομών για την προώθηση και εμπορία αγροτικών προϊόντων (π.χ. δημοπρατήριο, διαμετακομιστικό κέντρο).

B1.2.3 Αξιολόγηση ενδοδημοτικών μετακινήσεων – δικτύων

Η περιοχή μελέτης αποτελεί κομβικό σημείο ως προς τις μεταφορικές υποδομές εντός της Π.Ε. Πέλλας. Το Δήμο διασχίζουν τα κυριότερα μεταφορικά δίκτυα της Πέλλας, η Ε.Ο. Θεσσαλονίκης – Έδεσσας (νέα χάραξη), ο κάθετος οδικός άξονας «Εγνατία Οδός – Βέροια – Νάουσα – Σκύδρα – Ε.Ο. Θεσσαλονίκης – Έδεσσας» και το προασιακό σιδηροδρομικό δίκτυο Θεσσαλονίκη – Έδεσσα. Η νέα Ε.Ο. Θεσσαλονίκη – Έδεσσα και ο προγραμματιζόμενος κάθετος άξονας εντάσσονται στο εθνικής σημασίας οδικό δίκτυο. Αναφορικά με το σιδηρόδρομο, ο Δήμος συνδέεται με Έδεσσα, Φλώρινα και Θεσσαλονίκη μέσω του σιδηροδρομικού σταθμού Σκύδρας. Η εναλλακτική αυτή δεν χρησιμοποιείται ευρέως από τους κατοίκους του Δήμου, καθώς δεν είναι ιδιαίτερα ανταγωνιστική ως προς το οδικό δίκτυο. Ωστόσο, η προγραμματιζόμενη γραμμή Θεσσαλονίκης – Έδεσσας, μέσω Γιαννιτσών, αναμένεται να προσφέρει καλύτερη εξυπηρέτηση και σημαντικά πλεονεκτήματα, τόσο στους κατοίκους, όσο και στους εργαζόμενους και στους επαγγελματίες. Εντός του Δήμου διέρχεται ένα πυκνό πλέγμα δρόμων ενδοπεριφερειακής σημασίας. Παράλληλα, πλήθος οδών, ασφαλτοστρωμένων και μη, εξυπηρετεί συνδέσεις τοπικής εμβέλειας.

Αν και δεν υπάρχουν πρόσφατα ποσοτικά δεδομένα, οι ημερήσιες μετακινήσεις εντός του Δήμου κρίνονται, βάσει επιτόπιας καταγραφής και εκτίμησης, ιδιαίτερα πυκνές, τόσο για λόγους οικονομικούς (εργασίας ανθρώπων και μεταφοράς εμπορευμάτων) και όσο και για κοινωνικούς λόγους (π.χ. πρόσβασης σε κοινωνικές εξυπηρετήσεις). Η συχνή μετακίνηση ευνοείται από το πλήθος των οικισμών και τις μικρές χρονοαποστάσεις. Οι στενές σχέσεις με τους όμορους Δήμους, κυρίως της Π.Ε. Πέλλας, όπως έχει προαναφερθεί, για λόγους ικανοποίησης διοικητικών, εμπορικών και προσωπικών αναγκών έχουν ως αποτέλεσμα τη συχνή διαδημοτική μετακίνηση. Παράλληλα, σημαντική είναι και η διερχόμενη κυκλοφορία, λόγω της κομβικής θέσης.

Όσον αφορά στα λοιπά δίκτυα υποδομών, πρέπει να τονιστεί η κομβική θέση του Δήμου Σκύδρας στα εθνικής σημασίας ενεργειακά δίκτυα της χώρας. Διέρχεται από το έδαφος του ο αγωγός φυσικού αερίου TAP και παράλληλα, ακολουθώντας την ίδια διεύθυνση, η γραμμή ηλεκτρικού ρεύματος υψηλής τάσης. Αξιοσημείωτη είναι η πρόβλεψη για κατασκευή βαλβιδοστάσιου (BVS) πλησίον του Άσπρου, ενώ στον ίδιο χώρο προωθείται η κατασκευή σταθμού μέτρησης – αποσυμπίεσης. Πρόκειται για υποδομή βαρύνουσας σημασίας για την ανάπτυξη των δικτύων φυσικού αερίου στην Π.Ε. Πέλλας και Ημαθίας. Τέλος, έχει εξεταστεί από τη Δ.Ε.Η. η σκοπιμότητα κατασκευής μικρού υδροηλεκτρικού σταθμού στον Αλμωπαίο ποταμό, οι εκροές του οποίου θα διατίθενται για την άρδευση των κατάντη πεδινών περιοχών, αλλά και την κάλυψη παροχής στην Τάφρο 66 και πιθανώς την κάλυψη αναγκών ύδρευσης.

Τέλος, μεγάλης σημασίας έργο, τόσο για την τοπική οικονομία, όσο και για την εθνική είναι το δίκτυο εγγειοβελτιωτικών έργων σε μεγάλο τμήμα της πεδιάδας. Πρόκειται για ένα σύνθετο δίκτυο αρδευτικών και στραγγιστικών έργων, στο οποίο εκτελούνται διαρκώς έργα εκσυγχρονισμού.

B1.2.4 Αξιολόγηση παραγόντων, καταλληλοτήτων ή περιορισμών οικιστικής ανάπτυξης και δόμησης

Οι οικιστικοί υποδοχείς δεν παρουσιάζουν προβλήματα καταλληλότητας, σύμφωνα με την Προκαταρκτική Μελέτη Γεωλογικής Καταλληλότητας που συνοδεύει το Τ.Χ.Σ. (Α΄ Φάση). Τα εδάφη και το ανάγλυφο επιτρέπουν την οικιστική ανάπτυξη. Επίσης, οι δασικές εκτάσεις εντός των ορίων είναι περιορισμένες, με την πλειονότητα σε οικισμούς της Δ.Ε. Μενήιδας. Γενικότερα, στις ζώνες πέριξ των οικισμών δεν αντιμετωπίζονται ζητήματα ακαταλληλοτήτων και περιορισμών ανάπτυξης. Ωστόσο, επισημαίνονται κάποιες παράμετροι που θα πρέπει να ληφθούν υπόψη στη Γ΄ Φάση του Τ.Χ.Σ., κατά την κατανομή των επιτρεπόμενων δραστηριοτήτων και την οριοθέτηση οργανωμένων υποδοχέων τους:

- Ζώνες προστασίας υδάτων (π.χ. πηγών, ποταμών). Ιδιαίτερα σημαντική είναι η προστασία σημείων και πεδίων υδροληψίας ύδατος που προορίζεται για ανθρώπινη κατανάλωση, καθώς και πηγών που δύναται να χαρακτηριστούν ως ιαματικές, αλλά και η θωράκιση οργανωμένων υποδοχέων έναντι ενδεχόμενων πλημμυρικών φαινομένων.
- Περιοχές με κίνδυνο πλημμύρας, σύμφωνα με το ισχύον Σχέδιο Διαχείρισης Κινδύνων Πλημμύρας Κεντρικής Μακεδονίας.
- Ζώνες περιορισμών πέριξ των υποδομών και εκατέρωθεν των δικτύων ενέργειας (υφιστάμενων και προγραμματιζόμενων), φυσικού αερίου και ηλεκτρικής ενέργειας. Πρέπει να τηρηθούν οι όροι και περιορισμοί της εκάστοτε ισχύουσας νομοθεσίας για την εξασφάλιση της ασφάλειας.
- Αρδευόμενες εκτάσεις. Πρόκειται για γεωργική γη με δυνατότητα άρδευσης μέσω συλλογικών δικτύων (Τ.Ο.Ε.Β., Γ.Ο.Ε.Β., Δήμος) και επομένως, δύναται να χαρακτηριστεί ως γεωργική γη πρώτης προτεραιότητας που πρέπει να προστατευτεί.
- Περιοχές κατάντη προγραμματιζόμενων φραγμάτων και τεχνητών λιμνών.
- Περιοχές στο νοτιοδυτικό τμήμα του Δήμου (Τ.Κ. Καλλίπολης και Άσπρου) που λειτούργησαν στο παρελθόν ως ιδιότυποι θάλαμοι λήψης χωμάτων κεραμοποιίας και πλέον κατακλύζονται από ύδατα.

B1.2.5 Αξιολόγηση διαχείρισης, προστασίας και ανάδειξης του περιβάλλοντος

Οι διάφορες θεσμικές ρυθμίσεις και τα πλαίσια προστασίας των στοιχείων φυσικού και πολιτιστικού περιβάλλοντος καλύπτουν μεγάλη έκταση του Δήμου. Σε γενικές γραμμές, ο βαθμός προστασίας εξαρτάται από το είδος του προστατευόμενου στοιχείου και την «ισχύ» των επιμέρους καθεστώτων κι επομένως ποικίλλει. Έτσι, όταν το αντικείμενο προστασίας είναι λ.χ. τα δάση και οι δασικές

εκτάσεις ή οι αρχαιολογικοί χώροι, το καθεστώς προστασίας είναι σαφές και «ισχυρό», ενώ σε ευρύτερες ζώνες, όπως οι περιοχές «Natura 2000», η κατάσταση είναι πιο σύνθετη και το πλέγμα των επιτρεπόμενων δραστηριοτήτων πιο ευρύ και ευέλικτο.

Ειδικότερα, στη Δ.Ε. Σκύδρας προστατεύονται αποσπασματικά μόνο οι περιοχές και τα στοιχεία που εμπίπτουν στο πεδίο εφαρμογής της σχετικής υπερκείμενης νομοθεσίας. Αντίθετα, στην περιοχή της Δ.Ε. Μενηίδας όλες οι ισχύουσες ρυθμίσεις έχουν ενσωματωθεί και ενιαιοποιηθεί στις Περιοχές Ειδικής Προστασίας (Π.Ε.Π.) που θεσμοθετήθηκαν μέσω του οικείου εγκεκριμένου Σ.Χ.Ο.Ο.Α.Π. (ΦΕΚ ΑΑΠ 114/2008) και επιπλέον, η προστασία έχει επεκταθεί σε νέες περιοχές. Ωστόσο, στις τελευταίες δεν είναι πάντα σαφές το αντικείμενο προστασίας και η σκοπιμότητα κήρυξης της Π.Ε.Π. Στην Π.Ε.Π. Γ – Ζώνη προστασίας ορεινών οικισμών Κρανέας – Λιθαρίας και της ευρύτερης περιοχής τους συμπεραίνεται πως κύριος στόχος είναι η ήπια τουριστική και παραθεριστική ανάπτυξη. Τέλος, σε κάποιες περιπτώσεις, όπως η περιοχή εντός δικτύου «Natura 2000», οι ρυθμίσεις είναι «προσωρινές» και η προστασία παραπέμπεται σε νέα εξειδικευμένη μελέτη (ειδική χωροταξική, αναπτυξιακή και διαχειριστική μελέτη) ασαφούς περιεχομένου και προδιαγραφών, η οποία δεν έχει ακόμη εκπονηθεί.

Κρίσιμα ζητήματα και προτεραιότητες του χωρικού σχεδιασμού σχετικά με τη διαχείριση και ανάδειξη του φυσικού περιβάλλοντος και του τοπίου αναφέρονται παρακάτω. Απαιτείται επιτάχυνση των παρεμβάσεων και επενδύσεων προς αυτές τις κατευθύνσεις:

- Ορθολογική διαχείριση και αναβάθμιση της κατάστασης των υδάτινων πόρων. Είναι κρίσιμη περιβαλλοντικά, οικονομικά και κοινωνικά για το Δήμο και παραμένει το σημαντικότερο περιβαλλοντικό ζήτημα. Βασίζεται κατά κύριο λόγο στην εφαρμογή των μέτρων που περιλαμβάνουν τα Σχέδια Διαχείρισης Λεκανών Απορροής και μόνο επικουρικά και συντονιστικά μπορεί να συμβάλει ο χωρικός σχεδιασμός.
- Προστασία γεωργικής γης από υποβάθμιση: μείωση βιοποικιλότητας, μόλυνση από παρασιτοκτόνα, διάβρωση, συγκέντρωση νιτρικών και φωσφορικών, μείωση οργανικών υλών.
- Ολοκλήρωση του δασικού κτηματολογίου στην Π.Ε. Πέλλας, με αποτέλεσμα την πλήρη θεσμική θωράκιση των δασών και δασικών εκτάσεων.
- Διασφάλιση του δασικού πλούτου προϋποθέτει τη βιώσιμη διαχείρισή του, την ελαχιστοποίηση των πιέσεων από δασικές πυρκαγιές και τη λήψη μέτρων αποκατάστασης υποβαθμισμένων περιοχών.
- Ενεργοποίηση του Φορέα Διαχείρισης Βόρα – Πάικου – Βερμίου και ολοκλήρωση της Ειδικής Περιβαλλοντικής Μελέτης και του Σχεδίου Διαχείρισης. Η επικείμενη λειτουργία του Φορέα Διαχείρισης θα βοηθήσει στον έλεγχο των πιέσεων, στην παρακολούθηση των ποιοτικών και ποσοτικών στοιχείων των περιοχών και αύξηση της ευαισθητοποίησης του κοινού.

- Συντονισμός όλων των επιμέρους μεγάλων έργων που προγραμματίζονται στην περιοχή μελέτης (π.χ. μεταφορικά δίκτυα, φράγμα) κάτω από ενιαίο πλαίσιο και συνεκτίμηση των επιπτώσεών τους.
- Βελτίωση των περιβαλλοντικών συνθηκών στους οικιστικούς υποδοχείς: δίκτυα αποχέτευσης, Ε.Ε.Λ., μείωση της ενέργειας, ορθολογική κατανάλωση νερού, ολοκλήρωση αντιπλημμυρικών έργων.

Όσον αφορά στο πολιτισμικό περιβάλλον, δεν έχει αξιοποιηθεί και αναδειχτεί σε ικανοποιητικό βαθμό. Οι αρχαιολογικοί χώροι και τα μνημεία αποτελούν σημεία αναφοράς τόσο για τους κατοίκους όσο και για τους επισκέπτες, ταυτίζονται με τον τόπο και το φυσικό τους περιβάλλον και αποτελούν σημεία διατήρησης της μνήμης. Δεν είναι επισκέψιμοι προς το παρόν και δεν συμμετέχουν σε λειτουργίες του Δήμου. Επίσης, στο εσωτερικό του οικισμού της Σκύδρας παραμένουν αναξιοποίητα τα κτίρια του σιδηροδρομικού σταθμού, η οποία περιοχή δεν έχει ενταχτεί στην πολεοδομική λειτουργία του οικισμού.

B1.3 Οργάνωση οικιστικών υποδοχέων και ποιότητα ζωής

B1.3.1 Αξιολόγηση δημόσιου χώρου, κοινωφελών εξυπηρετήσεων και ποιότητας δομημένου περιβάλλοντος

Οι περισσότεροι οικισμοί διαθέτουν υποδομές πρωτοβάθμιας εκπαίδευσης (νηπιαγωγείο και δημοτικό σχολείο). Η Σκύδρα, η Καλή και η Πετραία (βρίσκεται σε εκτός ορίου περιοχή) καλύπτουν τις ανάγκες του Δήμου σχετικά με τη δευτεροβάθμια εκπαίδευση, ενώ στο Άνυδρο βρίσκεται το ειδικό επαγγελματικό γυμνάσιο που εξυπηρετεί ολόκληρη την Π.Ε. Πέλλας. Οι μοναδικοί οικισμοί που δεν είναι αυτοεξυπηρετούμενοι είναι οι τρεις ημιορεινοί (Κρανέα, Λιθαριά, Νέα Ζωή) και το Σανδάλι, οι οποίοι εξυπηρετούνται από γειτονικούς τους οικισμούς. Σε όλες τις περιπτώσεις, οι μονάδες φιλοξενούνται σε δημοτική ιδιοκτησία, εκτός από ένα νηπιαγωγείο στη Σκύδρα που λειτουργεί σε ενοικιαζόμενο χώρο, και βρίσκονται σε καλή κατάσταση.

Στη Σκύδρα λειτουργεί το κέντρο υγείας. Στην αρμοδιότητά του βρίσκονται τα Περιφερειακά Ιατρεία Καλής, Πετραίας και Άσπρου. Παραρτήματα των περιφερειακών ιατρείων λειτουργούν σε Αρσένι, Λιποχώρι, Κρανέα και Σανδάλι.

Οι υποδομές πρόνοιας περιλαμβάνουν έξι παιδικούς σταθμούς (Σκύδρα, Καλύβια, Ριζό, Σεβαστιανά, Καλή, Μάνδαλο) και επτά ΚΑΠΗ (Σκύδρα, Αρσένι, Δάφνη, Σεβαστιανά, Καλύβια, Λιποχώρι, Πετραία), ενώ στο Αρσένι λειτουργεί το μοναδικό ΚΔΑΠ του Δήμου. Επίσης, λειτουργούν δομές «Βοήθεια στο Σπίτι» (Σκύδρα, Λιποχώρι, Πετραία, Καλή).

Οι περισσότεροι οικισμοί διαθέτουν αθλητικές υποδομές εντός των ορίων τους. Στις υπόλοιπες περιπτώσεις αυτές βρίσκονται εκτός ορίων, αλλά σε κοντινή απόσταση και εύκολα προσβάσιμες. Πρόκειται για γήπεδο ποδοσφαίρου και πολλές φορές σε συνδυασμό με γήπεδο μπάσκετ. Επίσης, υπάρχουν δύο κλειστά γυμναστήρια σε Σκύδρα και Καλύβια. Γήπεδα αθλοπαιδιών μικτής χρήσης υπάρχουν

και σε ορισμένες σχολικές μονάδες. Έλλειψη αθλητικών υποδομών παρατηρείται στους ημιορεινούς οικισμούς Κρανέα, Λιθαριά και Νέα Ζωή. Τέλος, σε εκτός ορίου περιοχή του Μαυροβουνίου λειτουργεί σκοπευτήριο. Η κατάσταση των αθλητικών εγκαταστάσεων είναι καλή σε γενικές γραμμές και ποικίλλει από οικισμό σε οικισμό.

Στον τομέα του πολιτισμού οι υποδομές περιλαμβάνουν το ανοιχτό θέατρο στο Μαυροβούνι, το Πνευματικό Κέντρο στη Σκύδρα και δύο λαογραφικές συλλογές στο Αρσένι και στα Σεβαστιανά. Πολιτιστικοί σύλλογοι δραστηριοποιούνται σε ορισμένα χωριά (π.χ. Κρανέα, Πρ. Ηλίας, Καλλίπολη, Μαυροβούνι) και στεγάζονται συνήθως σε παλιά κτίρια (π.χ. πρώην αποθήκες) που τους έχουν παραχωρηθεί.

Σε όλους τους οικισμούς υπάρχουν κοινόχρηστοι χώροι, διαφόρων μορφών: πλατεία, πάρκο, παιδική χαρά, νησίδα. Στις περισσότερες περιπτώσεις, η έκτασή τους είναι μικρή. Στο κέντρο βρίσκεται η πλατεία σε συνδυασμό με βασικές κοινωφελείς λειτουργίες. Οι υπόλοιποι είναι διάσπαρτα χωροθετημένοι, χωρίς να συνδέονται μεταξύ τους. Η κατάστασή τους είναι μέτρια, ενώ ορισμένες φορές δεν είναι διαμορφωμένοι ή ο εξοπλισμός τους είναι ελλιπής. Σε ορισμένους οικισμούς (Καλύβια, Λιποχώρι, Ριζό, Καλλίπολη, Σανδάλι, Προφ. Ηλίας) υπάρχουν γραμμικές ζώνες πρασίνου εκατέρωθεν των ρεμάτων που διέρχονται από αυτούς.

Συμπεραίνοντας, προκύπτει ότι σε γενικές γραμμές υπάρχει επάρκεια κοινωφελών υποδομών. Μεγαλύτερο αριθμό και ποικιλία διαθέτει η πόλη της Σκύδρας. Στον αντίποδα βρίσκονται οι ημιορεινοί οικισμοί που έχουν έλλειψη σε όλες τις κοινωνικές υποδομές. Η κατανομή τους στο πρότυπο της «ανοιχτής πόλης» ευνοεί την κάλυψη των αναγκών όλων των κατοίκων. Στο Δήμο φαίνεται να υπάρχουν ανάγκες στοχευμένης ενίσχυσης των υποδομών πολιτισμού (π.χ. μέσα από την επανάχρηση ανενεργών κτιρίων, όπως το κτίριο του σταθμού Decauville) και πρόνοιας ειδικών και ευάλωτων ομάδων (π.χ. παιδιά, νέοι, ηλικιωμένοι, ΑμεΑ). Επίσης, θα πρέπει να διερευνηθεί η δυνατότητα δημιουργίας αθλητικού πυρήνα Β στη Σκύδρα (σύμφωνα και με τις κατευθύνσεις του εγκεκριμένου Γ.Π.Σ., ΦΕΚ Δ΄ 966/1986).

Στο Δήμο δεν υπάρχουν ούτε παραδοσιακοί οικισμοί ούτε αξιόλογα οικιστικά σύνολα. Το κτιριακό απόθεμα δεν μπορεί να χαρακτηριστεί αρχιτεκτονικά αξιόλογο, εκτός ελάχιστων, μεμονωμένων κτιρίων, διάσπαρτων σε διάφορους οικισμούς. Πρόκειται είτε για κατοικίες παραδοσιακής αρχιτεκτονικής είτε για ειδικά κτίρια, κυρίως σχολεία και εκκλησίες. Στη Σκύδρα ιδιαίτερη αξία, αρχιτεκτονική και ιστορική, έχει η ενότητα κτιρίων του σιδηροδρομικού σταθμού.

Η πλειονότητα των κτιρίων στους οικιστικούς υποδοχείς βρίσκεται σε καλή κατάσταση. Σποραδικά στους οικισμούς εντοπίζονται, όμως, ορισμένα κτίρια εγκαταλελειμμένα και σε κακή κατάσταση, τα οποία είναι στην πλειονότητά τους βοηθητικά κτίσματα. Η δόμηση παρουσιάζει ποικιλία μορφολογίας και τυπολογίας. Κυρίαρχη χρήση σε όλους τους οικισμούς είναι η κατοικία, η οποία συνδυάζεται συχνά με λειτουργίες αγροτικού χαρακτήρα. Τα κτίρια έχουν έναν ή δύο ορόφους. Διαφορετική είναι η εικόνα στη Σκύδρα, όπου στο κέντρο συναντώνται χρήσεις πολεοδομικού κέντρου (π.χ. τράπεζες, γραφεία, εμπορικά καταστήματα) και τα κτίρια

έχουν συνήθως 4 ορόφους ή ακόμη και 5, ενώ στην περιφέρεια υπάρχουν σχεδόν αποκλειστικά κτίρια κατοικίας 1 ή 2 ορόφων.

B1.3.2 Αξιολόγηση κοινωφελών τεχνικών υποδομών και δικτύων

Ο Δήμος δεν παρουσιάζει προβλήματα σχετικά με τις υποδομές ύδρευσης. Οι ανάγκες του συστήματος υδροδότησης καλύπτονται εξολοκλήρου από γεωτρήσεις. Σε κάθε οικισμό λειτουργεί τουλάχιστον μια γεώτρηση, εκτός από το Σανδάλι που εξυπηρετείται από τον οικισμό της Καλλίπολης. Όσον αφορά στις υποδομές αποχέτευσης, αρκετοί οικισμοί διαθέτουν οργανωμένο δίκτυο που, όμως καταλήγει σε ρέματα ή στην Τάφρο 66, ενώ οι υπόλοιποι εξυπηρετούνται από βόθρους. Η κατάσταση είναι ικανοποιητική μόνο στη Σκύδρα, όπου το δίκτυο καλύπτει ολόκληρη την οικιστική περιοχή και τα λύματα καταλήγουν σε Εγκατάσταση Επεξεργασίας Λυμάτων (Ε.Ε.Λ.). Η τελευταία αντιμετωπίζει ποικίλα προβλήματα, όπως ο κίνδυνος πλημμύρας και η μη ικανοποιητική λειτουργία καθώς συχνά τα όρια εκροής από την Ε.Ε.Λ. δεν πληρούν τις προδιαγραφές και απαιτήσεις.

Καταγράφηκαν ελλείψεις συνθήκες πολιτικής προστασίας ως προς την πυροπροστασία και την αντιμετώπιση πλημμυρικών φαινομένων. Η πρώτη σχετίζεται με την κατάσταση αρκετών υφιστάμενων υδροστομίων, τα οποία βρίσκονται εκτός λειτουργίας, αλλά και την παντελή έλλειψη υδροστομίων σε δύο οικισμούς (Μαυροβούνι και Καλλίπολη). Για την πυροπροστασία και πυρασφάλεια της περιοχής μελέτης η Πυροσβεστική Υπηρεσία προτείνει τη διάνοιξη αντιπυρικών ζωνών και την τοποθέτηση υδατοδεξαμενών σε δασικές περιοχές πλησίον των οικισμών Μανδάλου, Λιθαριάς, Κρανέας, Ανύδρου, Καλής, Πρ. Ηλία και Νέας Ζωής, στις οποίες έχουν εκδηλωθεί τα προηγούμενα χρόνια δασικές πυρκαγιές. Ο κίνδυνος για τα πλημμυρικά φαινόμενα οφείλεται στα γεωμορφολογικά χαρακτηριστικά του Δήμου και ιδιαίτερα στην εγγύτητα των οικισμών με ποτάμια σημαντικής μεταφορικής ικανότητας ειδικότερα (πχ. Αλμωπαίο, Έδεσσαίο κ.λπ.) κατά τους χειμερινούς μήνες. Προβλέπεται όμως, η κατασκευή φράγματος στον Αλμωπαίο ποταμό, τόσο για την εξασφάλιση της άρδευσης τμήματος των καλλιεργούμενων εκτάσεων της Δυτικής Πεδιάδας Θεσσαλονίκης με επιφανειακό νερό, όσο και για την ενίσχυση της οικολογικής παροχής της Περιφερειακής Τάφρου Θεσσαλονίκης (Τ66).

Οι βασικές υποδομές διαχείρισης απορριμμάτων, από τις οποίες εξυπηρετείται ο Δήμος Σκύδρας, βρίσκονται εκτός των ορίων του. Έτσι, ο Δήμος Σκύδρας εξυπηρετείται από το Χώρο Υγειονομικής Ταφής Απορριμμάτων (Χ.Υ.Τ.Α.) του Δήμου Έδεσσας για την διάθεση σύμμεικτων αποβλήτων και από το Κέντρο Διαλογής Ανακυκλώσιμων Υλικών (Κ.Δ.Α.Υ.) του Δήμου Ωραιοκάστρου (Τ.Κ. Νεοχωρούδας) για τα απόβλητα συσκευασιών. Αναγκαία κρίνεται η εφαρμογή των προτάσεων του εγκεκριμένου Τοπικού Σχεδίου Διαχείρισης Απορριμμάτων.

B1.3.3 Αξιολόγηση κινητικότητας, προσβασιμότητας και δικτύων μεταφορών

Η θέση του Δήμου Σκύδρας στο οικιστικό δίκτυο των Π.Ε. Πέλλας και Ημαθίας (πολύπολα) υποστηρίζεται και από αντίστοιχης έκτασης και σημασίας οδικές

υποδομές. Έτσι, η προσβασιμότητά του είναι ιδιαίτερα ευχερής και η σύνδεσή του με τους γειτονικούς Δήμους και τις όμορες Περιφερειακές Ενότητες και την έδρα της Περιφέρειας Κεντρικής Μακεδονίας άμεση. Διασχίζεται από μεγάλου μήκους οδικό δίκτυο που χαρακτηρίζεται από το υπερκείμενο πλαίσιο ως εθνικής και ενδοπεριφερειακής σημασίας. Ιδιαίτερη αναφορά πρέπει να γίνει σε δύο προγραμματιζόμενα οδικά έργα που θα ολοκληρώσουν το οδικό δίκτυο, θα ενισχύσουν τη θέση του Δήμου και θα αναβαθμίσουν τόσο τις κυκλοφοριακές όσο και τις οικιστικές συνθήκες σε αυτόν. Πρόκειται για την επέκταση της νέας Εθνικής Οδού δυτικά του Μαυροβουνίου και για τον κάθετο άξονα Βέροια – Νάουσα – Σκύδρα που συνδέει την Εγνατία Οδό με την Εθνική Οδό Θεσσαλονίκη-Έδεσσα.

Αναφορικά με τα δίκτυα ΜΜΜ ο Δήμος εξυπηρετείται από τις λεωφορειακές γραμμές του Κ.Τ.Ε..Λ. Πέλλας, αλλά και την προαστιακή σιδηροδρομική γραμμή Θεσσαλονίκης – Έδεσσας – Φλώρινας που διέρχεται από την εδαφική του επικράτεια.

Ο Δήμος συνδέεται μέσω του σταθμού λεωφορείων της Σκύδρας με τα μεγάλα αστικά κέντρα της Π.Ε., της Π.Κ.Μ. και της χώρας. Επίσης, εκτελούνται τοπικά δρομολόγια που εξυπηρετούν ορισμένους πεδινούς οικισμούς του Δήμου.

Ο Δήμος συνδέεται εναλλακτικά με τη Θεσσαλονίκη, την Π.Ε. Ημαθίας (Βέροια, Νάουσα) και την Περιφέρεια Δυτικής Μακεδονίας (Φλώρινα, Αμύνταιο) μέσω του σιδηροδρομικού δικτύου. Σταθμός λειτουργεί στη Σκύδρα, ενώ στάση πραγματοποιείται και στην Πετραία. Απαιτείται αναβάθμιση της γραμμής (π.χ. ηλεκτροκίνηση, σηματοδότηση, ρύθμιση ισόπεδων διαβάσεων). Παράλληλα, υπό διερεύνηση και μελέτη βρίσκεται η κατασκευή της προβλεπόμενης νέας σιδηροδρομικής γραμμής Θεσσαλονίκης – Έδεσσας (και δυνητικά προς Αριδαία) μέσω Γιαννιτσών, η οποία θα επιτύχει την αμεσότερη σύνδεση όλων των δήμων της Π.Ε. Πέλλας, συμπεριλαμβανομένων και των δήμων που δεν συνδέει η ήδη υπάρχουσα σιδηροδρομική γραμμή (Δ. Πέλλας και μελλοντικά Δ. Αλμωπίας), και θα έχει πολλαπλά οφέλη για την τοπική κοινωνία και οικονομία.

Σε όλους τους οικισμούς πλην της έδρας το αστικό δίκτυο μετακίνησης είναι επαρκές και δεν παρουσιάζει δομικά προβλήματα, εκτός από σημειακές ανάγκες βελτίωσης του οδοστρώματος, ανακατασκευής γεφυρών και διαμόρφωσης διασταυρώσεων. Όλο το δίκτυο εξυπηρετεί και πεζούς και αυτοκίνητα. Κρίσιμο είναι το ζήτημα της ασφάλειας αλλά και της υποβάθμισης του αστικού περιβάλλοντος στις περιπτώσεις εκείνες που οδικοί άξονες εθνικής και διαπεριφερειακής σημασίας διασχίζουν οικιστικούς υποδοχείς (κυρίως Σκύδρα και Μαυροβούνι) και μέχρι τη δημιουργία παρακαμπτήριων οδών. Στη Σκύδρα, που έχει σημαντικό πληθυσμιακό μέγεθος και αποτελεί πόλο έλξης μεγάλου αριθμού ημερήσιων επισκεπτών από τους υπόλοιπους οικισμούς του Δήμου, καταγράφεται έλλειψη οργανωμένων υποδομών βιώσιμης αστικής κινητικότητας. Ωστόσο, προγραμματίζεται άμεσα η ανάπτυξη των πιο σημαντικών κοινόχρηστων χώρων σε συνδυασμό με τη δημιουργία διαδρομών κίνησης πεζών και ποδηλατών, μεταξύ των αξόνων 24^{ης} Ιουλίου – Σεβαστουπόλεως και Εθνικής Αντίστασης – Αγίου Γεωργίου, που θα συνδέουν σημαντικούς δημόσιους χώρους του οικισμού. Επιπλέον, από το Σ.Χ.Ο.Ο.Α.Π. Δ.Ε. Μενηίδας (ΦΕΚ ΑΑΠ

114/2008) προβλέπονται δύο ποδηλατικές διαδρομές που θα συνδέουν τους οικισμούς της: η μία θα ενώνει τους οικισμούς Προφήτη Ηλία, Καλή, Άνυδρο και Μάνδαλο και η άλλη το Σανδάλι με την Καλλίπολη.

B1.4 Αξιολόγηση ισχύοντος χωροταξικού και πολεοδομικού σχεδιασμού

B1.4.1 Ανάγκη αναθεώρησης ή τροποποίησης για ομογενοποίηση / συντονισμό και άμβλυση συγκρούσεων δομικού χωροταξικού χαρακτήρα

Ο εγκεκριμένος χωροταξικός σχεδιασμός στο Δήμο Σκύδρας, περιλαμβάνει πρωτίστως το εγκεκριμένο Σ.Χ.Ο.Ο.Α.Π. της Δ.Ε. Μενηίδας (ΦΕΚ ΑΑΠ 114/2008). Αναλύοντας τη χωρική οργάνωση, δεν καταγράφηκαν συγκρούσεις μεταξύ θεσμοθετημένης και υπάρχουσας κατάστασης. Αυτό οφείλεται, τόσο στο λεπτομερή σχεδιασμό που έχει εστιάσει στις τοπικές ανάγκες και ιδιαιτερότητες, όσο και στις ιδιαίτερα περιορισμένες επενδύσεις που πραγματοποιήθηκαν, λόγω δυσμενούς εξωτερικού περιβάλλοντος και φθίνουσας πορείας των οικισμών. Ωστόσο, προκύπτει η ανάγκη αναθεώρησης του Σ.Χ.Ο.Ο.Α.Π. κυρίως ως προς τα όρια και δευτερευόντως ως προς το περιεχόμενο των ζωνών (π.χ. Π.Ε.Π.Δ. 2). Οι κύριοι λόγοι που γενικά συνηγορούν υπέρ της μερικής αναθεώρησης του Σ.Χ.Ο.Ο.Α.Π. είναι οι εξής:

- Η ενοποίηση της Δ.Ε. Μενηίδας με τη Δ.Ε. Σκύδρας σύμφωνα με το Πρόγραμμα «Καλλικράτης» και ανάγκη ενιαίας αντιμετώπισης της εδαφικής επικράτειας του νέου Δήμου, κυρίως στην περιοχή κατά μήκος του μεταξύ τους ορίου. Η ενοποίηση αυτή έχει την έννοια του ολοκληρωμένου χωρικού σχεδιασμού σε επίπεδο δήμου και άρα, της ανάγκης εναρμόνισης του ισχύοντος Σ.Χ.Ο.Ο.Α.Π.
- Η θεσμοθέτηση νέων ρυθμίσεων ή τροποποίηση υφιστάμενων την περίοδο μετά την έγκρισή του Σ.Χ.Ο.Ο.Α.Π. (2008).
- Η μεταβολή της πορείας εξέλιξης και της δυναμικής των οικισμών.
- Το εκτιμώμενο σημαντικό κόστος υλοποίησης του ισχύοντος προγράμματος ενεργοποίησης.

Ειδικότερα, στη δεκαετία που έχει μεσολαβήσει μετά την έγκριση του Σ.Χ.Ο.Ο.Α.Π. έχει γίνει αναδιοργάνωση αρχαιολογικού χώρου αρχαίας πόλης Μενηίδας, έχουν οριοθετηθεί οι περιοχές του δικτύου «Natura 2000» και έχει γίνει προσωρινή ανάρτηση του δασικού κτηματολογίου.

Επίσης, θα χρειαστεί επικαιροποίηση του περιεχομένου των ζωνών, τόσο με την ενσωμάτωση νεότερων εργαλείων (π.χ. επιχειρηματικά πάρκα Ν. 3982/2011), όσο και την προσαρμογή στο νέο πλαίσιο των χρήσεων γης (Π.Δ. 59/2018) για λόγους εκσυγχρονισμού, αλλά και ομογενοποίησης του σχεδιασμού στις δύο Δ.Ε. Θα χρειαστεί, ακόμη, να αντιμετωπιστεί η οργάνωση των παραγωγικών δραστηριοτήτων με τρόπο ενιαίο στις δύο Δ.Ε., ζήτημα που θέτει το ίδιο το Σ.Χ.Ο.Ο.Α.Π. ως ορθότερη αντιμετώπιση.

Επιπλέον, από την εφαρμογή των ορίων των διάφορων προστατευόμενων περιοχών φυσικού και πολιτιστικού περιβάλλοντος έχουν προκύψει διαφορές σε

σχέση με τις αντίστοιχες ζώνες του Σ.Χ.Ο.Ο.Α.Π., ο οποίες θα πρέπει να αντιμετωπιστούν, προκειμένου να μην υπάρχουν αντιφάσεις.

Αναφορικά με τις θέσεις εντοπισμένων αρχαιοτήτων που απεικονίζονται στο Σ.Χ.Ο.Ο.Α.Π. (Π.Ε.Π. Β), η αρμόδια Εφορεία Αρχαιοτήτων δεν αναφέρθηκε σε όλες αυτές κατά την πρόσφατη επικοινωνία και αλληλογραφία, στο πλαίσιο του Τ.Χ.Σ. και επομένως, δεν κατέστη δυνατή η επαλήθευση και ταύτισή τους.

Χρειάζεται προσαρμογή του Σ.Χ.Ο.Ο.Α.Π. στο νέο διοικητικό όριο του Δήμου. Η συγκεκριμενοποίησή του, με αφορμή την εκπόνηση του εθνικού κτηματολογίου στην περιοχή μελέτης, αφήνει κάποια μικρά τμήματα και λωρίδες εντός της Δ.Ε. Μενηίδας χωρίς ρύθμιση ως προς τις χρήσεις και τους όρους δόμησης.

Τέλος, κρίνεται σκόπιμη η διερεύνηση δυνατότητας απλοποίησης των ζωνών επιτρεπόμενων δραστηριοτήτων, κυρίως στον περιαστικό χώρο των οικισμών, καθώς και η επικαιροποίηση του πλαισίου των χρήσεων γης και του σχεδιασμού στα νέα και πιο πρόσφατα νομικά δεδομένα.

Τα παραπάνω ζητήματα θα λυθούν με την εκπόνηση της παρούσας μελέτης «Τοπικού Χωρικού Σχεδίου» (Τ.Χ.Σ.) Δήμου Σκύδρας, η οποία αναφέρεται στο σύνολο του Καλλικράτειου Δήμου Σκύδρας.

B1.4.2 Έλεγχος εφαρμογής πολεοδομικού σχεδιασμού

Ο πολεοδομικός σχεδιασμός έχει εφαρμοστεί σε μεγάλο βαθμό. Όλοι οι οικισμοί διαθέτουν ρυμοτομικά σχέδια, τα οποία έχουν θεσμοθετηθεί με διάφορους τρόπους και σε διαφορετικές εποχές.

Αναλυτικότερα, στη Σκύδρα ισχύει πολεοδομική μελέτη αναθεώρησης – επέκτασης, η οποία εκπονήθηκε στο τέλος της δεκαετίας του 1980 κατ' εφαρμογή του εγκεκριμένου Γ.Π.Σ. του Ν. 1337/1983 (ΦΕΚ Δ΄ 966/1986). Στη συνέχεια και λόγω, αφενός της αδυναμίας και μη έγκαιρης εφαρμογής του, αφετέρου της ανάγκης προσαρμογής του στις πραγματικές ανάγκες που προέκυψαν, εγκρίθηκαν, κυρίως τη δεκαετία του 2000 πλήθος τροποποιήσεις της ρυμοτομίας καθώς δύο τοπικά ρυμοτομικά σχέδια (βάσει του άρθρου 26 του Ν.1337/1983) για χώρους εκπαίδευσης σε συνεχόμενες περιοχές με το σχέδιο πόλης. Το αποτέλεσμα είναι πλέον να υπάρχουν ανενεργές εκτάσεις χαρακτηρισμένες ως κοινωφελείς χώροι, η αναγκαιότητα των οποίων δεν είναι δεδομένη. Οι ζώνες κινήτρων και μηχανισμών που προβλέπονται από το Γ.Π.Σ., με εξαίρεση εκείνη της κοινωνικής στέγασης, έχουν παραμείνει ακόμη ανενεργές.

Οι διανομές συνοικισμού του Υπουργείου Γεωργίας, σε όλους τους υπόλοιπους οικισμούς, έχουν θέση ρυμοτομικού σχεδίου. Έχουν εφαρμοστεί σχεδόν πλήρως και με μικρές τροποποιήσεις και αποτελούν τη βάση της οικιστικής τους ανάπτυξης. Εξαίρεση αποτελούν οι τρεις ημιορεινοί οικισμοί που λόγω χαμηλής ανάπτυξης δεν παρουσιάστηκε ανάγκη ολοκλήρωσης του σχεδιασμού κι επομένως σημαντικό τμήμα παραμένει αδόμητο κι αδιαμόρφωτο. Επιπλέον, στη Λιθαριά υπήρχε αδυναμία προσαρμογής του σχεδίου της διανομής συνοικισμού στο γεωανάγλυφο και για αυτόν το λόγο, βρίσκεται τώρα σε φάση αναθεώρησης. Σε κάποιους οικισμούς έχει

εγκριθεί πολεοδομική μελέτη επέκτασης, ο βαθμός υλοποίησης της οποίας κυμαίνεται από υψηλός (ΡΙζό) έως πολύ χαμηλός (Λιποχώρι, Μαυροβούνι).

Ο προτεινόμενος σχεδιασμός βάσει Σ.Χ.Ο.Ο.Α.Π. (ΦΕΚ ΑΑΠ 114/2008) των οικισμών της Δ.Ε. Μενηίδας διατήρησε σε γενικές γραμμές την υπάρχουσα οργάνωσή τους και την τροποποίησε εμπλουτίζοντάς την, σύμφωνα με τα ισχύοντα σταθερότυπα και τη δυναμική και το ρόλο των οικισμών, κάτω από ενιαίο σχεδιασμό στο πρότυπο της «ανοιχτής πόλης». Ωστόσο, μία δεκαετία μετά ο σχεδιασμός αυτός δεν έχει εφαρμοστεί ακόμη, ούτε στην περιοχή με ρυμοτομικό σχέδιο, ούτε στην υπόλοιπη έκταση εντός ορίου Νομάρχη, ούτε και στις επεκτάσεις. Στις τελευταίες, βέβαια, βρίσκεται σε εξέλιξη, και μάλιστα σε προχωρημένο στάδιο, η πολεοδομική μελέτη για όλους τους οικισμούς της Δ.Ε. Μενηίδας. Συγκεκριμένα, μελετάται το τμήμα μεταξύ ορίου Νομάρχη και ορίου διανομής συνοικισμού (με εξαίρεση τον Προφήτη Ηλία), καθώς και το τμήμα επέκτασης βάσει Σ.Χ.Ο.Ο.Α.Π. Στη Λιθαριά, όπου δεν υπάρχει περιοχή δίχως ρυμοτομικό σχέδιο, μελετάται η αναθεώρησή του, όπως προαναφέρθηκε. Στις περιοχές με υφιστάμενο ρυμοτομικό σχέδιο εκκρεμεί η εναρμόνιση των χρήσεων γης με τις προβλέψεις του Σ.Χ.Ο.Ο.Α.Π.

Οι πληθυσμιακές προβλέψεις του Σ.Χ.Ο.Ο.Α.Π. κρίνονται εκ του αποτελέσματος υπεραισιόδοξες, καθώς ο πληθυσμός έχει σημειώσει κάμψη. Το αποτέλεσμα είναι το μέγεθος των επεκτάσεων, η πολεοδομική οργάνωση και το είδος των κοινωνικών υποδομών να φαίνονται ασύμβατα με τη σημερινή κατάσταση των οικισμών. Για αυτόν το λόγο, αλλά και λόγω της απουσίας πραγματικών αναγκών αλλά και μη ολοκλήρωσης του πολεοδομικού σχεδιασμού, το πρόγραμμα ενεργοποίησης του Σ.Χ.Ο.Ο.Α.Π. δεν έχει υλοποιηθεί, ως προς τις κοινωνικές και τεχνικές υποδομές. Επιπλέον, δεν έχουν προχωρήσει οι μελέτες που αφορούν στη διαχείριση, αναζωογόνηση και βιώσιμη ανάπτυξη των πιο κρίσιμων περιοχών: (α) καθορισμός βιομηχανικών και επιχειρηματικών περιοχών, ενιαίων με τους όμορους δήμους, (β) σύνταξη και έγκριση ειδικών σχεδίων ανάπτυξης και διαχείρισης των ορεινών οικισμών Κρανέας και Λιθαριάς και της ευρύτερης περιοχής τους και (γ) ειδική χωροταξική και διαχειριστική μελέτη της περιοχής «Natura 2000». Πιθανόν κύριες αιτίες είναι: οι ευρύτερες δυσμενείς κοινωνικοοικονομικές συνθήκες, η ασάφεια των προτεινόμενων μελετών – εργαλείων, η επικάλυψη των προτεινόμενων ρυθμίσεων από υπερκείμενες μελέτες όπως τα σχέδια διαχείρισης των περιοχών «Natura 2000» με αναθέτουσα αρχή το Υ.Π.ΕΝ. και η απαίτηση για συντονισμό με όμορους Δήμους.

B1.5 Αξιολόγηση περιβαλλοντικών δεδομένων – συμπεράσματα Στρατηγικής Μελέτης Περιβαλλοντικών Επιπτώσεων

B1.5.1 Αξιολόγηση υφιστάμενης κατάστασης περιβάλλοντος

Βασικές παράμετροι που μελετήθηκαν κατά την Α΄ Φάση της Στρατηγικής Μελέτης Περιβαλλοντικών Επιπτώσεων είναι η βιοποικιλότητα, η χλωρίδα και η πανίδα, οι περιοχές ιδιαίτερης περιβαλλοντικής προστασίας, το έδαφος ως προς τη γεωμορφολογία και τη γεωλογία της περιοχής, οι υφιστάμενες χρήσεις γης, οι

κλιματικοί παράγοντες, ο αέρας, ο πληθυσμός και η ανθρώπινη υγεία, η πολιτιστική κληρονομιά, καθώς και τα δίκτυα υποδομών για τις μεταφορές, την επικοινωνία, την ύδρευση και αποχέτευση, καθώς και τη διαχείριση των απορριμμάτων. Με βάση τα στοιχεία της Α΄ Φάσης της Στρατηγικής Μελέτης Περιβαλλοντικών Επιπτώσεων, προκύπτουν τα ακόλουθα σημαντικά σημεία που ουσιαστικά διαμορφώνουν το περιβαλλοντικό προφίλ του Δήμου Σκύδρας:

- Η ποικιλία των ειδών χλωρίδας και πανίδας αυξάνει στις ημιορεινές περιοχές του Δήμου Σκύδρας και ιδιαίτερα στην προστατευόμενη από το Ευρωπαϊκό Δίκτυο «Natura 2000» περιοχή με ονομασία «Όρος Πάικο, Στενά Αψάλου-Μογλενίτσα», καθώς και στις παραποτάμιες και παραρεμάτιες περιοχές του Αλμωπαίου, του Εδεσσαίου και της Τάφρου 66. Ειδικά στις όχθες των ρεμάτων και του Αλμωπαίου φιλοξενούνται πολλά είδη χλωρίδας και πανίδας στα παρόχθια δάση πλάτανου, καθώς και σε θαμνώνες και δάση.
- Αναφορικά με τη βιοποικιλότητα του τοπίου, στην αγροτική πεδινή περιοχή του Δήμου Σκύδρας κυριαρχούν η επιπεδότητα του εδάφους με ήπιες λοφώδεις εξάρσεις κατά τόπους, οι χρωματικές διαφοροποιήσεις των εντατικών καλλιεργειών, οι γεωμετρικοί σχηματισμοί των αγροτεμαχίων και η αγροτική φυσιογνωμία των οικισμών. Το τοπίο αυτό είναι περισσότερο μονοδιάστατο και φτωχό, λόγω ιστορικής ασυνέχειας, έντονων ανθρωπογενών επεμβάσεων στη φύση (π.χ. αποξήρανση λιμνών, διευθέτηση ρεμάτων) και σημαντικών αλλαγών στο οικονομικό, κοινωνικό και αισθητικό επίπεδο. Η ανανέωση του δομημένου περιβάλλοντος και η επέκτασή του έθιξαν τα αρχικά βασικά στοιχεία των αγροτικών οικισμών σε σχετικά μικρό βαθμό και έχει επέλθει στο πρόσφατο παρελθόν ισορροπία, η οποία απειλείται τόσο από τη σύγχρονη δόμηση, όσο και από μικρές, σημειακές υποβαθμίσεις (π.χ. λατομεία, εξωαστική δόμηση) στην περιβάλλουσα ζώνη των οικισμών.
- Το τοπίο στους αγροτικούς ορεινούς οικισμούς είναι ιδιαίτερα αξιόλογο λόγω της αρμονικής σχέσης φυσικού και δομημένου χώρου, τόσο του ιστού όσο και των κτιρίων που προσαρμόζονται στο έδαφος, της διατήρησης της ανθρώπινης κλίμακας και της οικειότητας, της αισθητικής ποιότητας των διατηρούμενων μορφών, αλλά και της διατήρησης του πολυλειτουργικού χαρακτήρα του ελεύθερου χώρου, ο οποίος διαχέεται μέσα στον ιστό, και δεν του έχει αποδοθεί σαφής χαρακτήρας και περιοριστική διαμόρφωση και εκμεταλλεύεται τα πλεονεκτήματα της γεωμορφολογίας (π.χ. θέα). Στα χαρακτηριστικά αυτά συνέβαλλαν αφενός το ιστορικό βάθος (πολιτισμική συνέχεια για αιώνες), ο φυσικός πλούτος και η γεωγραφική ποικιλότητα, αφετέρου η μεταπολεμική εγκατάλειψή τους και ο μαρασμός που είχαν ως αποτέλεσμα να μην αλλοιωθούν τα βασικά γνωρίσματα της αρχιτεκτονικής φυσιογνωμίας τους (δομή ιστού, έκταση, μορφολογικά στοιχεία).
- Αναφορικά με τη χλωρίδα, Στο βορειοδυτικό και βόρειο τμήμα του Δήμου Σκύδρας αναπτύσσονται δασικές εκτάσεις φυλλοβόλων δένδρων και θάμνων, προς τα ανατολικά αναπτύσσονται κυρίως χορτολιβαδικές εκτάσεις αποτελούμενες από αγρωστώδη, ψυχανθή και σταυρανθή και επιπλέον,

εμφανίζονται εκτάσεις με την μορφή θαμνωδών φυτών με πουρνάρια, στο βορειοανατολικό τμήμα του Δήμου εμφανίζονται δάση αποτελούμενα από φυλλοβόλα και μη θαμνώδη βλάστηση, και στο νότιο πεδινό τμήμα του Δήμου, με τις πεδινές καλλιεργήσιμες εκτάσεις, η βλάστηση είναι ποσοτικά χαμηλή και η αυτοφυής φυτική κάλυψη είναι περιορισμένη με πολύ μικρό ποσοστό κάλυψης.

- Η ποικιλομορφία της πανίδας, οφειλόμενη στη μορφολογία του εδάφους του Δήμου, συνίσταται από μικρά τρωκτικά, ερπετά, θηλαστικά και πτηνά, στα οποία περιλαμβάνονται και αποδημητικά πτηνά. Ο Αλμωπαίος ποταμός αποτελεί σημαντικό οικότοπο για πτηνά και θηλαστικά, ενώ έχουν καταγραφεί και πέντε είδη ιχθύων, από τα οποία τα τρία είναι προστατευόμενα. Δεν καταγράφονται ιδιαίτερες απειλές για τα είδη πανίδας στο Δήμο Σκύδρας.
- Ως περιοχές ιδιαίτερης περιβαλλοντικής προστασίας αναγνωρίζονται οι δύο περιοχές του Δήμου Σκύδρας που εντάσσονται στον Εθνικό Κατάλογο του Ευρωπαϊκού Οικολογικού Δικτύου «Natura 2000», σύμφωνα με την Κ.Υ.Α. 50743/2017 (ΦΕΚ Β΄ 4432). Ως Ζώνη Ειδικής Προστασίας (Ζ.Ε.Π., SPA), με κωδικό GR 1240009, χαρακτηρίζεται η περιοχή που περιλαμβάνει το Όρος Πάικο, καθώς και τα στενά Αψάλου και Μογλενίτσας. Τα Στενά Αψάλου και Μογλενίτσας χαρακτηρίζονται ως Ειδική Ζώνη Διατήρησης (Ε.Ζ.Δ., SCI) με κωδικό GR1240005, αλλά και ως βιότοπος CORINE (με κωδικό A00010023) και εντάσσονται διοικητικά στο μεγαλύτερο τμήμα τους στο Δήμο Σκύδρας. Στα στοιχεία ιδιαίτερης περιβαλλοντικής προστασίας υπάγεται, ως προστατευόμενος φυσικός σχηματισμός και ειδικότερα, ως διατηρητέο μνημείο της φύσης, ο κηρυγμένος, αιωνόβιος πλάτανος των Σεβαστιανών, ο οποίος βρίσκεται στην κεντρική πλατεία και έχει ιδιαίτερη βοτανική, οικολογική, αισθητική, ιστορική και πολιτισμική αξία και μπορεί να αποτελέσει πολύτιμο παιδαγωγικό και εκπαιδευτικό πόρο.
- Γεωμορφολογικά, η περιοχή έχει επηρεαστεί από την αποξήρανση του βάλτου των Γιαννισών, την κατασκευή της Τάφρου 66, την εκτροπή του μεγαλύτερου μέρους των απορροών της λεκάνης του Λουδία προς τον Αλιάκμονα, καθώς και όλα τα αποστραγγιστικά έργα που ακολούθησαν για την αγροτική αξιοποίηση του κάμπου. Το 76,3% της έκτασης του Δήμου χαρακτηρίζεται ως πεδινό και το 23,7% ως λοφώδες και οι πολύ μικρές κλίσεις συνιστούν αυξημένο πλημμύρων και αυτό ουσιαστικά φαίνεται και από τα εγκεκριμένα Σχέδια Διαχείρισης Κινδύνου Πλημμύρας για τα υδατικά διαμερίσματα Υ.Δ. 09 και Υ.Δ. 10.
- Αναφορικά με τα γεωλογικά δεδομένα, οι σχηματισμοί που συναντώνται στο Δήμο Σκύδρας χαρακτηρίζονται από χαμηλή σεισμικότητα – σπάνια καταγράφονται σεισμοί – και για αυτόν το λόγο στο στο σεισμοτεκτονικό χάρτη Ελλάδος (κλίμακα 1:500.000), δεν διακρίνονται σεισμικά, ούτε γεωλογικά ενεργά ρήγματα. Η περιοχή μελέτης τοποθετείται γεωτεκτονικά στη ζώνη της Αλμωπίας, όπου συναντώνται ρήγματα και βυθίσματα συνήθως ΒΑ-ΝΔ διεύθυνσης. Όλοι οι σχηματισμοί της ζώνης βρίσκονται υπό μορφή τεκτονικών λεπιών, τα οποία από τα ανατολικά προς τα δυτικά επιπτεύουν ή επωθούνται το ένα πάνω στο άλλο και στο σύνολό τους επωθούνται προς Δυσμάς πάνω στην Πελαγονική ζώνη. Η

ανατολική επαφή της Αλμωπίας με τη ζώνη του Πάικου είναι επίσης τεκτονική με σειρά ανάστροφων ρηγμάτων διεύθυνσης ΒΔ – ΝΑ, που προκαλούν εφίππευση του Πάικου πάνω στην Αλμωπία. Έτσι, τα πετρώματα της Αλμωπίας εμφανίζονται σε συνεχείς επαναλήψεις και σχηματίζουν λείπια μικρής έκτασης, καθώς και μεγαλέπια, χιλιομετρικής κλίμακας.

- Οι χρήσεις γης στον εξωαστικό χώρο του Δήμου Σκύδρας χαρακτηρίζεται από την κυριαρχία της αγροτικής γης, αφού περιλαμβάνονται εκτεταμένες ζώνες, όπου έχουν εκτελεστεί τεχνικές επεμβάσεις (όπως διανομές αγροτεμαχίων, εγγειοβελτιωτικά έργα, αποξηράνσεις ελών, εκτροπή ρεμάτων). Στο νοτιοανατολικό τμήμα του Δήμου και συγκεκριμένα γύρω από το Άσπρο, παρατηρείται μεγάλη συγκέντρωση θερμοκηπίων. Σταβλικές εγκαταστάσεις και μαντριά λειτουργούν διάσπαρτα στην περιβάλλουσα ζώνη όλων σχεδόν των οικισμών και μάλιστα σε ορισμένες περιπτώσεις σε μικρές σχετικά αποστάσεις από αυτούς. Παρατηρείται το φαινόμενο της λειτουργίας μαντριών ακόμη και μέσα στα όρια των οικισμών, φαινόμενο ιδιαίτερα έντονο στον οικισμό της Καλλίπολης, της Καλής, του Προφήτη Ηλία και λιγότερο έντονο στη Λιθαριά, στο Άνυδρο και στην Κρασιά. Περιφερειακά ορισμένων οικισμών, λειτουργούν ανοιχτά γήπεδα αθλητισμού και περιοχές υπαίθριας αναψυχής εντοπίζονται στα Πλατανάκια της Καλής και στο άλσος της Αγ. Παρασκευής στην Πετραία. Επίσης, έχουν καταγραφεί δύο Φ/Β Πάρκα άνω των 2 MW, καθώς και μεταποιητικές μονάδες διάσπαρτα στον εξωαστικό χώρο και σε άμεση γεινίαση με σημαντικούς οδικούς άξονες. Τέλος, στην περιοχή μελέτης έχουν καταγραφεί δύο αδειοδοτημένες περιοχές λατόμευσης.
- Το κλίμα της περιοχής του Δήμου Σκύδρας χαρακτηρίζεται από σχετικά ψυχρούς χειμώνες, σε σύγκριση με τις αντίστοιχες κλιματικές συνθήκες των παράκτιων περιοχών της χώρας, με μέτριες βροχοπτώσεις, καθώς και ξηρά καλοκαίρια. Το συνολικό ύψος υετού ετησίως να κυμαίνεται περίπου στα 500 mm, με έντονη διακύμανση στο ετήσιο ύψος του από έτος σε έτος. Οι άνεμοι που επικρατούν στην περιοχή είναι συνήθως ασθενείς, κυρίως βορειοδυτικής και νοτιοανατολικής διεύθυνσης.
- Βασικοί παράγοντες που επηρεάζουν την ποιότητα του αέρα, γενικά, είναι το διοξείδιο του θείου (SO₂), το μονοξείδιο του άνθρακα (CO), το διοξείδιο του αζώτου (NO₂), το όζον (O₃), τα αιωρούμενα σωματίδια (PM₁₀), το βενζόλιο (C₆H₆) και ο Μόλυβδος (Pb). Μετρήσεις δεν υπάρχουν για την ατμοσφαιρική ρύπανση στην περιοχή μελέτης, όμως, η απουσία βιομηχανικών εγκαταστάσεων υψηλής όχλησης, μεγάλων οδικών αξόνων, μεγάλης δυναμικότητας σταβλικών εγκαταστάσεων και μεγάλης δυναμικότητας Χώρου Υγειονομικής Ταφής Απορριμμάτων οδηγούν στο συμπέρασμα ότι η αναμενόμενη ποιότητα του αέρα στο Δήμο είναι σε υψηλά επίπεδα και η πιο σημαντική πηγή ρύπανσης είναι η θέρμανση τους χειμερινούς μήνες όλων των κτιρίων στους οικισμούς του Δήμου.
- Αναφορικά με τον πληθυσμό, η Στρατηγική Μελέτη Περιβαλλοντικών Επιπτώσεων επισημαίνει το δημογραφικό πρόβλημα, τη μείωση του πληθυσμού και τη γήρανσή του, καθώς και τη μικρή βελτίωση του επιπέδου εκπαίδευσης, σε

σύγκριση με το παρελθόν. Τάσεις αστικοποίησης δεν παρατηρούνται στο Δήμο, καθώς ναι μεν το αστικό κέντρο της Σκύδρας ισχυροποιείται, όχι όμως εις βάρος της πεδινής αγροτικής ενδοχώρας, η οποία διαθέτει πολλούς οικιστικούς υποδοχείς με σημαντικό πληθυσμιακό μέγεθος και αξιοσημείωτη ανθεκτικότητα.

- Παράγοντες που επηρεάζουν την υγεία των κατοίκων της περιοχής μελέτης είναι η τήρηση των κανόνων ασφαλείας στη χρήση λιπασμάτων και φυτοφαρμάκων στις καλλιέργειες, η διαχείριση της ποιότητας του αρδευτικού νερού, η ποιότητα των καλλιεργήσιμων εδαφών και η αποτελεσματική επεξεργασία των λυμάτων των οικισμών του Δήμου.
- Το αρχαιολογικό απόθεμα της περιοχής μελέτης συνίσταται σε προϊστορικές και κλασσικές αρχαιότητες σε αξιόλογους αρχαιολογικούς χώρους, σε εκκλησίες των βυζαντινών και μεταβυζαντινών χρόνων και μνημεία της νεοελληνικής περιόδου. Σημαντικοί αρχαιολογικοί χώροι αποτελούν η αρχαία Μενήδα, ο αρχαίος οικισμός νοτιοδυτικά του Μάνδαλου, ο προϊστορικός οικισμός στην Τούμπα Σιτζάν-Τεπέ Πέλλας, ο προϊστορικός τύμβος στη Σκύδρα, ο Λόφος Τερίκλεια ανατολικά του οικισμού Νέας Ζωής και αρχαίος ναός στις εργατικές κατοικίες της Σκύδρας.
- Τοπίο ιδιαίτερης αισθητικής αξίας είναι το φαράγγι του Ποταμού Αλμωπαίου που, κατά το μεγαλύτερο μέρος του, βρίσκεται εντός περιοχής «Natura 2000». Εντός των οικισμών της περιοχής μελέτης, φυσικά τοπία αποτελούν τα αλύτσια που υπάρχουν σε λόφους κοντά στους οικισμούς και τα ρέματα που τους διασχίζουν.

B1.5.2 Αξιολόγηση υφιστάμενων περιβαλλοντικών προβλημάτων

Ιδιαίτερες πιέσεις, στην περιοχή του Δήμου Σκύδρας που θα μπορούσαν να απειλήσουν την ισορροπία του φυσικού περιβάλλοντος σήμερα δεν διαφαίνονται. Επίσης, από την αλληλογραφία με τις υπηρεσίες για την αναζήτηση στοιχείων για την εκπόνηση του Τοπικού Χωρικού Σχεδίου, δεν προέκυψε επίσημα κάποιο περιβαλλοντικό πρόβλημα για την περιοχή.

Η λειτουργία του Χ.Υ.Τ.Α. της 2^{ης} Διαχειριστικής Ενότητας στο «Άσπρο Κεφάλι» του Δήμο Έδεσσας αποτελεί δυνητική πηγή ρύπανσης με πιθανή επίδραση στα νερά του Αλμωπαίου στον κλάδο του που διέρχεται από τον οικισμό της Ν. Ζωής, βάσει σχετικών αναφορών που υπάρχουν στο διαδίκτυο.

Επίσης, η Τάφος 66 αποτελεί τον πλέον υποβαθμισμένο υδατικό πόρο της ευρύτερης περιοχής μελέτης και έχει καταγραφεί στα Μ.Μ.Ε. ως αποδέκτης υγρών αποβλήτων μεταποιητικών δραστηριοτήτων – κυρίως όμως στην Ημαθία – ανεπεξέργαστων λυμάτων μικρών οικισμών, με ιδιαίτερο ενδιαφέρον όμως, στο βαθμό που εκτός από τον αποστραγγιστικό της ρόλο προσφέρει και αρδευτικό νερό στις καλλιέργειες των κάμπων της Πέλλας και της Ημαθίας, ενώ μεταφέρει τη ρύπανση στον Αλιάκμονα μέσω του οποίου καταλήγει στο Θερμαϊκό Κόλπο.

Σημαντικό είναι το θέμα της χρήσης λιπασμάτων και φυτοφαρμάκων στις δραστηριότητες του πρωτογενούς τομέα, που αποτελεί παράγοντα μη σημειακής ρύπανσης, εδάφους και υπόγειων και επιφανειακών υδάτων. Εξάλλου, ο υδροφόρος ορίζοντας στην πεδινή περιοχή του Δήμου Σκύδρας είναι ιδιαίτερα υψηλός, γεγονός

που αυξάνει τον κίνδυνο ρύπανσής του. Δεν υπάρχουν συγκεκριμένα στοιχεία για τη μη σημειακή ρύπανση από αυτές τις πηγές.

B1.5.3 Περιβαλλοντικές παράμετροι που αναμένεται να επηρεάσουν τις προτάσεις του Τ.Χ.Σ.

Βασικές περιβαλλοντικές παράμετροι που αναμένεται να επηρεάσουν τις προτάσεις του Τοπικού Χωρικού Σχεδίου στη Γ΄ Φάση σχετίζονται τόσο με την επίλυση των υφιστάμενων περιβαλλοντικών προβλημάτων, όσο και με την πρόληψη της περιβαλλοντικής υποβάθμισης των φυσικών πόρων του Δήμου Σκύδρας και επισημαίνονται παρακάτω:

- Ο σεβασμός και η βιώσιμη διαχείριση των οικολογικά ευαίσθητων περιοχών που χρήζουν προστασίας στο Δήμο Σκύδρας, μέσω της κατάλληλης ρύθμισης των χρήσεων γης και των επιτρεπόμενων σε αυτές οικονομικών δραστηριοτήτων.
- Η αναβάθμιση του οικιστικού αποθέματος για τη μείωση του οικολογικού αποτυπώματος των κατοικιών του Δήμου Σκύδρας, αλλά και των δημόσιων και δημοτικών κτιρίων, με σκοπό την αποφυγή της ρύπανσης της ατμόσφαιρας από μικροσωματίδια κατά τους χειμερινούς μήνες.
- Η βιώσιμη διαχείριση των ορεινών οικισμών και περιοχών, με γνώμονα την αναστροφή της πληθυσμιακής τους μείωσης και ενδεχομένως τη σταδιακή μελλοντική εγκατάλειψή τους.
- Η προώθηση της βιώσιμης διαχείρισης των οικιακών λυμάτων, με οργάνωση της συλλογής τους και μεταφοράς τους στην Εγκατάσταση Επεξεργασίας Λυμάτων Σκύδρας ή εναλλακτικά της δημιουργίας μικρών και αποκεντρωμένων μονάδων.
- Η βιώσιμη λειτουργία της Εγκατάστασης Επεξεργασίας Λυμάτων, η οποία χρειάζεται, με ολοκληρωμένη διαχείριση, να βελτιώσει το οικολογικό της αποτύπωμα π.χ. με κατάλληλη αξιοποίηση της παραγόμενης ιλύος, χρήση Α.Π.Ε. για κάλυψη των ενεργειακών της αλλαγών, ιδιαίτερα για τον αερισμό των λυμάτων που αποτελεί ενεργοβόρο διεργασία, αντικατάσταση χρήσης χημικών αντιδραστηρίων από οικολογικά αντιδραστήρια κ.α.
- Η βελτίωση του οικολογικού αποτυπώματος των επιχειρήσεων μεταποίησης της περιοχής, τόσο ως προς τη χρήση φυσικών πόρων – νερού και ενέργειας – όσο και ως προς τη διαχείριση των υγρών και στερεών αποβλήτων τους.
- Η αντιμετώπιση της ρύπανσης και της όχλησης των διάσπαρτων μικρών κτηνοτροφικών μονάδων, με βιώσιμες μεθόδους διαχείρισης και αξιοποίησης των αποβλήτων τους.
- Η προώθηση των βιολογικών καλλιεργειών για τη μείωση των φυτοφαρμάκων στην αγροτική παραγωγή, ιδιαίτερα σημαντική παράμετρος αφού ο υδροφόρος ορίζοντας στην πεδινή περιοχή του Δήμου Σκύδρας είναι ιδιαίτερα υψηλός, γεγονός που αυξάνει τον κίνδυνο ρύπανσής του.
- Η υιοθέτηση των αρχών της κυκλικής οικονομίας στον πρωτογενή τομέα της περιοχής, ο οποίος εμφανίζει ιδιαίτερη δυναμική και θα προκαλέσει τόσο περιβαλλοντικά όσο και οικονομικά οφέλη, με τη δραστική μείωση εκπομπών αερίων θερμοκηπίου, τη μείωση αναγκών σε ζωτροφές και λιπάσματα, τον

περιορισμό των επιπτώσεων σε νερό και αέρα, την ενίσχυση της ποιότητας των εδαφών και την ελαχιστοποίηση παραγωγής αποβλήτων. Τα παραπάνω οφέλη, για να επιτευχθούν, απαιτούνται εκτενείς συνεργασίες ανάμεσα σε μονάδες και δραστηριότητες με εντελώς διαφορετικά αντικείμενα. Με τις πρακτικές της κυκλικής οικονομίας μπορούν να επιτευχθούν μείωση αποβλήτων, αποτελεσματική αλυσίδα αξιών, αύξηση εσόδων λόγω ζήτησης «πράσινων» προϊόντων, εντονότερη αξιοποίηση ενέργειας από βιομάζα και μείωση εξάρτησης από παραδοσιακά λιπάσματα.

B1.6 Αξιολόγηση γεωλογικών δεδομένων – συμπεράσματα Προκαταρκτικής Μελέτης Γεωλογικής Καταλληλότητας

B1.6.1 Δυναμικό γεωλογικών πόρων

Σύμφωνα με την Προκαταρκτική Μελέτη Γεωλογικής Καταλληλότητας του Τοπικού Χωρικού Σχεδίου Δήμου Σκύδρας (Α΄ Φάση), ως σημαντικοί γεωλογικοί πόροι θεωρούνται:

- Το εκτεταμένο υδρογραφικό δίκτυο και ιδιαίτερα ο Αλμωπαίος ποταμός και η Τάφος 66.
- Οι ποζολανικές γαίες, που προκύπτουν ως αποτέλεσμα υδροθερμικών εξαλλοιώσεων στα ηφαιστειακά πετρωμάτα της Αριδαίας. Στην Αριδαία κοιτασματολογικές έρευνες που πραγματοποίησε το Ι.Γ.Μ.Ε. οδήγησαν στον εντοπισμό νέων αποθεμάτων συνολικού δυναμικού 143 εκ. τόνων, ποσότητα που μπορεί να αυξηθεί κατά 85 εκ. αν συμπεριληφθούν οι πυρομβρίτες Ξηρορέματος για την εμπορική αξιοποίηση των οποίων πρέπει να προηγηθεί θραύση. Η χρήση τους πραγματοποιείται σε μονωτικά και οικολογικά κονιάματα, με ανάμιξη ποζολάνης με υπέρλεπτο χαλαζία ή διατομίτη και αντίστοιχη μείωση της συμμετοχής τσιμέντου.

B1.6.2 Αξιολόγηση γεωπεριβάλλοντος

Οι γεωπεριβαλλοντικά ευαίσθητες περιοχές θεωρούνται οι παραρēmάτιες περιοχές, οι υδρευτικές γεωτρήσεις, οι πηγές, καθώς και τα καταφύγια άγριας ζωής:

- Οι γειτνιάζουσες με τα ρέματα περιοχές αποτελούν ευαίσθητες περιοχές (Ν.1739/1987 ΦΕΚ Α΄ 201 «Διαχείριση των υδατικών πόρων και άλλες διατάξεις») και οποιαδήποτε ανθρωπογενής δραστηριότητα θα πρέπει να γίνεται με μεγάλη προσοχή προς αποφυγή της διατάραξης της ροής των νερών των βροχοπτώσεων. Ειδικότερα, για τη δόμηση κοντά σε ρέματα, λαμβάνεται υπόψη το άρθρο 6 του Κτιριοδομικού Κανονισμού (ΦΕΚ Δ΄ 59/1989).
- Η υδρευτική υδρογέωτρωση θεωρείται περιοχή απόλυτης προστασίας. Κρίνεται απαραίτητο ο καθορισμός ζώνης προστασίας γύρω από αυτές, με σκοπό να απαγορεύονται όλες οι ρυπογόνες διεργασίες (βιομηχανική και αγροτική δραστηριότητα, χρήση λιπασμάτων, φυτοφαρμάκων, βόσκηση, διαρροές

αποχετευτικού δικτύου κ.τ.λ.) εντός αυτής, που μπορεί να επιφέρουν άμεση επίδραση στην ποιότητα του αντλούμενου νερού. Σε περίπτωση ύπαρξης πιθανών πηγών ρύπανσης, αυτές οφείλουν να ελέγχονται διεξοδικά ή να απαγορεύονται, προκειμένου να αποτραπεί η τυχαιά ή σκόπιμη είσοδος ρυπογόνων ουσιών στην περιοχή επίδρασης της υδρευτικής υδρογεώτρησης.

- Οι πηγές και ειδικότερα εκείνες που χρησιμοποιούνται για υδρευτικούς σκοπούς, χρήζουν ιδιαίτερης διαχείρισης. Προκειμένου να καθοριστούν ζώνες προστασίας γύρω από αυτές, πρέπει να αποσαφηνιστούν οι υπόγειες ροές, οι πιεζομετρικές καμπύλες κ.λπ., με ειδική υδρογεωλογική μελέτη στην ευρύτερη περιοχή γύρω από αυτές. Οι ζώνες προστασίας γύρω από μια πηγή δεν έχουν απαραίτητα ένα ομαλό σχήμα περιμετρικά αυτής. Ο καθορισμός τέτοιων ζωνών αποτελεί αντικείμενο εξειδικευμένης μελέτης.
- Τα καταφύγια άγριας ζωής αποτελούν φυσικές περιοχές – χερσαίες, υγροτοπικές, θαλάσσιες – με ιδιαίτερη σημασία ως οικοτόποι φιλοξενίας σημαντικών ειδών χλωρίδας ή ως βιότοποι αναπαραγωγής, διατροφής και διαχείμασης ειδών της άγριας πανίδας ή ως περιοχές αναπαραγωγής ψαριών και συγκέντρωσης γόνου, σε συνδυασμό με οικολογικούς διαδρόμους σύνδεσης προστατευόμενων περιοχών μεταξύ τους. Στο Δήμο Σκύδρας δεν έχουν καθοριστεί καταφύγια άγριας ζωής, τα οποία καθορίζονται ως ζώνες από τα δασαρχεία και καταλαμβάνουν συνήθως ορεινές περιοχές σε χερσαίους οικοτόπους. Εντός των καταφυγίων άγριας ζωής ισχύουν οι διατάξεις του Ν. 3937/2011 (ΦΕΚ Α΄ 60) και του Ν. 4315/2014 (ΦΕΚ Α΄ 269), που απαγορεύουν δραστηριότητες που θέτουν σε κίνδυνο τη διατήρηση προστατευόμενων οικοτόπων και οικοσυστημάτων.

Σύμφωνα με την Προκαταρκτική Μελέτη Γεωλογικής Καταλληλότητας, έχουν εντοπιστεί σημεία απόρριψης αποβλήτων εκσκαφών, καθαιρέσεων και κατεδαφίσεων (μπαζών, Α.Ε.Κ.Κ.). Τα Α.Ε.Κ.Κ. είναι από τα πιο βαριά και ογκώδη απόβλητα που παράγονται στην Ευρωπαϊκή Ένωση, αντιπροσωπεύουν το 25% περίπου του συνόλου βάρους των παραγόμενων αποβλήτων της και αποτελούνται από υλικά, όπως σκυρόδεμα, σίδηρο, τούβλα, γύψο, ξύλο, γυαλί, μέταλλα, πλαστικά, αμίαντο και χώμα, υλικά που δύναται να ανακυκλωθούν. Τα ως άνω σημεία προκαλούν δυσμενείς επιπτώσεις στο φυσικό περιβάλλον και στο τοπίο των διαφόρων περιοχών στις οποίες εντοπίζονται, και χρήζουν συλλογής, καθαρισμού και περιβαλλοντικής αποκατάστασης. Η επίλυση του προβλήματος σχετίζεται με την εφαρμογή του Περιφερειακού Σχεδίου Διαχείρισης Αποβλήτων, καθώς και του Τοπικού Σχεδίου Διαχείρισης Αποβλήτων του Δήμου Σκύδρας, με την ίδρυση Πράσινων Σημείων, αλλά και με την ευαισθητοποίηση και ενημέρωση της τοπικής κοινωνίας, προκειμένου να διασφαλιστεί ότι και οι πολίτες στο μέλλον θα διαμορφώνουν κατάλληλες συμπεριφορές στο θέμα της συμμετοχής τους στις κοινές προσπάθειες βιώσιμης διαχείρισης των αποβλήτων.

B1.6.3 Γεωλογική Καταλληλότητα

Για τον καθορισμό της γεωλογικής καταλληλότητας σε προκαταρκτικό επίπεδο, εφαρμόστηκε από τη γεωλογική μελέτη η Αναλυτική Ιεραρχική Μέθοδος που αποτελεί μία απλή και ευρέως χρησιμοποιούμενη μέθοδος πολυκριτηριακής ανάλυσης. Τα κριτήρια που λήφθηκαν υπόψη από τη γεωλογική μελέτη είναι τρία: η γεωλογία, η γεωμορφολογία και η σεισμικότητα. Για κάθε κριτήριο ορίστηκαν τα υποκριτήριά του, τα οποία παρατίθενται στον Πίνακα Β.1.5.3.1 που ακολουθεί:

Κριτήρια	Υποκριτήρια
Γεωλογία	Τεχνικογεωλογία, τεκτονική, υδρολιθολογία
Γεωμορφολογία	Κλίσεις ανάγλυφου, Ζώνες Δυνητικά Υψηλού Κινδύνου Πλημμύρας, σχήμα κλίσης προς την κατεύθυνση της κλίσης, απόσταση από το υδρογραφικό δίκτυο
Σεισμικότητα	Σεισμική επικινδυνότητα

Πίνακας Β.1.6.3.1: Καθορισμός κριτηρίων και υποκριτηρίων για τη μελέτη της γεωλογικής καταλληλότητας της περιοχής του Δήμου Σκύδρας, σύμφωνα με την Προκαταρκτική Γεωλογική Μελέτη.

Στο κριτήριο της γεωλογίας, σημαντικότερο υποκριτήριο αποτελεί η τεχνικογεωλογία, δεύτερο σημαντικότερο η τεκτονική, εκφραζόμενη ως η απόσταση από τα χαρτογραφημένα ρήγματα του Ι.Γ.Μ.Ε. και τρίτο σημαντικότερο η υδρολιθολογία. Στο κριτήριο της γεωμορφολογίας τα υποκριτήρια κατατάσσονται αναφορικά με τη σημασία τους, από το σημαντικότερο στο λιγότερο σημαντικό, ως εξής: Ζώνες Δυνητικά Υψηλού Κινδύνου Πλημμύρας, απόσταση από το υδρογραφικό δίκτυο, κλίσεις ανάγλυφου και σχήμα κλίσης προς την κατεύθυνση της κλίσης. Από το συνδυασμό των κριτηρίων και των υποκριτηρίων και τη βαθμολόγησή τους με κατά ζεύγη συγκρίσεις, στο πλαίσιο της Αναλυτικής Ιεραρχικής Μεθόδου, προκύπτει ότι το σημαντικότερο κριτήριο αποτελεί η γεωλογία, το δεύτερο σημαντικότερο η σεισμικότητα και το τρίτο σημαντικότερο η γεωμορφολογία.

Από την αναγνωριστική μελέτη που πραγματοποιήθηκε στην περιοχή με στόχο τη ζωνοποίησή της, για την ασφαλή οικιστική ανάπτυξη, είναι δυνατόν να γίνουν οι ακόλουθες επισημάνσεις:

- Από πλευράς γεωλογικής δομής και σύστασης, υπάρχουν τμήματα που δομούνται από σταθερούς σχηματισμούς του υποβάθρου, με ικανοποιητική γεωμηχανική συμπεριφορά όπως και τμήματα με επιφανειακή ανάπτυξη νεώτερων σχηματισμών από αδρομερή χαλαρά έως αμμώδεις ιλύες και ιλυώδεις άμμοι. Τα υλικά επιχωματώσεων από αργιλοαμμώδη υλικά, αλλά και από ψηφίδες και ογκόλιθους υλικών που καλύπτουν συνήθως τους σχηματισμούς του υποβάθρου είναι ακατάλληλα για κάθε οικιστική – βιομηχανική ή τουριστική ανάπτυξη.
- Αναφορικά με τις σεισμικές δράσεις σχεδιασμού, ο αναθεωρημένος Ελληνικός Αντισεισμικός Κανονισμός (Ε.Α.Κ. 2004) κατατάσσει το σύνολο του Δήμου στην Ι

κατηγορία ζωνών σεισμικής επικινδυνότητας, με σεισμική επιτάχυνση εδάφους $A = \alpha \times g$, όπου $\alpha = 0,16$.

Οι προτάσεις της Προκαταρκτικής Γεωλογικής Μελέτη για τη γεωλογική καταλληλότητα καταλήγουν σε δύο διακριτές Ζώνες Οικιστικής Καταλληλότητας, μία Ζώνη Ειδικών Χρήσεων και δύο Ζώνες Προστασίας του Περιβάλλοντος:

- Περιοχές κατάλληλες για δόμηση. Αφορούν σε περιοχές που δεν απαιτούν πρόσθετη γεωτεχνική μελέτη για να καθορισθούν οι τρόποι ασφαλούς θεμελίωσης. Βέβαια, αναγκαία προϋπόθεση αποτελεί η οριοθέτηση της κοίτης των υδατορευμάτων.
- Περιοχές κατάλληλες για δόμηση υπό προϋποθέσεις. Η δόμηση μόνιμων έργων σε αυτές τις περιοχές μπορεί να γίνει υπό τον όρο ότι θα διερευνηθούν λεπτομερώς η ακριβής γεωλογική δομή, οι επιμέρους κλίσεις, η γειτονία σε ρηξιγενείς ζώνες, ώστε να καθορισθεί το βάθος της θεμελίωσης και η αντιμετώπιση των συγκεκριμένων προβλημάτων που υπάρχουν.
- Ζώνη Ειδικών Χρήσεων. Περιλαμβάνει μία ζώνη πλάτους 250 μ. περιμετρικά των υφιστάμενων κοιμητηρίων, η οποία επηρεάζεται από τις διατάξεις της Κ.Υ.Α. 26882/5769/1998 (ΦΕΚ Δ΄ 838), εφόσον απαιτείται μείωση απόστασης κοιμητηρίου – ορίου οικισμού και μόνο σε περιοχές με γεωλογικό υπόβαθρο που χαρακτηρίζεται από ημιπερατούς ιζηματογενείς σχηματισμούς.
- Ζώνη Προστασίας Περιβάλλοντος 1. Αποτελεί τη ζώνη προστασίας των υδρευτικών γεωτρήσεων, η οποία δύναται να εκτιμηθεί από ειδικές μελέτες των υπόγειων υδάτων ή ρυθμίζεται εναλλακτικά από το βασικό μέτρο M10B0401 του Αναθεωρημένου Σχεδίου Διαχείρισης Υδατικών πόρων του Υδατικού Διαμερίσματος (EL10) Κεντρικής Μακεδονίας (ΦΕΚ Β΄ 4675/2017), δηλαδή, για τα μεμονωμένα σημεία υδροληψίας από υπόγεια υδατικά συστήματα (πηγές, πηγάδια, γεωτρήσεις), καθώς και τα πεδία υδροληψιών από τα οποία αντλούνται ύδατα, με σκοπό την παραγωγή νερού ανθρώπινης κατανάλωσης και σε ποσότητες άνω των 10 m³ ημερησίως, κατά μέσον όρο το έτος ή εξυπηρετούν περισσότερα από 50 άτομα, και για τα σημεία ή πεδία υδροληψίας που εξυπηρετούν δίκτυα ύδρευσης, τα οποία λειτουργούν Δήμοι, Σύνδεσμοι Δήμων, Δ.Ε.Υ.Α. κ.α. Η ειδική υδρογεωλογική μελέτη θα πρέπει να περιλαμβάνει ζώνες προστασίας και ειδικότερα, τη Ζώνη Προστασίας I – άμεσης προστασίας – με πλήρη απαγόρευση δραστηριοτήτων, τη Ζώνη Προστασίας II – ελεγχόμενη – με προστασία της υδροληψίας από μικροβιολογικούς παράγοντες και τη Ζώνη Προστασίας III – επιτηρούμενη – που εκτείνεται στα όρια της λεκάνης τροφοδοσίας της υπόγειας υδροφορίας.
- Ζώνη Προστασίας Περιβάλλοντος 2. Αποτελεί τη ζώνη προστασίας ρεμάτων που αποτελούν ευαίσθητες οικολογικά περιοχές και χρήζουν προστασίας, σε ζώνη 20 μ. εκατέρωθεν της κοίτης των ρεμάτων, οι οποίες δεν κρίνονται ασφαλείς για δόμηση.

Για την πρόσθετη ασφάλεια των νέων οικιστικών χώρων, αλλά και των υφιστάμενων οικισμών, προτείνονται από την Προκαταρκτική Μελέτη Γεωλογικής Καταλληλότητας μέτρα βελτίωσης των γεωτεχνικών συνθηκών, τα οποία σχετίζονται

με: διευθέτηση της ροής των υδάτων, ανάσχεση της διαβρωτικής δράσης στις κοίτες των χειμάρρων και των ρεμάτων, προστασία των δασωμένων πρानών ανάντη των οικισμών με κατάλληλες δένδροφυτεύσεις, προστασία του χώρου απόθεσης των υλικών των παλιών κατολισθήσεων με εξομαλύνσεις, αργιλικές επιστρώσεις και φυτοκαλύψεις και τέλος, αντισεισμική θωράκιση των οικισμών, με πιστή εφαρμογή των διατάξεων του Ελληνικού Αντισεισμικού Κανονισμού Δόμησης. Έτσι, για τις κατάλληλες για δόμηση με προϋποθέσεις περιοχές, προτείνονται η κατασκευή αποστραγγιστικών έργων, εφαρμογή του Ελληνικού Αντισεισμικού Κανονισμού και ειδικού τύπου θεμελίωση (που θα καθοριστεί από εδαφομηχανικό), για την αποφυγή διαφορικών καθιζήσεων, λόγω της διαφοροποίησης των φυσικομηχανικών χαρακτηριστικών του εδάφους θεμελίωσης, ακόμα και σε κλίμακα οικοπέδου, τόσο κατά την οριζόντια, όσο και κατά την κατακόρυφη διάσταση. Επίσης, προτείνεται η αποφυγή δημιουργίας υψηλών τεχνητών πρानών σε εκσκαφές και δόμηση σε απόσταση μεγαλύτερη των 20 μ. από την κοίτη των ρεμάτων.

Όλα τα παραπάνω πορίσματα, τόσο της Στρατηγικής Μελέτης Περιβαλλοντικών Επιπτώσεων (Α΄ Φάση), όσο και της Προκαταρκτικής Μελέτης Γεωλογικής Καταλληλότητας (Α΄ Φάση) λήφθηκαν υπόψη στη διαμόρφωση του Τοπικού Χωρικού Σχεδίου (Β΄ Φάση), αλλά και στις αναλυτικότερες προτάσεις του που θα παρουσιαστούν στη Γ΄ Φάση.

B2. Κύριες μεταβλητές προοπτικών / κινδύνων

B2.1 Εισαγωγή

Η έννοια της χωρικής ανάπτυξης ενσωματώνει ποσοτικά χαρακτηριστικά, όπως η οικονομική μεγέθυνση και η μείωση του ποσοστού ανεργίας, σε συνάρτηση με τη χωρική διάσταση, αλλά και ποιοτικά χαρακτηριστικά, όπως η ισόρροπη πρόσβαση σε αναβαθμισμένες κοινωνικές υπηρεσίες, η εξασφάλιση της προσβασιμότητας, το επίπεδο διαβίωσης, η ποιότητα του οικιστικού χώρου κ.α. Το ζήτημα της χωρικής ανάπτυξης είναι σύνθετο και διεπιστημονικό. Για τον ορισμό της χωρικής ανάπτυξης χρησιμοποιούνται συνήθως (σε επίπεδο βιβλιογραφίας και μελετών) οι εξής συνιστώσες:

- Τα πραγματικά αντικείμενα που αφορούν σε συγκεντρώσεις, οι οποίες αναφέρονται στην κατανομή του πληθυσμού και των δραστηριοτήτων (πληθυσμός, δραστηριότητες, χρήσεις γης), στα δίκτυα που διακρίνονται σε υλικά δίκτυα τεχνικών υποδομών και σε άυλα δίκτυα κοινωνικών σχέσεων που συνδέουν τις συγκεντρώσεις πληθυσμού και δραστηριοτήτων (σχέσεις μεταξύ των συγκεντρώσεων, π.χ. πληθυσμού και δραστηριοτήτων, τεχνικά δίκτυα) και στις ροές, οι οποίες εκφράζονται από τις μετακινήσεις και τις συναλλαγές που πραγματοποιούνται μέσω των δικτύων.
- Οι εδαφικές ενότητες, στις οποίες αναπτύσσονται και εξελίσσονται τα πραγματικά αντικείμενα και μπορεί να είναι φυσικές, λειτουργικές ή πολιτικές. Οι βασικές εδαφικές ενότητες, στις οποίες τα παραπάνω εξετάζονται, οριοθετούνται με βάση συγκεκριμένα κριτήρια, τα οποία διακρίνονται σε: φυσικά (όπως είναι τα γεωμορφολογικά και λοιπά ποιοτικά και ποσοτικά χαρακτηριστικά των φυσικών πόρων και του εδάφους), λειτουργικά (όπως είναι τα χαρακτηριστικά των συγκεντρώσεων και των ροών του πληθυσμού και των δραστηριοτήτων (π.χ. ημερήσια μετακίνηση, σύνθεση απασχόλησης, όγκος συναλλαγών κ.λπ.) και πολιτικά (όπως είναι τα διοικητικά όρια π.χ. εθνικά κράτη, περιφέρειες, δήμοι κ.λπ. ή διαφορετικές πολιτικές οντότητες π.χ. διακρατικές και διεθνείς συμφωνίες, διεθνή καθεστώτα κ.α.).
- Οι θεωρητικές προσεγγίσεις που εξετάζουν τα πραγματικά αντικείμενα σε συγκεκριμένες εδαφικές ενότητες και μπορεί να είναι αναλυτικές ή εφαρμοσμένες.

Γενικά μπορούν να διακριθούν δύο μεγάλες κατηγορίες, η οικονομική ή αναπτυξιακή και η γεωγραφική ή χωρική προσέγγιση. Μέσα σε κάθε κατηγορία εμφανίζονται επιμέρους προσεγγίσεις που χαρακτηρίζονται ως αναλυτικές, όταν εστιάζονται στην περιγραφή και ερμηνεία των φαινομένων της χωρικής ανάπτυξης ή ως εφαρμοσμένες όταν στοχεύουν στην προγραμματική παρέμβαση και ρύθμιση της εξέλιξης αυτών των φαινομένων.

Όταν εξετάζουμε, κατά συνέπεια, τη χωρική ανάπτυξη στην εδαφική ενότητα της επικράτειας του Δήμου, εξετάζουμε τόσο σε επίπεδο διοικητικών μονάδων (π.χ. σε όλο το Δήμο ή σε κάθε Δ.Ε.) ή σε άλλες διακριτές χωρικές μονάδες (π.χ. αγροτικός

χώρος, θεσμοθετημένοι οικισμοί κ.ο.κ.) που αποτελούν υποενότητες της βασικής μας εδαφικής ενότητας, πραγματικά αντικείμενα όπως συγκεντρώσεις, δίκτυα και ροές. Η προσέγγιση που θα χρησιμοποιήσουμε είναι αναλυτική με άξονες την περιγραφή της υφιστάμενης κατάστασης και των κύριων τάσεων και την πρόβλεψη των εξελίξεων.

Η χωρική ανάπτυξη καθορίζεται και θα καθοριστεί από τις ίδιες τις μεταβλητές που την συνθέτουν, από χαρακτηριστικά και συνθήκες του εσωτερικού περιβάλλοντος. Επιπλέον, επηρεάζεται από δεδομένα και συνθήκες εξωγενούς προέλευσης, καθώς η περιοχή εντάσσεται σε ευρύτερα σύνολα και συνδέεται ποικιλοτρόπως με αυτά. Η ανάπτυξη δεν οριοθετείται αυστηρά στο χώρο με φραγμούς, αλλά επηρεάζεται από ευρύτερες τάσεις και εξελίξεις. Υιοθετώντας τη διάκριση που κάνει η μεθοδολογία της ανάλυσης SWOT σε εσωτερικό και εξωτερικό περιβάλλον, εστιάζουμε στους κύριους παράγοντες που θα καθορίσουν την εξέλιξη του Δήμου με αναφορά στην προέλευση (ενδογενής ή εξωγενής), στο πρόσημο (θετική ή αρνητική επίδραση) και στη βαρύτητά τους στον καθορισμό της μελλοντικής ανάπτυξης. Η ανάλυση SWOT αποτελεί ένα «μοντελοποιημένο» τρόπο καταγραφής των κυριότερων συμπερασμάτων που προκύπτουν από την ανάλυση του εσωτερικού και του εξωτερικού περιβάλλοντος της χωρικής ενότητας, προκειμένου να καθοριστούν οι άξονες παρέμβασης για την άρση των (όποιων) αναπτυξιακών εμποδίων.

B2.2 Μεταβλητές εξωγενούς περιβάλλοντος

Οι εξωγενείς μεταβλητές έχουν να κάνουν με δεδομένα του ευρύτερου γεωγραφικού και διοικητικού πλαισίου (υποδομές, αναπτυξιακά έργα κ.τ.λ.), στο οποίο εντάσσεται η περιοχή μελέτης και γενικά με κοινωνικές, οικονομικές και περιβαλλοντικές εξελίξεις και τάσεις εκτός ορίων Ο.Τ.Α., σε περιφερειακό, εθνικό ή διεθνές επίπεδο.

B2.2.1 Διοικητικές ρυθμίσεις και αλλαγές

Σε εθνικό επίπεδο, οι διοικητικές ρυθμίσεις και αλλαγές μπορούν να συμβάλουν λιγότερο ή περισσότερο στην υλοποίηση και στην αποτελεσματικότητα του σχεδιασμού, στην εξασφάλιση και κατανομή των οικονομικών πόρων, στη διοικητική αποτελεσματικότητα και αυτοτέλεια, στην οικονομική αυτονομία, στην επιχειρησιακή δυνατότητα για υλοποίηση προγραμμάτων και έργων κ.α. Μακροπρόθεσμα επιδρούν στη βιώσιμη τοπική ανάπτυξη.

Με την τελευταία διοικητική μεταρρύθμιση (Πρόγραμμα «Καλλικράτης» του Ν. 3852/2010) συγκροτήθηκαν λιγότεροι και ισχυρότεροι δήμοι με διευρυμένες αρμοδιότητες και εκσυγχρονισμένες υπηρεσίες (κατά τόπους), με πολλά ταυτόχρονα προβλήματα, όπως ασάφειες στις ακριβείς αρμοδιότητες των νέων δήμων, έλλειψη ανταποδοτικότητας υπηρεσιών προς τους δημότες σε πολλές περιπτώσεις, αδυναμία των δήμων να ανταποκριθούν στις νέες εξελίξεις, λόγω έλλειψης ανθρώπινων πόρων κ.α.

Επί του παρόντος, προωθείται νέα διοικητική μεταρρύθμιση με την ονομασία «Κλεισθίνης-Ι», η οποία βρίσκεται σε φάση νομοτεχνικής επεξεργασίας. Ανεξάρτητα από την πορεία της συγκεκριμένης πρωτοβουλίας, η οποιαδήποτε, μελλοντικά, ενέργεια νέας διοικητικής μεταρρύθμισης θα επηρεάσει βραχυπρόθεσμα και μακροπρόθεσμα την περιοχή μελέτης, στο μέτρο που θα επιφέρει μεταβολές στα διοικητικά όρια, στη διοικητική και λειτουργική αναδιάρθρωση των Ο.Τ.Α., στην κατανομή των οικονομικών πόρων κ.α. Η διοικητική μεταρρύθμιση προσφέρει ευκαιρίες για εκσυγχρονισμό και βελτίωση της λειτουργικότητας της τοπικής αυτοδιοίκησης. Η οποιαδήποτε μελλοντική διοικητική μεταρρύθμιση θα πρέπει να διασφαλίζει τη συνέχεια του κράτους, να έχει ευρεία συναίνεση και νομιμοποίηση, να διασφαλίζει την αναβάθμιση των παρεχόμενων υπηρεσιών, την ανταπόδοση των δημοτικών τελών, την ενεργό συμμετοχή των πολιτών και την ομαλή μετάβαση και προσαρμογή στο νέο σύστημα. Φυσικά, για να είναι επιτυχής μία διοικητική μεταρρύθμιση σε επίπεδο τοπικής αυτοδιοίκησης θα πρέπει να γίνει έχοντας λάβει πρώτα υπόψη τα υφιστάμενα προβλήματα της Περιφέρειας και πάντα με γνώμονα τη βελτίωση της ποιότητας ζωής των ανθρώπων, την μείωση της γραφειοκρατίας σε όλα τα επίπεδα και την αποκέντρωση της εξουσίας.

B2.2.2 Γεωγραφική θέση – ένταξη στο χώρο, αναπτυξιακή δυναμική Περιφερειακής Ενότητας και Περιφέρειας

Ο Δήμος Σκύδρας βρίσκεται στο κεντρικό τμήμα της Π.Ε. Πέλλας και στα δυτικά της Περιφέρειας Κεντρικής Μακεδονίας. Η θέση και ένταξη του σε επίπεδο Π.Ε. είναι πλεονεκτική. Απέχει μικρή απόσταση από την έδρα της Π.Ε., Έδεσσα, οικιστικό κέντρο 2^{ου} επιπέδου με την οποία διατηρεί οδική και σιδηροδρομική σύνδεση. Διατηρεί οδική σύνδεση με τα Γιαννισά στα δυτικά (οικιστικό κέντρο 3^{ου} επιπέδου), τα οποία λειτουργούν συμπληρωματικά με την Έδεσσα και ουσιαστικά βρίσκεται πάνω στο μεταφορικό και αναπτυξιακό άξονα Έδεσσας – Γιαννισών. Κατ' επέκταση προς τα δυτικά, διατηρεί καλή οδική και σιδηροδρομική σύνδεση με τη Θεσσαλονίκη και στην πράξη επηρεάζεται από τη λειτουργική μητροπολιτική περιοχή αυτής. Η προσπελασιμότητα στο εσωτερικό της Περιφέρειας Κεντρικής Μακεδονίας θα πρέπει να διασφαλίζεται μέσω ενός ολοκληρωμένου διανομαρχιακού δικτύου, ενώ οι υπερτοπικής σημασίας άξονες Π.Α.Θ.Ε. και Εγνατία Οδός προτείνεται να μην λειτουργήσουν ως άξονες διαχωρισμού της Περιφέρειας.

Η γεωγραφική θέση (κεντρικά και πεδινά στη Π.Ε.) και η ένταξη του Δήμου στο ευρύτερο σύστημα οδικών και σιδηροδρομικών υποδομών (Π.Ε. και Περιφέρειας) δημιουργεί ευνοϊκές συνθήκες προσπελασιμότητας και κινητικότητας (επιβατικών και εμπορευματικών μετακινήσεων). Επιπλέον, η περιοχή εντάσσεται στον ευρύτερο εύφορο κάμπο της Π.Ε., από τον οποίο εξαρτά άμεσα την οικονομία της. Η εκμετάλλευση της εύφορης γης, σε συνδυασμό με την αξιοποίηση των διαθέσιμων υποδομών (τελωνείο, σιδηρόδρομος) και της γεωγραφικής εγγύτητας (σύνδεση με λιμένα και λοιπές υποδομές Θεσσαλονίκης, σύνδεση με οικιστικά κέντρα ανώτερου επιπέδου), οδήγησε στο να αποτελεί η περιοχή έναν από τους κυριότερους διαμετακομιστικούς σταθμούς φρούτων σε εθνικό επίπεδο και το τρίτο σε εξαγωγές

κέντρο της Βόρειας Ελλάδας, όπως διαπιστώθηκε κατά την Α΄ Φάση του Τοπικού Χωρικού Σχεδίου.

Τα χαρακτηριστικά αυτά θα συνεχίσουν να επιδρούν θετικά στην οικονομική ανάπτυξη του Δήμου στο βαθμό που θα διασφαλίζονται και θα βελτιωθούν περαιτέρω οι συνθήκες προσπελασιμότητας και κινητικότητας, ενισχύοντας τις συνδέσεις και συνέργειες με όμορα οικιστικά κέντρα. Στο πνεύμα αυτό, το οικιστικό πλέγμα Βέροιας-Νάουσας, Έδεσσας-Γιαννιτών και μικρότερων αστικών κέντρων της πεδινής περιοχής των Π.Ε. Ημαθίας και Πέλλας μπορεί να λειτουργήσει σύμφωνα με το Π.Π.Χ.Σ.Α.Α. Κεντρικής Μακεδονίας ως σημαντικός αναπτυξιακός πόλος της Περιφέρειας. Αναγνωρίζεται, επίσης, η ιδιαίτερη δυναμική στον πρωτογενή τομέα με τους οικισμούς Έδεσσας, Σκύδρας, Πέλλας και Γαλατάδων να συγκροτούν τον βασικό αναπτυξιακό άξονα της Π.Ε. Πέλλας. Η επιχειρηματική και αναπτυξιακή υποδομή που απαιτείται ή που θα πρέπει να ενισχυθεί και σχετίζεται με την ευρύτερη περιοχή μελέτης, είναι το σιδηροδρομικό δίκτυο και η μεταποίηση με βάση τον πρωτογενή τομέα, αλλά και οι ειδικές μορφές τουρισμού. Στο πλαίσιο της αναπτυξιακής αυτής δυναμικής, με συνισταμένες την ανταγωνιστική αγροτική δραστηριότητα, τη μεταποίηση, το εμπόριο, τις μεταφορές και τις υπηρεσίες, η περιοχή μελέτης πρέπει να αναλάβει το ρόλο της. Καθοριστικός, βέβαια, παράγοντας είναι η μετουσίωση των προβλέψεων και προθέσεων του σχεδιασμού σε συγκεκριμένες πολιτικές και έργα.

Το γεγονός ότι ο Δήμος Σκύδρας είναι, αντιμετωπίζεται και προωθείται ως βασικός κρίκος του αναπτυξιακού άξονα, αποτελεί ελκτικό παράγοντα για δημόσιες και ιδιωτικές επενδύσεις στο μέλλον, για την υλοποίηση έργων υποδομών κ.τ.λ. Κατά συνέπεια η περιοχή μελέτης αποτελεί σε επίπεδο Π.Ε. γεωγραφικό, συγκοινωνιακό και παραγωγικό κέντρο, ενώ σε επίπεδο Περιφέρειας εντάσσεται στην πεδινή, μη παράκτια ενότητα με σημαντικό ρόλο στον αγροτικό τομέα και ισχυρές συνδέσεις με τον πόλο της Θεσσαλονίκης.

Σύμφωνα με το Ειδικό Πλαίσιο Χωροταξικού Σχεδιασμού και Αειφόρου Ανάπτυξης για τη Βιομηχανία, ο Δήμος Σκύδρας ανήκει σε περιοχή «εντατικοποίησης», με πόλους τη Βέροια, τη Νάουσα, την Έδεσσα και τα Γιαννισιά, προκρίνοντας την προώθηση οργανωμένων υποδοχέων της βιομηχανίας, τον περιορισμό της διάσπαρτης χωροθέτησης και τη λήψη διορθωτικών και προληπτικών μέτρων για την προστασία του περιβάλλοντος. Η γενική κατεύθυνση πολιτικής είναι η στήριξη της ήπιας και σταδιακής προσαρμογής τους και η αποφυγή παρεμβάσεων που μπορεί να πυροδοτήσουν φαινόμενα γρήγορης αποβιομηχάνισης και αποσταθεροποίησης της αγοράς εργασίας, ενώ ειδικότερες κατευθύνσεις είναι: η παροχή δυνατότητας διατήρησης και επανάχρησης αξιόλογων βιομηχανικών κτηρίων, και αξιοποίηση μεγάλων πρώην βιομηχανικών χώρων για την κάλυψη ελλείψεων κοινόχρηστων χώρων ή για τη χωροθέτηση άλλων εγκαταστάσεων μεγάλης κλίμακας, η λήψη προληπτικών και διορθωτικών μέτρων για την προστασία του περιβάλλοντος και οι δράσεις για την απασχόληση οριζόντιου χαρακτήρα (ιδίως όταν υπάρχουν πιέσεις και στη γεωργία) ή ειδικού χαρακτήρα (με στόχευση σε κατηγορίες απασχολούμενων στη μεταποίηση με χαμηλή απασχολησιμότητα).

Οι ασκούμενες και προγραμματιζόμενες εθνικές πολιτικές επιδρούν άμεσα και έμμεσα στην οικονομική ανάπτυξη, στην ποιότητα ζωής, στην απασχόληση, στην περιβαλλοντική προστασία, στη διαχείριση των πόρων και στη χωρική οργάνωση του οικιστικού δικτύου και των παραγωγικών δραστηριοτήτων. Το νομοθετικό και ρυθμιστικό πλαίσιο που διέπει την κατασκευαστική δραστηριότητα, την αδειοδότηση έργων, την επιχειρηματικότητα, τη λειτουργία των δικτύων, την ανάπτυξη υποδομών κ.α. επιδρά άμεσα και βραχυπρόθεσμα και μπορεί να διευκολύνει σημαντικά ή αντίθετα να δυσχεράνει την αναπτυξιακή πορεία. Έμμεση και μακρόχρονη επίδραση έχουν πολιτικές στρατηγικού χαρακτήρα που θέτουν στόχους και κατευθυντήριες γραμμές σε διάφορους τομείς (περιβάλλον, αγροτική παραγωγή κ.α.).

Η αύξηση της συνέργειας των πολιτικών, ο κατάλληλος συντονισμός και η ταχεία εναρμόνιση τους με τις αντίστοιχες κοινοτικές είναι σύνθετες και χρονοβόρες διαδικασίες που θα έχουν ωστόσο αθροιστικά οφέλη. Η εναρμόνιση με τις ευρωπαϊκές πολιτικές ανοίγει το δρόμο για εκσυγχρονισμό του ρυθμιστικού και στρατηγικού σχεδιασμού, επικαιροποίηση με βάση διεθνή πρότυπα και συμπόρευση με διεθνείς πρακτικές. Η Ευρωπαϊκή Ένωση έχει εγκρίνει μια σειρά πολιτικών και στρατηγικών που αφορούν πολλαπλούς και αλληλοεπηρεαζόμενους τομείς, που εξελίσσονται διαχρονικά και δρομολογούν τη διάθεση των κοινοτικών χρηματοδοτήσεων. Το σύνολο των πολιτικών αυτών επιδρά καταλυτικά στο χωρικό σχεδιασμό και στη βιώσιμη ανάπτυξη, τόσο σε ευρωπαϊκό, όσο και σε εθνικό και περιφερειακό επίπεδο. Διαμορφώνονται οι περιφερειακοί σχεδιασμοί (Περιφερειακά Επιχειρησιακά Προγράμματα), τα οποία αξιολογούνται ως προς τις περιβαλλοντικές τους επιπτώσεις μέσω του θεσμού της Στρατηγικής Περιβαλλοντικής Εκτίμησης.

Οι στόχοι των ευρωπαϊκών πολιτικών χρηματοδοτούνται από το Εταιρικό Σύμφωνο για το Πλαίσιο Ανάπτυξης (ΕΣΠΑ) 2014-2020 και υλοποιούνται μέσα από τα τομεακά και τα περιφερειακά επιχειρησιακά προγράμματα. Το ΠΕΠ Κεντρικής Μακεδονίας χρηματοδοτεί δράσεις ανά άξονες προτεραιότητας, συναφείς με τους στόχους της Στρατηγικής «Ευρώπη 2020». Στη βάση των εθνικών και ευρωπαϊκών αναπτυξιακών πολιτικών και κατευθύνσεων, το Επιχειρησιακό Πρόγραμμα του Δήμου Σκύδρας 2017-2019 δομείται πάνω σε τέσσερις άξονες προτεραιότητας, «Περιβάλλον και Ποιότητα Ζωής», «Κοινωνική, πολιτική υγεία, παιδεία, πολιτισμός, αθλητισμός», «Τοπική οικονομία – απασχόληση» και «Βελτίωση διοικητικής ικανότητας». Ο κάθε ένας από τους άξονες εξειδικεύεται σε μια σειρά από στόχους και μέτρα – παρεμβάσεις. Ο επιχειρησιακός σχεδιασμός σε επίπεδο Δήμου συγκαταλέγεται στις θετικές προοπτικές.

B2.2.3 Πρόγραμμα Δημοσίων Επενδύσεων – Μεγάλα Έργα

Δημόσιες επενδύσεις θεωρούνται όλες οι πάγιες και άυλες επενδυτικές δραστηριότητες του δημοσίου, οι οποίες στο πλαίσιο της ακολουθούμενης επενδυτικής και γενικότερα της οικονομικής και αναπτυξιακής πολιτικής στοχεύουν στην αναδιανομή του εθνικού εισοδήματος προς όφελος του κοινωνικού συνόλου. Οι Δημόσιες επενδύσεις υλοποιούνται από τη Βουλή, τα Υπουργεία, τις Περιφέρειες, τις Νομαρχιακές Αυτοδιοικήσεις, καθώς και από Νομικά Πρόσωπα Δημοσίου και

Ιδιωτικού Δικαίου, Ανώνυμες Εταιρείες του Δημοσίου και Οργανισμούς (ΔΕΚΟ) και καλύπτονται οργανωτικά, διοικητικά και χρηματοδοτικά από το Πρόγραμμα Δημοσίων Επενδύσεων (ΠΔΕ).

Εθνικής κλίμακας έργα, τα οποία θα συμβάλουν στην προσπελασιμότητα και κινητικότητα, στην ολοκλήρωση των μεταφορών, της ενέργειας κ.τ.λ. στην ευρύτερη περιοχή της Κεντρικής Μακεδονίας είναι οι επενδύσεις που σχεδιάζουν οι ιδιώτες στο λιμάνι (ΟΛΘ) και στο αεροδρόμιο «Μακεδονία», η αξιοποίηση μέσω παραχωρήσεων χρήσεων των λιμανιών της Αλεξανδρούπολης και της Καβάλας, αλλά και ευρύτερης κλίμακας έργα, όπως η παραποτάμια σύνδεση με το Δούναβη και η «Σιδηροδρομική Εγνατία», η υλοποίηση των οποίων θα ενισχύσει περαιτέρω το γεωοικονομικό ρόλο της Θεσσαλονίκης, αναδεικνύοντάς την σε κυρίαρχο εμπορικό κέντρο της ΝΑ Ευρώπης. Η υλοποίηση των παραπάνω έργων θα οδηγήσει στην προσέλκυση επενδυτικών κεφαλαίων στην ευρύτερη περιοχή της Κεντρικής Μακεδονίας, γεγονός που θα έχει σημαντικά οφέλη και για το Δήμο Σκύδρας και γενικότερα για τις παραγωγικές δραστηριότητες, τις εισαγωγές και εξαγωγές.

B2.2.4 Εθνικές και παγκόσμιες οικονομικές συγκυρίες

Η οικονομική κρίση που πλήττει τη χώρα, ως αποτέλεσμα μίας γενικότερης πολιτικής και πολιτισμικής κρίσης, καθώς και οι όροι του μνημονίου που έχει συνταχθεί με τους δανειστές, έχουν ως συνέπεια τη δραματική μείωση του ΑΕΠ της χώρας, από το 2010 μέχρι σήμερα, τη συρρίκνωση της καταναλωτικής δαπάνης των νοικοκυριών και της ζήτησης στην αγορά, με ταυτόχρονη αλματώδη αύξηση της ανεργίας. Όλες οι επιχειρηματικές δραστηριότητες της χώρας και όλοι οι κλάδοι της βιομηχανίας παρουσιάζουν κάμψη, με ελάχιστες εξαιρέσεις που στηρίζονται σε εξαγωγικές δραστηριότητες ή καινοτόμες δράσεις. Ωστόσο αυτή η κατάσταση δεν παρατηρείται σε εθνικό μόνο επίπεδο αλλά και σε ευρωπαϊκό και κατά συνέπεια επηρεάζεται και ο παγκόσμιος χώρος.

Σε αυτό το πλαίσιο, οι οικονομικές ενισχύσεις της κυβέρνησης προς τους δήμους υπέστησαν κατά τη τελευταία δεκαετία και αυτές σοβαρότατες περικοπές. Επίσης, είναι προφανές ότι τα έσοδα των δήμων μειώνονται, καθώς η οικονομική δραστηριότητα, κυρίως στον κατασκευαστικό κλάδο, αλλά και στη βιομηχανία και στο εμπόριο, βρίσκεται σε μεγάλη ύφεση. Μέσα σε αυτό το πλαίσιο, που επηρεάζει σε εθνικό επίπεδο τη χώρα, αλλά και μεμονωμένα τον κάθε δήμο, περισσότερο ή λιγότερο, θα πρέπει να συνεκτιμηθεί η αναπτυξιακή δυνατότητα και προοπτική του Δήμου Σκύδρας, καθώς και τα ανταγωνιστικά του πλεονεκτήματα, τα οποία θα πρέπει να ενισχυθούν και να αξιοποιηθούν, προκειμένου να ισχυροποιηθεί τόσο η οικονομία, όσο και η τοπική κοινωνία.

B2.3 Μεταβλητές ενδογενούς περιβάλλοντος

Οι μεταβλητές ενδογενούς προέλευσης έχουν να κάνουν με παραμέτρους και συνθήκες του εσωτερικού περιβάλλοντος. Η πληθυσμιακή σύνθεση και δυναμική, το παραγωγικό προφίλ, οι υποδομές, το οικιστικό περιβάλλον και η διάρθρωση και

κατανομή των χρήσεων γης είναι μερικά από τα βασικά χαρακτηριστικά που συνθέτουν το προφίλ της περιοχής και θα επηρεάσουν την εξέλιξη της μεσοπρόθεσμα (15ενταετία).

B2.3.1 Πληθυσμιακή δυναμική

Η πληθυσμιακή δυναμική διαφοροποιείται στο εσωτερικό του Δήμου, καθώς καταγράφονται διαφορετικές τάσεις. Η καταγεγραμμένη πληθυσμιακή μείωση (2001-2011) είναι σημαντική στη Δ.Ε. Μενηίδας, με διψήφια ποσοστά αρνητικής μεταβολής σε όλους τους οικισμούς, ενώ η Δ.Ε. Σκύδρας συγκρατεί τον πληθυσμό της με διαφοροποιήσεις, ωστόσο, στη δημογραφική συμπεριφορά των οικισμών. Γενικά, οι ημιορεινοί, ορεινοί και μικροί οικισμοί συρρικνώνονται και γηράσκουν, είναι πιο αραιοκατοικημένοι και κάμποιοι τείνουν να εγκαταλειφθούν. Αντίθετα, οι πεδινόι οικισμοί στο κεντρικό τμήμα δείχνουν σημάδια ανθεκτικότητας, κυρίως λόγω της θέσης και των διαθέσιμων πόρων, και κάμποιοι είναι ιδιαίτερα δυναμικοί. Η έδρα του Δήμου διαφοροποιείται, σημειώνοντας την πιο θετική εξέλιξη (π.χ. πληθυσμιακή αύξηση, βελτίωση επιπέδου εκπαίδευσης). Κοινά δημογραφικά χαρακτηριστικά σε όλο το Δήμο είναι η αρνητική ηλικιακή διάρθρωση (τάσεις γήρανσης), η βελτίωση του επιπέδου εκπαίδευσης και ο σχηματισμός μικρότερων νοικοκυριών.

Η δημογραφική συμπεριφορά στο Δήμο παρουσιάζει τα αρνητικά χαρακτηριστικά που καταγράφονται τις τελευταίες δεκαετίες σε εθνικό επίπεδο, όπως η πληθυσμιακή μείωση και η γήρανση, αλλά σε μικρότερη ένταση, σε σχέση με άλλες περιοχές της ελληνικής υπαίθρου. Η περιοχή μελέτης παρουσιάζει σημάδια ανθεκτικότητας (συγκρατεί τον πληθυσμό της στα κεντρικά, πεδινά και σε μεγάλους οικισμούς), καθώς διαθέτει αγροτικούς πόρους και υποδομές, και βρίσκεται κοντά σε αστικά κέντρα και εθνικές μεταφορικές υποδομές. Εκτιμάται, μάλιστα ότι προσελκύει πληθυσμό τόσο για λόγους επαναπατρισμού, όσο και για εργασία, δεδομένης της αναπτυσσόμενης και διεθνοποιημένης αγροτικής οικονομίας.

Η δυναμικότητα της έδρας και η ανθεκτικότητα των μεγάλων οικισμών, η βελτίωση κάποιων ποιοτικών χαρακτηριστικών (όπως το μορφωτικό επίπεδο) και οι τάσεις επιστροφής και εισροής πληθυσμού είναι θετικά δημογραφικά χαρακτηριστικά που προδιαγράφουν ευνοϊκή αναπτυξιακή πορεία. Στον αντίποδα, η συρρίκνωση των ημιορεινών και μικρών οικισμών είναι πραγματικότητα, προκαλεί χωρικές ανισότητες και απειλεί με υποβάθμιση την κοινωνική και οικονομική ζωή σε ένα μεγάλο τμήμα του Δήμου. Η εξέλιξη των διαφορετικών δημογραφικών τάσεων που μπορεί να είναι άμβλυνση και βελτίωση ή περαιτέρω όξυνση εκτιμάται ότι θα επηρεάσει σημαντικά την κατανομή των χρήσεων και πόρων, την πρόσβαση της κοινωνίας σε υπηρεσίες και δομές και την ισόρροπη χωρική ανάπτυξη. Η εξέλιξη, επίσης, της ποιοτικής σύνθεσης του πληθυσμού (νέες παραγωγικές ηλικίες που μπορούν να συνεισφέρουν, οικονομικά ενεργό τμήμα, γηρασμένο τμήμα, ολιγομελή ή όχι νοικοκυριά, μορφωμένοι και καταρτισμένοι πολίτες κ.ο.κ.) θα δημιουργήσει ή όχι προϋποθέσεις για ενίσχυση της καινοτομίας, της επιχειρηματικότητας και της αγοράς εργασίας. Εν κατακλείδι, το πληθυσμιακό δυναμικό και η σύνθεσή του είναι η πρωταρχική βάση από πλευράς ανθρωπογενούς περιβάλλοντος, στην οποία θα

στηριχτεί, η οποία αναπτυξιακή προσπάθεια και πορεία στο μέλλον. Αυτό βέβαια ισχύει και αντίστροφα, δηλαδή, η προσέλκυση επενδύσεων και νέων δραστηριοτήτων στην περιοχή δύναται να συμβάλει στην πληθυσμιακή μελλοντική αύξηση και στη δημογραφική αναζωογόνηση.

B2.3.2 Παραγωγικές δραστηριότητες, προφίλ

Κρίσιμες παράμετροι για την εξέλιξη της οικονομίας της περιοχής, εκτός από τη μεγέθυνση, είναι η διάχυση στον χώρο, η διεύρυνση και διαφοροποίηση της οικονομικής δραστηριότητας και η ενίσχυση της εξωστρέφειας. Η οικονομική ανάπτυξη είναι σε άμεση συσχέτιση με την παραγωγική διάρθρωση της τοπικής οικονομίας και τη δυναμική των επιμέρους τομέων και κλάδων.

Η τοπική οικονομία είναι κατά κύριο λόγο αγροτική, με κυρίαρχο μοντέλο τις εντατικές δένδροκαλλιέργειες και τη μαζική, ομογενοποιημένη παραγωγή φρούτων. Τα τελευταία χρόνια παρατηρούνται τάσεις εντατικοποίησης των καλλιεργειών, εκσυγχρονισμού και προώθησης βιολογικών μεθόδων, με οφέλη για την ποιοτική αναβάθμιση του παραγόμενου προϊόντος και προοπτικές για αύξηση του γεωργικού εισοδήματος. Στο εσωτερικό υπάρχει διαφοροποίηση ανάμεσα στο πεδινό τμήμα, όπου κυριαρχεί η εντατική και εκσυγχρονισμένη γεωργία, και στο ορεινό τμήμα, όπου διατηρούνται εκτατικά συστήματα παραγωγής και μικτές γεωργοκτηνοτροφικές εκμεταλλεύσεις. Η περιοχή διαθέτει υποδομές, παράδοση και εξειδίκευση. Οι βασικότερες αδυναμίες έχουν να κάνουν με το χαμηλό επίπεδο οργάνωσης και επιχειρηματικότητας, το μικρό ενδιαφέρον για νέες τεχνολογίες, τις περιορισμένες υποδομές (π.χ. οργανωμένοι επιχειρηματικοί υποδοχείς) και την περιορισμένη παραγωγή προϊόντων ειδικής ποιότητας, όπως υγιεινά τρόφιμα και βιολογικά προϊόντα.

Εκτιμάται ότι η ισχυρή αγροτική παραγωγή θα συνεχίσει να είναι ανταγωνιστική και να στηρίζει σημαντικά την τοπική οικονομία. Μπορεί μελλοντικά να ανοίξει νέους δρόμους, εφόσον και στο βαθμό που θα εκσυγχρονιστεί περαιτέρω και θα μετασχηματιστεί με άξονες τη ποιοτική αναβάθμιση, τη μείωση του περιβαλλοντικού αποτυπώματος, τη καινοτομία, τη στροφή στην παραγωγή ειδικών προϊόντων κ.α.

Ένα σημαντικό χαρακτηριστικό της τοπικής οικονομίας είναι η καθετοποίηση της αγροτικής παραγωγής με συσκευασία – τυποποίηση των προϊόντων, μεταποίηση, εμπόριο – εξαγωγή και διανομή. Η κύρια μεταποιητική δραστηριότητα που αναπτύσσεται κατά κύριο λόγο είναι αυτή που έχει να κάνει με τα αγροτικά προϊόντα, ενώ συμπληρωτικό ρόλο έχουν οι λοιπές βιομηχανίες – βιοτεχνίες – επαγγελματικά εργαστήρια άλλων κλάδων (π.χ. επίπλων, εξοπλισμού, δομικών υλικών, επισκευής οχημάτων). Οι μεταποιητικές επιχειρήσεις είναι ολιγάριθμες, αλλά δυναμικές.

Η διασύνδεση πρωτογενούς παραγωγής, μεταποίησης και εμπορικής και εξαγωγικής δραστηριότητας διευρύνει την οικονομική δραστηριότητα σε όλο το φάσμα της εφοδιαστικής αλυσίδας, δημιουργεί οικονομίες κλίμακας και παρέχει ευκαιρίες απασχόλησης και αύξησης του εισοδήματος. Η διασύνδεση αυτή βρίσκει εφαρμογή στον αγροδιατροφικό τομέα, όπου η περιοχή μελέτης διαθέτει πολύ καλό δυναμικό και προοπτικές: δυναμικά παραδοσιακά προϊόντα, υψηλό επίπεδο

τυποποίησης, οργανωμένα δίκτυα διανομής, εξειδικευμένο εμπόριο, εξαγωγική δραστηριότητα κ.α.

Η ανάπτυξη της αγροβιομηχανίας και των υποστηρικτικών της υπηρεσιών οδηγεί στην πολυλειτουργικότητα και την «τριτογενοποίηση» του αγροτικού χώρου. Τα τελευταία χρόνια καταγράφεται σημαντική αύξηση στον τριτογενή τομέα, ιδιαίτερα στη Δ.Ε. Σκύδρας. Οι κύριες τριτογενείς δραστηριότητες είναι αυτές που έχουν να κάνουν με το λιανικό εμπόριο και την εξαγωγή τοπικών προϊόντων, ενώ λοιπές δραστηριότητες αναπτύσσονται στην πόλη της Σκύδρας (εστίαση, υπηρεσίες κ.τ.λ.). Ο Δήμος Σκύδρας είναι το τρίτο σε εξαγωγές κέντρο της Βόρειας Ελλάδας και από τους κυριότερους διαμετακομιστικούς σταθμούς φρούτων της χώρας.

Στην περιοχή μελέτης δεν υφίσταται τουριστική ανάπτυξη, αφενός λόγω δυναμισμού και επικράτησης του πρωτογενούς τομέα, αφετέρου λόγω μη αξιοποίησης των εν δυνάμει πόρων. Η τουριστική ανάπτυξη, το είδος και η ένταση, είναι ένα θέμα που θα απασχολήσει μελλοντικά την περιοχή, σε ένα πλαίσιο διάχυσης (γεωγραφικά) και διεύρυνσης της οικονομίας σε κλάδους που θα λειτουργούν αρχικά συμπληρωματικά στον πρωτογενή τομέα (μονομερής σήμερα εξάρτηση) και θα αποκτήσουν στην συνέχεια τη δική τους δυναμική. Ενδεικτική για τα δεδομένα της περιοχής είναι η εναλλακτική τουριστική αξιοποίηση των διαθέσιμων πόρων, μία επιλογή που μπορεί να συνδυαστεί με τον αγροτικό χώρο (πολυλειτουργικότητα, αγροτουρισμός) και να αναπτυχθεί με όρους συνέργειας, αποφυγής συγκρούσεων και φιλικής περιβαλλοντικά ανάπτυξης.

Αναφορικά με την ανεργία, το ποσοστό της έχει αυξηθεί, αλλά παραμένει σε σχετικά χαμηλά επίπεδα, σε σύγκριση με άλλες περιοχές της χώρας.

B2.3.3 Οικιστικό δίκτυο (χαρακτηριστικά οικισμών, οικιστική γη, χρήσεις γης, θεσμικό πλαίσιο)

Το οικιστικό δίκτυο του Δήμου είναι ανοιχτό και ευέλικτο, χωρίς αυστηρή ιεράρχηση και τάσεις πόλωσης. Οι οικισμοί διατηρούν στενές κοινωνικές και οικονομικές σχέσεις με οικισμούς των όμορων Δήμων, γεγονός που ενισχύει την εξωστρέφεια και τη συνεργασία.

Οι παρατηρούμενες ανισότητες στο οικιστικό δίκτυο έχουν να κάνουν με τη γεωγραφική θέση, το ανάγλυφο, τους διαθέσιμους πόρους και υποδομές και τις συνθήκες ζωής και πρόσβασης. Οι πιο απομακρυσμένοι οικισμοί (περιφέρεια πεδιάδας, ημιορεινοί, ορεινοί) είναι και οι πιο αραιοκατοικημένοι και δείχνουν σημάδια συρρίκνωσης και φθίνουσας πορείας. Οι δυναμικοί, πεδινοί οικισμοί συγκροτούν ένα πυκνό δίκτυο, διασυνδέονται και αλληλοσυμπληρώνονται και δείχνουν σημάδια ανθεκτικότητας, λόγω θέσης και αξιοποίησης πόρων. Αρκετοί έχουν κρίσιμη πληθυσμιακή μάζα με δέκα εξ' αυτών, συγκεκριμένα, να έχουν πληθυσμό της τάξης των 1.000-1.500 κατοίκων. Το γεγονός αυτό, η διασπορά δηλαδή του πληθυσμού σε πολλούς οικιστικούς υποδοχείς, είναι ένα ιδιαίτερο χαρακτηριστικό που εκτιμάται ότι θα συμβάλει θετικά στην ανθεκτικότητα και τη ζωντάνια της περιοχής μελέτης.

Ο χαρακτήρας και η λειτουργία των οικισμών και οι σχέσεις και αλληλεξαρτήσεις μεταξύ τους είναι δυναμικά χαρακτηριστικά που είναι σε άμεση αλληλεπίδραση με

άλλες παραμέτρους, όπως η πληθυσμιακή εξέλιξη, η οικονομική δραστηριότητα, τα έργα υποδομών κ.α. (σχέσεις μεταξύ των διαφόρων συγκεντρώσεων). Επί παραδείγματι, η αύξηση του πληθυσμού ενός οικισμού θα δημιουργήσει ανάγκη για εξασφάλιση οικιστικής γης και εκσυγχρονισμό των κοινωνικών και τεχνικών υποδομών και αντίστροφα, η αναβάθμιση των κοινωνικών υπηρεσιών, των δικτύων και της προσβασιμότητας και η δημιουργία θέσεων εργασίας θα λειτουργήσουν ελκτικά και θα συγκρατήσουν τον πληθυσμό.

Δεν παρατηρούνται τάσεις αστικοποίησης, καθώς το οικιστικό κέντρο της Σκύδρας ισχυροποιείται μεν αλλά όχι σε βάρος της πεδινής αγροτικής ενδοχώρας. Η έδρα του Δήμου αυξάνει σταθερά τον πληθυσμό της και διαδραματίζει ρόλο τοπικού, ιστορικού και πολεοδομικού κέντρου για τον Δήμο, χωρίς να ασκεί ισχυρή ελκτική δράση, αλλά προσφέροντας εξυπηρετήσεις και σταθερότητα. Η εκτός σχεδίου δόμηση για κατοικία είναι περιορισμένη. Το γεγονός αυτό βοηθά στην αποφυγή συγκρούσεων χρήσεων γης (κατοικία και αγροτικές χρήσεις κ.τ.λ.), μειώνει τις πιέσεις στο φυσικό περιβάλλον και λειτουργεί αποτρεπτικά στον κατακερματισμό του χώρου.

Βασική παράμετρος για την ανάπτυξη των οικισμών είναι η επικαιροποίηση και ο εκσυγχρονισμός του πολεοδομικού σχεδιασμού, με στόχο την καλύτερη προσαρμογή στην υφιστάμενη κατάσταση και τις πραγματικές ανάγκες. Ειδικά στη Δ.Ε. Μενήιδας οι προβλέψεις του εγκεκριμένου Σ.Χ.Ο.Ο.Α.Π. (μέγεθος επεκτάσεων, πολεοδομική οργάνωση, κοινωνικές υποδομές) δεν συμβαδίζουν με την σημερινή κατάσταση, λόγω κυρίως, της κάμψης του πληθυσμού. Προβλήματα στην ολοκλήρωση του πολεοδομικού σχεδιασμού, ασάφειες σε προτεινόμενα εργαλεία, επικαλύψεις ρυθμίσεων κ.α., σε συνδυασμό με νέες συνθήκες και δεδομένα καθιστούν αναγκαία την αναδιοργάνωση του σχεδιασμού, με παρεμβάσεις στην αναδιάρθρωση των χρήσεων γης, στην οργάνωση των κοινωνικών εξυπηρετήσεων κ.τ.λ. και στόχο τη λειτουργικότερη οικιστική ανάπτυξη.

Η επάρκεια της θεσμοθετημένης οικιστικής γης είναι αυξημένη στη Δ.Ε. Μενήιδας, δεδομένων της πρόσφατης οριοθέτησης των οικιστικών περιοχών (Σ.Χ.Ο.Ο.Α.Π. Δ.Ε. Μενήιδας, ΦΕΚ ΑΑΠ 114/2008) και της εξέλιξης του πληθυσμού. Σε περίπτωση που αντιστραφεί η αρνητική πληθυσμιακή εξέλιξη των οικισμών και τονωθεί η ζήτηση για κατοικία, θα αξιοποιηθεί το διαθέσιμο απόθεμα και οι υπό πολεοδόμηση εκτάσεις. Επάρκεια οικιστικής γης υπάρχει και στους οικισμούς της Δ.Ε. Σκύδρας, απόρροια είτε των σχετικών προβλέψεων των παλαιότερων πολεοδομικών μελετών επέκτασης είτε της ευρείας οριοθέτησης με Απόφαση Νομάρχη βάσει Π.Δ. 24.4.1985. Η ζήτηση για κατοικία είναι αυξημένη στην πόλη της Σκύδρας, γεγονός που έχει να κάνει με το χαρακτήρα του οικισμού, τις λειτουργίες του και την αύξηση του πληθυσμού του. Η πολεοδομημένη γη έχει σε μεγάλο βαθμό κορεστεί με ένα μικρό τμήμα στην περιφέρεια να είναι αδόμητο.

Όσον αφορά στις υποδομές κοινοχρήστων και κοινωφελών εντός των οικισμών, σε γενικές γραμμές υπάρχει επάρκεια κοινωφελών υποδομών. Μεγαλύτερο αριθμό και ποικιλία διαθέτει η πόλη της Σκύδρας. Στον αντίποδα βρίσκονται οι ημιορεινοί οικισμοί που έχουν έλλειψη σε όλες τις κοινωνικές υποδομές. Η κατανομή τους στο πρότυπο της «ανοιχτής πόλης» ευνοεί την κάλυψη των αναγκών όλων των κατοίκων.

Οι υποδομές διαχείρισης των λυμάτων χρήζουν παρεμβάσεων, με σκοπό τη βιώσιμη επεξεργασία τους, αλλά και την αξιοποίηση των υποπροϊόντων τους.

B2.3.4 Εξωαστικός χώρος (χρήσεις γης)

Η οργάνωση των χρήσεων γης και λειτουργιών στον εξωαστικό χώρο του Δήμου είναι σημαντική παράμετρος για την ανάπτυξη σε επίπεδο οικονομίας και κοινωνίας και τη βελτίωση του βιοτικού επιπέδου των δημοτών. Η περιοχή μελέτης αποτελεί έναν κατεξοχήν γεωργικό δήμο όπου ασκούνται εντατικές γεωργικές δραστηριότητες (κυρίως δένδροκαλλιέργειες) με ομοιόμορφες μεθόδους και τεχνολογίες καλλιέργειας. Περιλαμβάνει εκτεταμένες ζώνες, όπου έχουν εκτελεστεί τεχνικές επεμβάσεις (όπως διανομές αγροτεμαχίων, εγγειοβελτιωτικά έργα, αποξηράνσεις ελών, εκτροπή ρεμάτων). Οι βοηθητικές εγκαταστάσεις εντός των αγροτεμαχίων είναι ελάχιστες και περιορισμένης έκτασης (π.χ. αντλιοστάσια, αποθήκες). Τα θερμοκήπια είναι περιορισμένα, λόγω των καλλιεργειών που προτιμώνται στο Δήμο Σκύδρας (δεντροκαλλιέργειες).

Σταβλικές εγκαταστάσεις και μαντριά λειτουργούν διάσπαρτες στην περιβάλλουσα ζώνη όλων σχεδόν των οικισμών και μάλιστα σε ορισμένες περιπτώσεις σε μικρές σχετικά αποστάσεις από αυτούς. Χωροθετούνται κυρίως σε κοινόχρηστες, χέρσες εκτάσεις. Παρατηρείται το αρνητικό φαινόμενο της λειτουργίας μαντριών ακόμη και μέσα στα όρια των οικισμών.

Γενικά, αξίζει να σημειωθεί ότι υπάρχει διαφοροποίηση ανάμεσα στο πεδινό τμήμα του Δήμου, όπου κυριαρχεί η εντατική και εκσυγχρονισμένη γεωργία, και στο ορεινό τμήμα, όπου διατηρούνται εκτατικά συστήματα παραγωγής και μικτές γεωργοκτηνοτροφικές εκμεταλλεύσεις, ωστόσο, καταγράφεται τάση μετασχηματισμού του δεύτερου προς την κατεύθυνση του εκσυγχρονισμού.

Το αποτέλεσμα των γεωργικών δραστηριοτήτων και των πολιτικών που τις κατευθύνουν είναι η δημιουργία ενός μεγάλου μωσαϊκού που χαρακτηρίζεται από κανονικές, ορθογώνιες γεωμετρίες, απουσία φυσικής βλάστησης (π.χ. παραρεμάτια βλάστηση, φυτοφράκτες). Διασπάται μόνο από: τους οικιστικούς υποδοχείς που είναι αυστηρά οριοθετημένοι, τις μικρότερης ή μεγαλύτερης έκτασης συστάδες παραγωγικών δραστηριοτήτων που αναπτύσσονται γύρω από αυτούς, τις ελάχιστες διάσπαρτες εγκαταστάσεις του τριτογενούς κυρίως τομέα (π.χ. αποθήκευση, αναψυχή) που χωροθετούνται επί του κύριου οδικού δικτύου και οι οποίες είναι άμεσα συνδεδεμένες είτε με την καθημερινότητα των κατοίκων είτε με την τοπική παραγωγική δραστηριότητα και από λοφώδεις εξάρσεις (όπως η τούμπα Σκύδρας) που είναι τα μοναδικά φυσικά στοιχεία που διατηρούνται.

Οι επιχειρήσεις της περιοχής περιορίζονται κυρίως στον τομέα της μεταποίησης αγροτικών προϊόντων, και κυρίως φρούτων, όπως η μεταποίηση και εξαγωγή φρούτων, λαχανικών και σαλιγκαριών. Στην κεντρική πεδινή ζώνη έχουν αναπτυχθεί άτυπες επιχειρηματικές ζώνες με εργοστάσια μεταποίησης αγροτικών προϊόντων, έκθεση αυτοκινήτων κ.λπ. Σε αρκετούς από τους οικισμούς του Δήμου υπάρχουν αποθήκες των κατά τόπους Αγροτικών Συνεταιρισμών και σχετικές εγκαταστάσεις, όπως διαλογητήρια, συσκευαστήρια, ψυγεία. Στην εξωαστική περιοχή εντοπίζονται

ακόμα συνεργεία αυτοκινήτων και γεωργικών μηχανημάτων και εργαστήρια-βιοτεχνίες σιδηροκατασκευών, επίπλων και ξυλείας και δομικών υλικών. Επί του κύριου οδικού δικτύου (εθνικό, επαρχιακό, δημοτικό) που συνδέει τους οικισμούς μεταξύ τους, παρατηρείται συγκέντρωση πρατηρίων καυσίμων. Τέλος, σημειώνεται ότι στην περιοχή της Τ.Κ. Μανδάλου λειτουργεί λατομείο αδρανών υλικών, το οποίο αποτελεί πηγή εσόδων και θέσεων εργασίας για τους δημότες της Σκύδρας.

Η τουριστική δραστηριότητα του Δήμου είναι πολύ μικρή, παρά τα πλεονεκτήματα που εμφανίζει ως προς την ποιότητα του φυσικού περιβάλλοντος και τη γειννίαση με τα αστικά κέντρα της Π.Ε. Πέλλας (Έδεσσα, Αριδαία και Γιαννιτσά). Χαρακτηριστικά αναφέρεται ότι στο Δήμο δεν υπάρχουν σε λειτουργία τουριστικά καταλύματα, ούτε κάμπινγκ. Τελευταία επιχειρείται από το Δήμο η ανάπτυξη αγροτουρισμού στην περιοχή του Αλμωπαίου και του όρους Πάικου εντός των ορίων της Τ.Κ. Κρανέας ενώ έχει προγραμματιστεί η σύνταξη μελετών για την ίδρυση δασικού χωριού και την κατασκευή πολυθεματικού πάρκου υπαίθριων δραστηριοτήτων και δικτύου μονοπατιών στον Αλμωπαίο, στην περιοχή Βραχάκι της Τ.Κ. Κρανέας.

Ως προς την ύπαρξη θεσμοθετημένων και υπό θεσμοθέτηση ζωνών αγροτικών εκμεταλλεύσεων και δραστηριοτήτων, σημειώνεται πως στη Δ.Ε. Σκύδρας δεν υπάρχουν. Εξαιρέση αποτελούν οι ευάριθμες και μεμονωμένες περιπτώσεις εγκαταστάσεων, για τη λειτουργία των οποίων έχουν εκδοθεί σχετικές αποφάσεις για την αλλαγή χρήσης γης βάσει του Ν.1512/1985. Όσον αφορά στην ύπαρξη θεσμοθετημένων και υπό θεσμοθέτηση περιοχών ανάπτυξης παραγωγικών και επιχειρηματικών εγκαταστάσεων κλπ. υπάρχουν στην Δ.Ε. Σκύδρας θεσμοθετημένες δύο περιοχές επαγγελματικών δραστηριοτήτων, βάσει του Γ.Π.Σ. του Ν. 1337/1983 του οικισμού της Σκύδρας (ΦΕΚ Δ΄ 966/1986). Εκτός των δύο αυτών περιοχών, καταγράφηκαν στην υπόλοιπη έκταση άτυπες συγκεντρώσεις παραγωγικών και επιχειρηματικών εγκαταστάσεων δευτερογενούς και τριτογενούς τομέα. Στη Δ.Ε. Σκύδρας γενικά μπορεί κανείς να πει ότι απουσιάζει ο ενιαίος πολεοδομικός σχεδιασμός που καθορίζει τις επιτρεπόμενες χρήσεις γης και τους όρους ανάπτυξής τους. Αντίθετα, σε γενικές γραμμές, εκτός των ορίων των οικιστικών υποδοχέων, όπου οι χρήσεις είναι καθορισμένες, ισχύει ο κανόνας της «ελεύθερης χρήσης της γης», δηλαδή κάθε χρήση μπορεί να αναπτυχθεί σε οποιαδήποτε έκταση, εφόσον η τελευταία δεν υπάγεται σε ειδικό καθεστώς.

Αντίθετα, στη Δ.Ε. Μενηίδας οι αγροτικές δραστηριότητες και εγκαταστάσεις καθώς και οι παραγωγικές δραστηριότητες του δευτερογενούς και τριτογενούς τομέα επιτρέπονται σε συγκεκριμένες ζώνες που έχουν θεσμοθετηθεί βάσει του εγκεκριμένου Σ.Χ.Ο.Ο.Α.Π., όπως αναλυτικά έχουν αναφερθεί στην τεχνική έκθεση της Α΄ Φάσης της μελέτης του Τ.Χ.Σ.

Με δεδομένη την ενοποίηση των Δ.Ε. Μενηίδας και Σκύδρας, σύμφωνα με το Πρόγραμμα Καλλικράτης, προκύπτει η ανάγκη ενιαίας αντιμετώπισης της εδαφικής επικράτειας του νέου Δήμου. Στο πλαίσιο ενός ολοκληρωμένου χωρικού σχεδιασμού σε επίπεδο Δήμου είναι αναγκαία η εναρμόνιση του ισχύοντος Σ.Χ.Ο.Ο.Α.Π. Δ.Ε. Μενηίδας και γενικά η ομογενοποίηση του σχεδιασμού στις δύο Δ.Ε. Επίσης, πρέπει

να γίνει προσαρμογή στο νέο πλαίσιο χρήσεων γης (Π.Δ. 59/2018) και να αξιοποιηθούν νέα εργαλεία (π.χ. επιχειρηματικά πάρκα Ν. 3982/2011) για τον καθορισμό των ζωνών χρήσεων γης. Τέλος, παρατηρήθηκε σε πολλά Γ.Π.Σ. και Σ.Χ.Ο.Ο.Α.Π. ου Ν. 2508/1997 υπερβολικός κατακερματισμός του εξωαστικού χώρου των δήμων, με ζώνες με διαφοροποιήσεις στις χρήσεις γης, χωρίς να είναι σαφή τα κριτήρια αυτού του κατακερματισμού και τα συγκριτικά πλεονεκτήματα κάθε ζώνης. Αυτό είχε ως αποτέλεσμα να μπει «φρένο» σε επενδύσεις, καθώς υπήρχε ασυμβατότητα της ζητούμενης επένδυσης με το ισχύον πλαίσιο των χρήσεων γης.

B2.3.5 Τεχνικές Υποδομές

Η επάρκεια και κατάσταση των τεχνικών υποδομών επηρεάζουν άμεσα την ποιότητα ζωής, εργασίας και μετακίνησης. Έμμεσα και μεσοπρόθεσμα επιδρούν στην οικονομική ανάπτυξη και τη δημογραφική συμπεριφορά και ιδιαίτερα υποδομές που έχουν σχέση με την καινοτομία και τις σύγχρονες τεχνολογίες.

Ως προς τις μεταφορικές υποδομές, ο Δήμος διασχίζεται από εθνικής σημασίας οδικές υποδομές (Νέα Εθνική Οδός 2 «Θεσσαλονίκης – Έδεσσας» (Ν.Ε.Ο. 2), Παλαιά Εθνική Οδός 2), γεγονός που προσδίδει κομβικότητα και διευκολύνει τις συνθήκες προσβασιμότητας και συνδεσιμότητας. Σημαντική είναι η ολοκλήρωση των προγραμματιζόμενων έργων, όπως η ολοκλήρωση της συνέχειας της νέας Εθνικής Οδού «Μελίσσι-Μαυροβούνι» και η κατασκευή του οδικού άξονα «Εγνατία Οδός – Βέροια – Νάουσα – Σκύδρα – Ε.Ο. Θεσσαλονίκης – Έδεσσας» που θα διευκολύνει τις μεταφορές και εξαγωγές των οπωροκηπευτικών προϊόντων και των προϊόντων μεταποίησης (έχει κατασκευαστεί το τμήμα «Πατρίδα-Νάουσα (Σ. Σταθμός)»).

Η περιοχή του Δήμου εξυπηρετείται από την προαστιακή σιδηροδρομική γραμμή Θεσσαλονίκης – Έδεσσας – Φλώρινας, η οποία παρέχει εναλλακτική σύνδεση με Θεσσαλονίκη, Έδεσσα και Βέροια. Επί του παρόντος δεν είναι ιδιαίτερα ανταγωνιστική ως προς το οδικό δίκτυο. Εφόσον δρομολογηθεί η κατασκευή της προγραμματιζόμενης σιδηροδρομικής γραμμής Θεσσαλονίκης – Έδεσσας μέσω Γιαννιτσών, ο χρόνος σύνδεσης Σκύδρας – Θεσσαλονίκης εκτιμάται ότι θα μειωθεί από 1,5 ώρα σε 55 λεπτά. Τα πλεονεκτήματα θα είναι σημαντικά, καθώς θα παρέχεται εναλλακτική σύνδεση με Γιαννιτσά, Αριδαία και ασφαλέστερη, ταχύτερη και οικονομικότερη σύνδεση με τη Θεσσαλονίκη και υποδομές συνδυασμένων μεταφορών. Μεσοπρόθεσμες ωφέλειες θα είναι η μείωση του κόστους μεταφοράς και διανομής των τοπικών προϊόντων, η προσέλκυση επενδύσεων στους τομείς αγροτικής παραγωγής και μεταποίησης και η υποστήριξη της δημιουργίας επιχειρηματικών πάρκων και εμπορευματικών σταθμών.

Οι ανάγκες του συστήματος υδροδότησης καλύπτονται εξολοκλήρου από γεωτρήσεις. Σε γενικές γραμμές, δεν παρουσιάζονται προβλήματα, σχετικά με τις υποδομές ύδρευσης. Κατά τόπους προβλήματα εντοπίζονται στις αποχετευτικές υποδομές. Η αντιμετώπιση τους σε ένα ευρύτερο πλαίσιο εκσυγχρονισμού των αποχετευτικών συστημάτων θα έχει θετική επίδραση στην ποιότητα ζωής και στην περιβαλλοντική προστασία. Επίσης, πρέπει να ενισχυθούν οι συνθήκες πολιτικής

προστασίας, τόσο ως προς την πυροπροστασία όσο και ως προς την αντιμετώπιση τυχόν πλημμυρικών φαινομένων.

Οι βασικές υποδομές διαχείρισης απορριμμάτων, από τις οποίες εξυπηρετείται ο Δήμος Σκύδρας, βρίσκονται εκτός των ορίων του. Έτσι, ο Δήμος Σκύδρας εξυπηρετείται από το Χώρο Υγειονομικής Ταφής Απορριμμάτων (Χ.Υ.Τ.Α.) του Δήμου Έδεσσας για την διάθεση σύμμεικτων αποβλήτων και από το Κέντρο Διαλογής Ανακυκλώσιμων Υλικών (Κ.Δ.Α.Υ.) του Δήμου Ωραιοκάστρου (Τ.Κ. Νεοχωρούδας) για τα απόβλητα συσκευασιών. Αναγκαία κρίνεται η εφαρμογή των προτάσεων του εγκεκριμένου Τοπικού Σχεδίου Διαχείρισης Απορριμμάτων

Όσον αφορά στο υφιστάμενο τηλεπικοινωνιακό δίκτυο, είναι υπόγειο σε καλή κατάσταση και καλύπτει όλους τους οικισμούς με ψηφιακές γραμμές.

B2.3.6 Φυσικό περιβάλλον

Στο πλαίσιο της αξιοβίωτης ολοκληρωμένης ανάπτυξης, το φυσικό περιβάλλον λειτουργεί τόσο ως προμηθευτής απαραίτητων για τη ζωή συστατικών (φυσικών πόρων), όσο και ως αποδέκτης των εκροών της (καταλοίπων), αλλά και ως βασικό συστατικό της κυκλικής οικονομίας. Κατά συνέπεια, αλληλεπιδρά με τον άνθρωπο (τοπική κοινωνία) και επηρεάζει την κοινωνικοοικονομική ανάπτυξη, τόσο σε επίπεδο κατάστασης και διαχείρισης των φυσικών πόρων (διατήρηση και ενίσχυση των αγαθών που λαμβάνουμε), όσο και σε επίπεδο διαχείρισης των περιβαλλοντικών καταλοίπων (μείωση των αρνητικών επιπτώσεων της ανθρώπινης δραστηριότητας). κοινωνικά δίκαιη και περιβαλλοντικά βιώσιμη.

Το μεγαλύτερο τμήμα της εδαφικής επικράτειας του Δήμου είναι πεδινό, με ήπιο ανάγλυφο και καλλιεργείται. Αξιοποιείται για την αγροτική παραγωγή και την στήριξη της τοπικής οικονομίας και ταυτόχρονα επιβαρύνεται με τα κατάλοιπα της εντατικής γεωργικής δραστηριότητας. Βασικό ζητούμενο είναι η προστασία της γεωργικής γης από υποβάθμιση (διάβρωση, συγκέντρωση νιτρικών και φωσφορικών, μείωση οργανικών υλών κ.τ.λ.) και η ορθή διαχείριση της με στροφή σε βιολογικές και φιλικές περιβαλλοντικά μεθόδους, αποτελεσματική διαχείριση του αρδευτικού νερού κ.α.

Το υδρογραφικό δίκτυο στο πεδινό τμήμα έχει δεχτεί σημαντικές παρεμβάσεις εξαιτίας των αναγκών άρδευσης και αντιπλημμυρικής προστασίας. Στο βόρειο, ημιορεινό/ ορεινό τμήμα διατηρεί τη φυσική, δενδριτική του μορφή. Αξιόλογη φυσική βλάστηση αναπτύσσεται στα παρόχθια εδάφη του Αλμωπαίου και σε άλλα μικρότερα ρέματα. Η περιοχή μελέτης εντάσσεται εξολοκλήρου στην ευπρόσβλητη ζώνη από νιτρορύπανση της πεδιάδας Θεσσαλονίκης – Πέλλας – Ημαθίας. Η ορθολογική διαχείριση των υδάτινων πόρων είναι το σημαντικότερο περιβαλλοντικό ζήτημα στην περιοχή μελέτης και είναι κρίσιμη παράμετρος με κοινωνικές και οικονομικές προεκτάσεις.

Οι πιο συμπαγείς δασικές εκτάσεις εντοπίζονται στα βόρεια και δυτικά της περιοχής μελέτης. Η βιώσιμη διαχείριση τους, η θεσμική θωράκιση τους με την ολοκλήρωση του δασικού κτηματολογίου και η αποκατάσταση τυχόν υποβαθμισμένων περιοχών θα καθορίσουν μελλοντικά τον βαθμό διασφάλισης του δασικού πλούτου.

Στο Δήμο εμπίπτουν τμήματα δύο περιοχών του Εθνικού Καταλόγου του Ευρωπαϊκού Οικολογικού Δικτύου «Natura 2000», της Ζώνης Ειδικής Προστασίας «Όρος Πάικο» (GR 1240009) και της Ειδικής Ζώνης Διατήρησης (SCI) «Στενά Αψάλου και Μογλενίτσα» (GR1240005). Η ενεργοποίηση του Φορέα Διαχείρισης Βόρα – Πάικου – Βερμίου και η ολοκλήρωση της Ειδικής Περιβαλλοντικής Μελέτης και του Σχεδίου Διαχείρισης θα βοηθήσουν στον έλεγχο των πιέσεων και την ευαισθητοποίηση του κοινού. Στα προστατευτέα αντικείμενα φυσικού περιβάλλοντος συγκαταλέγονται δύο Περιοχές Απαγόρευσης Θήρας ορισμένου χρόνου (65580/06.10.2016 Απόφαση Γ.Γ. Αποκεντρωμένης Διοίκησης Μακεδονίας-Θράκης – ΦΕΚ Β΄ 3434/2016), ενώ προγραμματίζεται η ανακήρυξη πηγής στο Λουτροχώρι ως ιαματική.

Ο βαθμός προστασίας φυσικών στοιχείων εξαρτάται από το είδος του προστατευόμενου στοιχείου και την «ισχύ» των επιμέρους καθεστώτων κι επομένως ποικίλλει. Στη Δ.Ε. Σκύδρας προστατεύονται αποσπασματικά μόνο οι περιοχές και τα στοιχεία που εμπίπτουν στο πεδίο εφαρμογής της σχετικής υπερκείμενης νομοθεσίας. Στην περιοχή της Δ.Ε. Μενηίδας οι ισχύουσες ρυθμίσεις έχουν ενσωματωθεί στις Περιοχές Ειδικής Προστασίας (Π.Ε.Π.) που θεσμοθετήθηκαν μέσω του οικείου εγκεκριμένου Σ.Χ.Ο.Ο.Α.Π. (ΦΕΚ ΑΑΠ 114/2008) και επιπλέον, η προστασία έχει επεκταθεί σε νέες περιοχές. Στο πλαίσιο ομογενοποίησης του σχεδιασμού σε όλη την επικράτεια του Δήμου, θα εξεταστούν η σκοπιμότητα καθορισμού Π.Ε.Π. και το περιεχόμενο/ αντικείμενο προστασίας τους.

B2.4 Ανάλυση κατά SWOT

B2.4.1 Περιγραφή μεθόδου

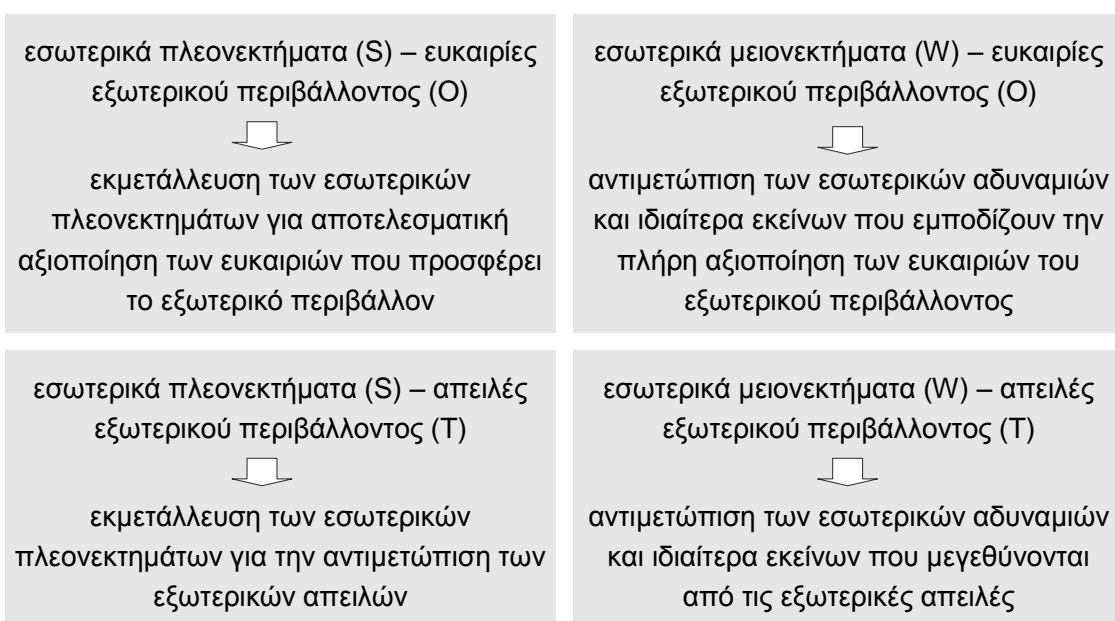
Η μεθοδολογία της ανάλυσης SWOT έχει ευρεία χρήση και επεκτείνεται συχνά τα τελευταία χρόνια στους τομείς του στρατηγικού, αναπτυξιακού και χωρικού σχεδιασμού. Είναι ένα μεθοδολογικό εργαλείο που αποτελεί τη «γέφυρα» μεταξύ της ανάλυσης της υφιστάμενης κατάστασης και της διατύπωσης συγκεκριμένων τρόπων στην κατεύθυνση της επίτευξης των στόχων που έχουν τεθεί. Έτσι, εστιάζει στα βασικότερα πορίσματα που προέκυψαν από την ανάλυση της υφιστάμενης κατάστασης (Α΄ Φάση). Βασική παράμετρος της ανάλυσης είναι η διάκριση εσωτερικού και εξωτερικού περιβάλλοντος και η ανάλυση των πιο κρίσιμων παραγόντων και δεδομένων στη βάση που διαδραματίζουν θετικό ή αρνητικό ρόλο. Σε επίπεδο εσωτερικού περιβάλλοντος εξετάζονται τα δημογραφικά στοιχεία, τα διαρθρωτικά στοιχεία, το επίπεδο απασχόλησης και εισοδήματος, τις υποδομές, το επίπεδο εκπαίδευσης, το φυσικό περιβάλλον, το πολιτιστικό – ανθρωπογενές και εστιάζουμε στα δυνατά σημεία, στους ευνοϊκούς ενδογενείς συντελεστές και στα συγκριτικά πλεονεκτήματα και στον αντίποδα στις δυσμενείς ενδογενείς συνθήκες, στα μείζονα προβλήματα και ελλείμματα. Οι εξωγενείς συνθήκες, τάσεις και δεδομένα μπορούν, είτε να δημιουργούν ευκαιρίες για την περιοχή, είτε να ασκούν αρνητική επίδραση και να απειλούν την αναπτυξιακή πορεία και το περιβάλλον.

Η ανάλυση SWOT αποτελεί έναν συνοπτικό τρόπο καταγραφής των κυριότερων συμπερασμάτων που προκύπτουν από την ανάλυση, τόσο του εσωτερικού, όσο και του εξωτερικού περιβάλλοντος της περιοχής μελέτης, ενώ, τα συμπεράσματα αυτά χρησιμεύουν ώστε να καθοριστούν στη συνέχεια οι άξονες παρέμβασης που θα πρέπει να σχεδιαστούν και να εφαρμοστούν στην περιοχή λαμβάνοντας υπόψη τα πλεονεκτήματα και τις ευκαιρίες και προκειμένου να αρθούν τα όποια αναπτυξιακά εμπόδια.

Όπως φαίνεται και στο σχηματικό πίνακα που ακολουθεί, στην περιοχή μελέτης υπάρχουν τα δυνατά και τα αδύνατα σημεία (πλεονεκτήματα – μειονεκτήματα), τα οποία συνδέονται με το εσωτερικό περιβάλλον και στα οποία μπορεί να βασιστεί η αναπτυξιακή πολιτική ή απαιτείται να γίνουν βελτιώσεις και τροποποιήσεις, οπότε να αρθούν (εφόσον πρόκειται για μειονεκτήματα). Αντίστοιχα, οι ευκαιρίες και οι απειλές αποτελούν στοιχεία του εξωτερικού περιβάλλοντος κάθε περιοχής και μπορούν να δώσουν αναπτυξιακή ώθηση (ευκαιρίες) ή να αποτελέσουν εμπόδιο στην αναπτυξιακή προοπτική του Δήμου.

εξωτερικό περιβάλλον	Ευκαιρίες - <i>threats</i>	δράσεις αξιοποίησης <i>exploit</i>	δράσεις διερεύνησης <i>search</i>
	Απειλές - <i>opportunities</i>	δράσεις αντιμετώπισης <i>confront</i>	προσπάθειες αποφυγής <i>avoid</i>
		Πλεονεκτήματα - <i>strengths</i>	Μειονεκτήματα - <i>weaknesses</i>
εσωτερικό περιβάλλον			

Πίνακας B2.4.1.1: Βασικές συνιστώσες ανάλυσης SWOT.

Πίνακας B2.4.1.2: Δράσεις ανά συνδυασμό παραγόντων ανάλυσης SWOT.

Σύμφωνα με τον παραπάνω Πίνακα, στόχος της παρούσας Β΄ Φάσης του Τ.Χ.Σ. Δήμου Σκύδρας είναι να εντοπίσει τα πλεονεκτήματα και τα μειονεκτήματα της περιοχής μελέτης, ώστε να μπορέσει στη συνέχεια να προτείνει δράσεις αξιοποίησης των πλεονεκτημάτων και αντιμετώπισης – διόρθωσης των μειονεκτημάτων. Παράλληλα, εντοπίζει τα στοιχεία του εξωτερικού περιβάλλοντος και συγκεκριμένα, τις ευκαιρίες που προσφέρονται για περαιτέρω ανάπτυξη, αλλά και τις απειλές αποτυχίας, λόγω του τρόπου εφαρμογής κάποιων δράσεων. Επομένως, η SWOT ανάλυση επιτρέπει στο μελετητή, αλλά και σε όσους συμμετέχουν στη διαδικασία σύνταξης του Τ.Χ.Σ. Σκύδρας, να διακρίνουν τα πλεονεκτήματα και τις αδυναμίες, αλλά και τις ευκαιρίες και τις απειλές που σημειώνονται στην περιοχή μελέτης, και αφού τα αξιολογήσουν, να προτείνει εναλλακτικά σενάρια και δράσεις.

Η SWOT ανάλυση απαρτίζεται από τα παρακάτω στοιχεία:

<p>Ευκαιρίες (Opportunities)</p> <p>⇒</p>	<p>Τα στοιχεία του εξωτερικού περιβάλλοντος κάθε περιοχής που μπορούν να δώσουν αναπτυξιακή ώθηση (μέσα στο ευρύτερο διεθνές, ευρωπαϊκό και εθνικό πλαίσιο).</p>
<p>Απειλές (Threats)</p> <p>⇒</p>	<p>Τα στοιχεία του εξωτερικού περιβάλλοντος κάθε περιοχής που μπορούν εν δυνάμει να αποτελέσουν εμπόδιο στην αναπτυξιακή προοπτική (μέσα στο ευρύτερο διεθνές, ευρωπαϊκό και εθνικό πλαίσιο).</p>
<p>Δυνατά σημεία – Πλεονεκτήματα (Strengths)</p> <p>⇒</p>	<p>Τα χαρακτηριστικά της περιοχής που συνδέονται με το εσωτερικό περιβάλλον της και στα οποία μπορεί να βασιστεί η αναπτυξιακή της προοπτική. Τα πλεονεκτήματα μιας περιοχής θα αποτελέσουν τους κυριότερους πυλώνες σχεδιασμού και υλοποίησης των στρατηγικών στόχων.</p>
<p>Αδυναμίες (Weakness)</p> <p>⇒</p>	<p>Τα χαρακτηριστικά της περιοχής που συνδέονται με το εσωτερικό περιβάλλον της και για τα οποία απαιτείται αναδιάρθρωση, προκειμένου να αντιμετωπιστούν και να μην αποτελέσουν εμπόδιο για την υλοποίηση των στρατηγικών στόχων.</p>

Πίνακας Β2.4.1.3: Συνοπτική περιγραφή των στοιχείων της SWOT ανάλυσης.

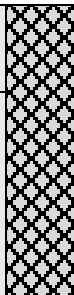
B2.4.2 Ανάλυση SWOT

Στην παρούσα παράγραφο, μετά την ανάλυση που εκπονήθηκε κατά την Α΄ Φάση της μελέτης και έπειτα από την αξιολόγηση των δεδομένων, των δυνατοτήτων, των προβλημάτων και των προοπτικών, προκύπτει ο παρακάτω Πίνακας Β2.4.2.1 που συγκεντρώνει τα πλεονεκτήματα και τις αδυναμίες που συναντώνται στην περιοχή μελέτης, ομαδοποιημένα ανά κατηγορία (πληθυσμιακά δεδομένα, οικονομία, φυσικό περιβάλλον κ.λπ.), αλλά και τις ευκαιρίες και της απειλές.

Πλεονεκτήματα	Αδυναμίες
<p><u>Πληθυσμιακά δεδομένα:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • πληθυσμιακή δυναμική σε έδρα και πεδινούς οικισμούς • συγκράτηση πληθυσμού (Δ.Ε. Σκύδρας), σημάδια ανθεκτικότητας • βελτίωση μορφωτικού επιπέδου 	<p><u>Πληθυσμιακά δεδομένα:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • σημαντική πληθυσμιακή μείωση στη Δ.Ε. Μενηίδας και άνιση κατανομή πληθυσμού στο Δήμο Σκύδρας • συρρίκνωση ημιορεινών οικισμών • τάσεις εγκατάλειψης ημιορεινών και αραιοκατοικημένων οικισμών • τάσεις γήρανσης πληθυσμού • υπογεννητικότητα
<p><u>Γεωγραφική θέση:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • γεωγραφική θέση με κομβικά χαρακτηριστικά (Πέλλα και Θεσσαλονίκη) • κομβική θέση ως προς τις μεταφορικές υποδομές, υποδομές περιφερειακής και εθνικής εμβέλειας (εθνικό οδικό δίκτυο, σιδηροδρομικό δίκτυο, τελωνείο) • καλή προσβασιμότητα και συνδεσιμότητα με όμορους Δήμους • κομβική θέση ως προς τις εθνικές ενεργειακές υποδομές (αγωγός ΤΑΠ, γραμμή υψηλής τάσης) • κομβική θέση μέσα στον παραγωγικό άξονα Έδεσσας – Γιαννιτών 	<p><u>Γεωγραφική θέση:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • σχετικά μακριά από τον νέο άξονα της Εγνατίας Οδού • εικόνα εγκατάλειψης της σιδηροδρομική γραμμή Θεσσαλονίκης – Έδεσσας – Φλώρινας
<p><u>Οικονομία:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • αγροτική παράδοση και εξειδίκευση, δυναμικές καλλιέργειες • ανταγωνιστική αγροτική παραγωγή, δυναμικά παραδοσιακά προϊόντα • εξωστρέφεια, εξαγωγική δραστηριότητα, στον πρωτογενή τομέα • οργανωμένα δίκτυα διανομής • δυναμικές μεταποιητικές επιχειρήσεις • άνθιση λιανικού εμπορίου και εξαγωγές τοπικών προϊόντων • σχετικά χαμηλά επίπεδα ανεργίας 	<p><u>Οικονομία:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • μικρό ενδιαφέρον για νέες τεχνολογίες και μεθόδους παραγωγής • περιορισμένη παραγωγή ειδικών προϊόντων (βιολογικά, υγιεινά κ.τ.λ.) • «άνοιγμα» σε νέες αγορές • περιορισμένη μεταποιητική δραστηριότητα • έλλειψη σε οργανωμένους επιχειρηματικούς υποδοχείς/δομές • απουσία τουριστικής δραστηριότητας • εξάρτηση της οικονομίας από τον πρωτογενή τομέα
<p><u>Φυσικό – ανθρωπογενές περιβάλλον:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • ο εύφορος κάμπος της περιοχής μελέτης 	<p><u>Φυσικό – ανθρωπογενές περιβάλλον:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • η τάφρος 66

<ul style="list-style-type: none"> • οι δύο περιοχές που εντάσσονται στο Δίκτυο «Natura 2000» • ο ποταμός Αλμωπαίος και το φαράγγι του • το φυσικό περιβάλλον της ευρύτερης περιοχής μελέτης (Αλμωπία και Πάικο) • το αρχαιολογικό απόθεμα της ευρύτερης περιοχής μελέτης 	<ul style="list-style-type: none"> • η πιθανή ρύπανση του Χ.Υ.Τ.Α. Έδεσσας • ρύπανση από την αποχέτευση των λυμάτων • απειλές στο τοπίο (αμμοληψίες, επεκτάσεις καλλιεργειών προς το ποτάμι, ανεξέλεγκτη βόσκηση, παράνομη υλοτομία)
<p><u>Οικιστική δομή:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • χαρακτηριστικά πολυκεντρικότητας στην οικιστική ανάπτυξη, ευέλικτο δίκτυο • οικισμοί με κρίσιμη πληθυσμιακή μάζα και δυναμικό χαρακτήρα, αυτόνομοι • πυκνό οδικό δίκτυο, καλό επίπεδο εξυπηρέτησης, μικρές χρονοαποστάσεις • το καλής ποιότητας οικιστικό περιβάλλον των οικισμών Καλλίπολης και Σανδαλίου 	<p><u>Οικιστική δομή:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • απομακρυσμένοι οικισμοί με λίγες εξυπηρετήσεις στο ημιορεινό τμήμα • αδιάφορη εικόνα οικισμών, χωρίς ταυτότητα – εξαίρεση η Σκύδρα • κτιριακό απόθεμα χωρίς ταυτότητα • οχλούσες δραστηριότητες εντός ορισμένων οικισμών (π.χ. μαντριά)
<p><u>Κοινωνικές υποδομές:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • επάρκεια κοινωφελών υποδομών στην έδρα του Δήμου και στους πεδινούς οικισμούς 	<p><u>Κοινωνικές υποδομές:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • ελλείψεις στις κοινωφελείς χρήσεις στους ημιορεινούς οικισμούς
<p><u>Τεχνικές υποδομές:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • σχετική επάρκεια τεχνικών υποδομών • σύνθετο δίκτυο αρδευτικών και στραγγιστικών έργων που εκσυγχρονίζεται 	<p><u>Τεχνικές υποδομές:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • ελλείψεις ως προς τις υποδομές αποχέτευσης • μη ικανοποιητική λειτουργία της Ε.Ε.Λ. Σκύδρας • ελλείψεις συνθήκες πολιτικής προστασίας ως προς την πυροπροστασία και την αντιμετώπιση πλημμυρικών φαινομένων
<p><u>Εξωαστικές Χρήσεις γης:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • εντατικές γεωργικές δραστηριότητες • οργανωμένες ζώνες παραγωγικών δραστηριοτήτων στη Δ.Ε. Μενηίδας (λόγω του ισχύοντος Σ.Χ.Ο.Ο.Α.Π.) • απουσία διάσπαρτης δόμησης 	<p><u>Εξωαστικές Χρήσεις γης:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • διάσπαρτες σταβλικές εγκαταστάσεις και μαντριά • άτυπες επιχειρηματικές ζώνες • συγκέντρωση επιχειρηματικών χρήσεων επί του κύριου οδικού δικτύου • έλλειψη θεσμοθετημένων ζωνών χρήσεων γης στη Δ.Ε. Σκύδρας
<p>θετική επίδραση (+) </p>	<p>αρνητική επίδραση (-) </p>
<p>Ευκαιρίες</p>	<p>Απειλές</p>

<ul style="list-style-type: none"> • ενίσχυση ρόλου περιοχής στην Περιφερειακή Ενότητα Πέλλας και στην Περιφέρεια Κεντρικής Μακεδονίας ως εξειδικευμένο κέντρο στην αγροβιομηχανία • συμμετοχή Σκύδρας στο ευρύτερο οικιστικό πλέγμα των Π.Ε. Πέλλας & Ημαθίας με σημαντικό αναπτυξιακό ρόλο στην Περιφέρεια 	<ul style="list-style-type: none"> • μονομερής εξάρτηση από την ανάπτυξη του αγροβιομηχανικού τομέα 	
<ul style="list-style-type: none"> • ωφέλειες από εθνικές και ευρωπαϊκές πολιτικές • ένταξη σε πιλοτικά, διαδημοτικά και ευρωπαϊκά προγράμματα και δίκτυα • εξασφάλιση χρηματοδότησης από ευρωπαϊκά προγράμματα για αναπτυξιακές δράσεις 	<ul style="list-style-type: none"> • μη εκσυγχρονισμός/επικαιροποίηση εθνικών πολιτικών • καθυστερήσεις στην εναρμόνιση με τα ευρωπαϊκά πρότυπα • ανεπαρκής χρηματοδότηση αναπτυξιακών δράσεων 	
<ul style="list-style-type: none"> • ενίσχυση συνδεσιμότητας και οικονομικής συνεργασίας με όμορες περιοχές, λόγω της ολοκλήρωσης/ επέκτασης των μεταφορικών υποδομών υπερτοπικής εμβέλειας που διέρχονται από τον Δήμο 	<ul style="list-style-type: none"> • τυχόν καθυστερήσεις στην υλοποίηση/ ολοκλήρωση εθνικών μεταφορικών υποδομών κ.λπ. 	
<ul style="list-style-type: none"> • αξιοποίηση της αυξημένης ζήτησης διεθνώς για επώνυμα και ειδικά αγροτικά προϊόντα και στροφή της τοπικής παραγωγής προς αυτήν την κατεύθυνση • αξιοποίηση δράσεων κυκλικής οικονομίας για τη βιώσιμη διαχείριση των αποβλήτων του αγροβιομηχανικού τομέα • αξιοποίηση τεχνολογίας στη γεωργία ακριβείας και σε νέες ενεργειακές μορφές από Α.Π.Ε. 	<ul style="list-style-type: none"> • μη ενσωμάτωση νέων πρακτικών σε επίπεδο ποιοτικής παραγωγής και μεταποίησης προς την κατεύθυνση της ζήτησης • συνέχιση γραμμικού παραγωγικού μοντέλου με παραγωγή αποβλήτων και χρήση φυσικών πόρων σε εξαντλητικούς ρυθμούς 	
<ul style="list-style-type: none"> • αξιοποίηση της αυξημένης ζήτησης διεθνώς για εναλλακτικό τουρισμό και δυνατότητες για διεύρυνση/ εμπλουτισμό της οικονομικής δραστηριότητας με ανάπτυξη αγροτουρισμού (πολυλειτουργικότητα διαθέσιμου αγροτικού χώρου), οικότουρισμού, ιαματικού τουρισμού, περιβαλλοντικού τουρισμού (αξιοποίηση διαθέσιμου φυσικού πλούτου και ανάδειξη των αξιόλογων, προστατευόμενων περιοχών) • αξιοποίησης της γειννίας με σημαντικούς προορισμούς της Π.Κ.Μ. (π.χ. Έδεσσα και Αλμωπία) για ανάπτυξη συνεργειών στον τουρισμό 	<ul style="list-style-type: none"> • απουσία κεντρικού σχεδιασμού για την προώθηση εναλλακτικών μορφών τουρισμού • απουσία υποδομών για την υποστήριξη εναλλακτικών μορφών τουρισμού • απουσία συνεργασίας με όμορους Δήμους και ανάπτυξης συνεργειών • αδυναμία προσαρμογής των τοπικών κοινωνιών σε μοντέλο ισόρροπης ανάπτυξης των τριών παραγωγικών τομέων 	
<ul style="list-style-type: none"> • αξιοποίηση της διαθέσιμης τεχνολογίας, τεχνολογίας και καινοτομίας για εκσυγχρονισμό και ποιοτική αναβάθμιση της οικονομίας (παραγωγική διαδικασία, προϊόν, 	<ul style="list-style-type: none"> • μη έγκαιρη προσαρμογή στις νέες τεχνολογίες παραγωγής, τυποποίησης και μεταποίησης με συνέπειες στη μη βιώσιμη αύξηση 	

<p>διανομή προϊόντος)</p>	<p>του κόστους παραγωγής και της διαχείρισης αποβλήτων</p>	
<ul style="list-style-type: none"> • αναχαίτιση κοινωνικοοικονομικής κρίσης: στον βαθμό που θα οδηγήσει σε εισροή νέων, παραγωγικών ηλικιών για αναζήτηση εργασίας, ανάγκη για διερεύνηση νέων επιχειρηματικών ευκαιριών 	<ul style="list-style-type: none"> • όξυνση κοινωνικοοικονομικής κρίσης: στον βαθμό που θα ασκεί πιέσεις στην απασχόληση και το εισόδημα 	

Πίνακας B2.4.2.1: Πίνακας της SWOT ανάλυσης.

B3. Εναλλακτικά σενάρια χωρικής ανάπτυξης και οργάνωσης

B3.1 Γενικά αναπτυξιακά προγραμματικά μεγέθη ανά σενάριο

B3.1.1 Εισαγωγή

Διαχρονικά, από τη δεκαετία του 1990 και μετά, στόχο της Ευρωπαϊκής Ένωσης και των κρατών-μελών της, αλλά και πολλών τοπικών κοινωνιών και κοινοτήτων εντός και εκτός του ευρωπαϊκού χώρου, αποτελεί η κατάκτηση του στόχου της βιώσιμης ανάπτυξης ή του μετεξελιγμένου όρου της αξιόβιτης ολοκληρωμένης ανάπτυξης, όπως αυτός αποτυπώνεται με τις έννοιες της ανάπτυξης με δικαιοσύνη, της βελτίωσης, της ολοκληρωμένης και ορθολογικής ανάπτυξης, με ανθρώπινο πρόσωπο. Η ανάπτυξη αυτή είναι δυνατόν να επιτευχθεί σε τομεακό επίπεδο και να αναφέρεται σε αγροτική, βιομηχανική, τουριστική, τεχνολογική, πολιτιστική, κοινωνική, πολιτική κ.α., και είναι άρρηκτα συνυφασμένη με την πρόοδο, τις ίσες ευκαιρίες, το σεβασμό στο περιβάλλον, αλλά και τον προγραμματισμένο και ολοκληρωμένο χαρακτήρα της. Έρχεται σε αντιδιαστολή και ρήξη με τις έννοιες της οικονομικής αύξησης και της μεγέθυνσης, δίνοντας έμφαση στην ποιότητα και όχι απαραίτητα στην ποσότητα. Αποτελεί μία ολοκληρωμένη ανάπτυξη, η οποία στηρίζεται στη διασφάλιση της αρμονίας ανάμεσα στις οικονομικές, κοινωνικές, τεχνολογικές, περιβαλλοντικές, πολιτιστικές και πολιτικές παραμέτρους.

Στην Ελλάδα ο Ν. 2742/1999 «Χωροταξικός σχεδιασμός και αιφόρος ανάπτυξη και άλλες διατάξεις» (ΦΕΚ Α΄ 207) προβάλλει ξεκάθαρα τη σύνδεση του χωροταξικού σχεδιασμού, της διαχείρισης περιβάλλοντος και της αιφόρου ανάπτυξης, αφού θεσπίζει τις θεμελιώδεις αρχές, θεσμοθετεί τα σύγχρονα όργανα, τις διαδικασίες και τα μέσα άσκησης χωροταξικού σχεδιασμού που προωθούν τη βιώσιμη, ισόρροπη ανάπτυξη, κατοχυρώνοντας την παραγωγική και κοινωνική συνοχή, διασφαλίζοντας την προστασία του περιβάλλοντος στο σύνολο του εθνικού χώρου και ενισχύοντας τη θέση της χώρας στο διεθνές και Ευρωπαϊκό πλαίσιο. Υπογραμμίζεται στο νόμο ότι ο χωροταξικός σχεδιασμός έχει ως στόχο να συμβάλει: στην προστασία και αποκατάσταση του περιβάλλοντος, στη διατήρηση των οικολογικών και πολιτισμικών αποθεμάτων και στην προβολή και ανάδειξη των συγκριτικών γεωγραφικών, φυσικών, παραγωγικών και πολιτιστικών πλεονεκτημάτων της χώρας* στην ενίσχυση της διαρκούς και ισόρροπης οικονομικής και κοινωνικής ανάπτυξης της χώρας και της ανταγωνιστικής παρουσίας της στον ευρύτερο Ευρωπαϊκό, μεσογειακό και βαλκανικό χώρο* και τέλος, στη στήριξη της οικονομικής και κοινωνικής συνοχής στο σύνολο του εθνικού χώρου και ιδίως στις περιοχές που παρουσιάζουν προβλήματα αναπτυξιακής υστέρησης, έντονων κοινωνικών διαφοροποιήσεων και περιβαλλοντικής υποβάθμισης, καθώς και στις περιφερειακές και απομονωμένες περιοχές ή σε άλλες περιοχές που παρουσιάζουν μειονεκτικά χαρακτηριστικά, λόγω της γεωγραφικής τους θέσης. Για την εκπλήρωση αυτών των στόχων, τα χωροταξικά σχέδια (Γενικό Πλαίσιο, Ειδικά και Γενικά Πλαίσια, και Περιφερειακά Πλαίσια) είναι

απαραίτητο να λαμβάνουν υπόψη τους τις ακόλουθες αρχές (άρθρο 2 του Ν. 2742/1999):

- Την εξασφάλιση ισάξιων όρων διαβίωσης και ευκαιριών παραγωγικής απασχόλησης των πολιτών σε όλες τις Περιφέρειες της χώρας, σε συνάρτηση με την ισόρροπη πληθυσμιακή διάταξη και τη δημογραφική ανανέωσή τους.
- Την αναβάθμιση της ποιότητας ζωής των πολιτών και τη βελτίωση των υποδομών στο σύνολο του εθνικού χώρου και ιδιαίτερα στις περιοχές που παρουσιάζουν προβλήματα αναπτυξιακής υστέρησης και περιβαλλοντικής υποβάθμισης.
- Τη διατήρηση, ενίσχυση και ανάδειξη της οικιστικής και παραγωγικής πολυμορφίας, καθώς και της φυσικής ποικιλότητας στις αστικές και περιαστικές περιοχές, αλλά και στην ύπαιθρο και ιδιαίτερα στις παράκτιες, νησιωτικές και ορεινές περιοχές, καθώς και στις περιοχές που παρουσιάζουν αυξημένη βιομηχανική και τουριστική ανάπτυξη.
- Την εξασφάλιση μίας ισόρροπης σχέσης μεταξύ του αστικού, περιαστικού και αγροτικού χώρου και την ενίσχυση της εταιρικής σχέσης μεταξύ των μητροπολιτικών περιοχών, των αστικών κέντρων και των δήμων και οικισμών της υπαίθρου.
- Την κοινωνική, οικονομική, περιβαλλοντική και πολιτισμική αναζωογόνηση των μητροπολιτικών κέντρων, των πόλεων και των ευρύτερων περιαστικών περιοχών τους και ιδίως αυτών που παρουσιάζουν προβλήματα κοινωνικής συνοχής, παραγωγικής ή δημογραφικής εγκατάλειψης, περιβαλλοντικής υποβάθμισης και ποιότητας ζωής.
- Την ολοκληρωμένη ανάπτυξη, ανάδειξη και προστασία των νησιών, των ορεινών και των παραμεθόριων περιοχών της χώρας και ιδιαίτερα την ενίσχυση του δημογραφικού και πληθυσμιακού τους ισοζυγίου, τη διατήρηση και ενθάρρυνση των παραδοσιακών παραγωγικών κλάδων τους και της παραγωγικής πολυμορφίας τους, τη βελτίωση της πρόσβασής τους σε βασικές τεχνικές και κοινωνικές υποδομές, καθώς και την προστασία των φυσικών και των πολιτιστικών τους πόρων.
- Τη συστηματική προστασία, αποκατάσταση, διατήρηση και ανάδειξη των περιοχών, οικισμών, τοπίων, που διαθέτουν στοιχεία φυσικής, πολιτιστικής και αρχιτεκτονικής κληρονομιάς.
- Τη συντήρηση, αποκατάσταση και ολοκληρωμένη διαχείριση των δασών, των αναδασωτέων περιοχών και των αγροτικών εκτάσεων.
- Την ορθολογική αξιοποίηση και την ολοκληρωμένη διαχείριση των υδάτινων πόρων.
- Το συντονισμό των δημόσιων προγραμμάτων και των έργων που έχουν χωροταξικές επιπτώσεις.
- Τη συστηματική πληροφόρηση, τον αποτελεσματικό διάλογο και την προώθηση στρατηγικών συμμαχιών μεταξύ όλων των παραγωγικών και κοινωνικών συντελεστών που επηρεάζουν άμεσα ή έμμεσα τη διαμόρφωση των επιλογών χωρικής ανάπτυξης.

Πλέον, στην 70^η Γενική Συνέλευση του Ο.Η.Ε. υιοθετήθηκε η Ατζέντα 2030 για τη Βιώσιμη Ανάπτυξη, η οποία περιλαμβάνει 17 στόχους και 169 υποστόχους, με οικουμενικό/παγκόσμιο χαρακτήρα, υπό την έννοια ότι τόσο οι ανεπτυγμένες όσο και οι αναπτυσσόμενες χώρες καλούνται να τους υλοποιήσουν. Οι 17 στόχοι αφορούν: στην καταπολέμηση της φτώχειας και της πείνας στον πλανήτη, στη διασφάλιση καλής υγείας και ευημερίας για όλους, στην παροχή ποιοτικής εκπαίδευσης, στην επιβολή της ισότητας των δύο φύλων, στη διασφάλιση καθαρού νερού και αποχέτευσης, στην πρόσβαση σε καθαρή και φτηνή ενέργεια, στην παροχή αξιοπρεπούς εργασίας και στη διασφάλιση της οικονομικής ανάπτυξης, στην προώθηση της καινοτομίας, στη διασφάλιση της βιώσιμης βιομηχανοποίησης και των ανθεκτικών υποδομών, στη μείωση των ανισοτήτων εντός και μεταξύ των χωρών, στις βιώσιμες πόλεις και κοινότητες, στην υπεύθυνη κατανάλωση και παραγωγή, σε προώθηση δράσεων για το κλίμα και την κλιματική αλλαγή, στην προστασία του υδάτινου και του χερσαίου περιβάλλοντος, στη διασφάλιση της ειρήνης, της δικαιοσύνης και των ισχυρών θεσμών, και στην ενίσχυση της παγκόσμιας συνεργασίας για την επίτευξη των στόχων.

Σε αυτό το πλαίσιο, στην παράγραφο Β3.2 διατυπώνονται τα σενάρια μοντέλων ανάπτυξης και χωρικής οργάνωσης, τα οποία περιλαμβάνουν τρία βασικά σενάρια: το σενάριο τάσεων ή μηδενικό σενάριο, το παρεμβατικό σενάριο δυναμικής ανάπτυξης και το παρεμβατικό σενάριο ήπιας ανάπτυξης. Για τα ως άνω σενάρια, διατυπώνονται στην παράγραφο Β3.1.2 που ακολουθεί τα προγραμματικά μεγέθη, με βάση τις επίσημες απογραφές, αλλά και παραδοχές που γίνονται για τη μελλοντική πληθυσμιακή εξέλιξη στο Δήμο Σκύδρας.

Β3.1.2 Προγραμματικά μεγέθη

Στην παρούσα παράγραφο παρουσιάζονται τα σενάρια εξέλιξης του πληθυσμού του Δήμου Σκύδρας, μέσα από τα οποία θα επιλεγεί το προγραμματικό πληθυσμιακό μέγεθος για την περιοχή μελέτης για το χρονικό ορίζοντα εφαρμογής του Τοπικού Χωρικού Σχεδίου. Σύμφωνα με τις τεχνικές προδιαγραφές εκπόνησης μελετών Τοπικών Χωρικών Σχεδίων (Τ.Χ.Σ) του Ν. 4447/2016 (Α΄ 241), οι βασικές υποθέσεις προγραμματικών μεγεθών μέσο-μακροπρόθεσμου χαρακτήρα θα έχουν προοπτική 15ετίας. Ως εκ τούτου, ως έτος-στόχος στην παρούσα μελέτη ορίζεται το 2035, δεκαπέντε έτη από τον προβλεπόμενο χρόνο ολοκλήρωσης της μελέτης (2020).

Πιο συγκεκριμένα, προκειμένου να εκτιμηθεί ο μελλοντικός πληθυσμός για το έτος-στόχο, αναπτύχθηκαν εναλλακτικά σενάρια που βασίζονται σε πληθυσμιακά δεδομένα της Ε.Σ.Υ.Ε./ΕΛ.ΣΤΑΤ. και αφορούν στο μόνιμο πληθυσμό των απογραφών των ετών 1991, 2001 και 2011. Σημειώνεται ότι η διαφορετική δυναμική και ο χαρακτήρας των δύο Δ.Ε. που συναποτελούν το Δήμο, ήτοι των Δ.Ε. Σκύδρας και Μενηίδας, αλλά κατά περίπτωση και των επιμέρους οικισμών, λαμβάνεται υπόψη στα σενάρια που εξετάζονται. Οι διαφοροποιήσεις στα προκύπτοντα πληθυσμιακά μεγέθη αντανακλώνται στο είδος, στο εύρος και στο βαθμό απόδοσης των παρεμβάσεων που θα προωθηθούν και θα αφορούν σε συγκεκριμένους

αναπτυξιακούς παράγοντες / μεταβλητές, όπως αυτές προσδιορίζονται στην παράγραφο Β3.2.

Σενάριο 1: Σενάριο τάσεων ή μηδενικής λύσης

Στο σενάριο αυτό υιοθετείται η μηδενική λύση, δηλαδή, υιοθετείται η παραδοχή ότι θα συνεχίσει η ίδια πληθυσμιακή εξέλιξη των οικισμών του Δήμου, όπως αυτή διαμορφώθηκε κατά την τελευταία εικοσαετία. Το σενάριο αυτό αντιστοιχίζεται στο σενάριο της μηδενικής λύσης ως μοντέλου ανάπτυξης και χωρικής οργάνωσης που αναφέρεται στην παράγραφο Β.3.2.1. Επειδή τα αποτελέσματα της απογραφής της ΕΛ.ΣΤΑΤ. του 2011 δεν είναι άμεσα συγκρίσιμα με αυτά των προηγούμενων δεκαετιών, αλλά και προκειμένου να διαμορφωθεί το σενάριο τάσης από μεγαλύτερη χρονική περίοδο, αυτήν της εικοσαετίας, εξετάζονται και οι μόνιμοι πληθυσμοί της απογραφής του 2011 και καταλήγουμε στα αποτελέσματα του Πίνακα Β3.1.2.1 που ακολουθεί:

ΕΠΙΠΕΔΟ ΑΝΑΦΟΡΑΣ	ΜΟΝΙΜΟΣ ΠΛΗΘΥΣΜΟΣ		ΜΕΡΜ 1991-2011	Εκτίμηση πληθυσμού 2035	Μεταβολή 2011-2035
	1991	2011			
Δ.Ε. ΣΚΥΔΡΑΣ	15.237	15.613		16.365	4,8%
Σκύδρα	4.562	5.406	0,85%	6.627	22,6%
Αρσένι	1.459	1.396	-0,22%	1.324	-5,2%
Άσπρο	851	808	-0,26%	759	-6,0%
Δάφνη	700	679	-0,15%	655	-3,6%
Καλύβια	1.344	1.095	-1,02%	856	-21,8%
Λιποχώρι	1.074	1.031	-0,20%	982	-4,8%
Μαυροβούνι	1.067	1.006	-0,29%	937	-6,8%
Νέα Ζωή	189	151	-1,12%	115	-23,6%
Λουτροχώρι	483	458	-0,27%	430	-6,2%
Πλεύρωμα	276	261	-0,28%	244	-6,5%
Πετραία	871	918	0,26%	978	6,5%
Ριζό	1.013	1.012	0,00%	1.011	-0,1%
Σεβαστιανά	1.348	1.392	0,16%	1.447	3,9%
Δ.Ε. ΜΕΝΗΙΔΑΣ	5.087	4.575		4.329	-5,4%
Άνυδρο	490	382	-1,24%	283	-25,8%
Καλή	1.463	1.378	-0,30%	1.282	-6,9%
Καλλίπολη	556	456	-0,99%	359	-21,2%
Σανδάλι	152	169	0,53%	192	13,6%
Κρανέα	139	73	-3,17%	34	-53,8%
Λιθαριά	10	1	-10,87%	0	-93,7%
Μάνδαλο	821	1.080	1,38%	1.501	39,0%
Προφήτης Ηλίας	1.477	1.036	-1,76%	677	-34,7%
ΣΥΝΟΛΟ ΔΗΜΟΥ	20.720	20.188		20.694	2,5%

Πίνακας Β.3.1.2.1: Οι εκτιμώμενοι πληθυσμοί των οικισμών του Δήμου Σκύδρας για το έτος 2035 στο σενάριο τάσεων ή μηδενικής λύσης.

Στο παραπάνω σενάριο μηδενικής λύσης ο Δήμος Σκύδρας εμφανίζει πληθυσμιακή αύξηση 2,5% σε σχέση με την απογραφή του 2011, με τη Δ.Ε. Σκύδρας να στηρίζει την αύξηση με 4,8%, ενώ στη Δ.Ε. Μενιήδας παρατηρείται πληθυσμιακή μείωση κατά -5,4%. Η Σκύδρα παρουσιάζει αύξηση κατά 22,6%, ενώ η Πετραία και τα Σεβαστιανά είναι οι άλλοι δύο οικισμοί της Δ.Ε. Σκύδρας με αύξηση κατά 6,5% και 3,9% αντίστοιχα. Στη Δ.Ε. Μενιήδας το Μάνδαλο παρουσιάζει αύξηση κατά 39,0%, καθώς και το Σανδάλι κατά 13,6%, ενώ η πρώην έδρα του ομώνυμου Δήμου, η Καλή, εμφανίζει μείωση κατά - 6,9%. Υπογραμμίζεται βέβαια ότι όσο πιο μικροί είναι σε πληθυσμό οι οικισμοί, τόσο πιο μεγάλες προκύπτουν οι ποσοστιαίες μεταβολές τους κατά το παρελθόν 1991 – 2011 και συνεπώς, επηρεάζουν αντίστοιχα και το ποσοστό αύξησης ή ελάττωσης του πληθυσμού τους για το έτος 2035. Όπως αναφέρθηκε, το εν λόγω πληθυσμιακό σενάριο της μηδενικής λύσης παραδέχεται ότι θα συνεχιστεί η ίδια εξέλιξη του πληθυσμού και στο μέλλον, γεγονός που βέβαια δεν αναμένεται να ισχύσει, αφού η πληθυσμιακή εξέλιξη εξαρτάται από πολλές παραμέτρους και μία από αυτές και αρκετά σημαντική είναι το Τοπικό Χωρικό Σχέδιο του Δήμου Σκύδρας.

Σενάριο 2: Παρεμβατικό σενάριο δυναμικής ανάπτυξης

Στο σενάριο δυναμικής ανάπτυξης υιοθετείται η παραδοχή ότι θα προκύψει μία ιδιαίτερα θετική πληθυσμιακή εξέλιξη των οικισμών του Δήμου, η οποία θα συνοδεύεται ταυτόχρονα από μία σημαντική βελτίωση των αντίστοιχων δημογραφικών δεικτών, μέσω της αύξησης του αριθμού των γεννήσεων, της αναζωογόνησης του πληθυσμού με αύξηση της βάσης της πυραμίδας ηλικιών κ.λπ. Αυτό θα συνδυαστεί παράλληλα με νέες θέσεις εργασίας, όπως αυτές θα προκύψουν από την εντατικοποίηση και των τριών τομέων παραγωγής, με ανάλογη μείωση της μετανάστευσης, εσωτερικής και εξωτερικής, με στροφή των νέων σε ακαδημαϊκές σπουδές στις οποίες θα παρέχονται οι προϋποθέσεις να γνωρίσουν γνωστικά αντικείμενα σχετικά με την αξιοποίηση των πλεονεκτημάτων της περιοχής στον πρωτογενή τομέα, την ανάπτυξη της επιχειρηματικότητας στο δευτερογενή και στον τριτογενή τομέα κ.λπ. Σε περίπτωση κατά την οποία συμβούν ταυτόχρονα όλα τα παραπάνω, τότε η αύξηση του πληθυσμού αναμένεται ιδιαίτερα δυναμική και εκτιμάται βάσει των παρακάτω παραδοχών:

- Η ανάπτυξη του πρωτογενούς τομέα και του τριτογενούς, με προώθηση τουριστικών υποδομών και σχετικών δραστηριοτήτων θα προσδώσει στη Σκύδρα ένα ρόλο παρόμοιο με αυτόν της κωμόπολης της Αριδαίας. Συνεπώς, προσομοιάζοντας την πληθυσμιακή εξέλιξη της Σκύδρας με αυτήν της Αριδαίας, δύναται να υιοθετήσουμε την πληθυσμιακή εξέλιξη της τελευταίας για την περίοδο 1991 – 2011, η οποία υπολογίζεται σε 42,9% για την εικοσαετία και με αναγωγή στην περίοδο 2011 – 2035 προκύπτει ίση με 71,5%.
- Για τους οικισμούς άνω των 1.000 κατοίκων, σύμφωνα με την απογραφή του 2011, υιοθετείται η παραδοχή ότι θα αυξήσουν τον πληθυσμό τους ως το έτος 2035 κατά ποσοστό 22,6%, όση είναι η αντίστοιχη προβλεπόμενη αύξηση της Σκύδρας στο σενάριο τάσης.

ΤΟΠΙΚΟ ΧΩΡΙΚΟ ΣΧΕΔΙΟ ΔΗΜΟΥ ΣΚΥΔΡΑΣ – Β΄ ΦΑΣΗ

- Για τους μικρότερους των 1.000 κατοίκων οικισμούς υιοθετείται η παραδοχή ότι θα παρουσιάσουν πληθυσμιακή αύξηση για την περίοδο 2011 – 2035 ίση με 30%, όσο είναι το αναμενόμενο ποσοστό αύξησης για τη Σκύδρα στο σενάριο ήπιας ανάπτυξης (βλ. παρακάτω).
- Για τους οικισμούς της Δ.Ε. Μενηίδας, που παρουσιάζουν πληθυσμιακή μείωση κατά την περίοδο 1991 – 2011, με εξαίρεση το Μάνδαλο και το Σανδάλι, υιοθετείται, ως μαξιμαλιστικό πληθυσμιακό σενάριο, ο πληθυσμός κάθε οικισμού του ισχύοντος Σ.Χ.Ο.Ο.Α.Π. Μενηίδας (ΦΕΚ ΑΑΠ 114/2008), καθώς όπως διαπιστώθηκε από το παρόν Τ.Χ.Σ. κατά το Α΄ Στάδιο, οι προβλέψεις του Σ.Χ.Ο.Ο.Α.Π. για το έτος 2015 υπήρξαν άστοχες, κρίνοντας από την απογραφή του 2011.

ΕΠΙΠΕΔΟ ΑΝΑΦΟΡΑΣ	ΜΟΝΙΜΟΣ ΠΛΗΘΥΣΜΟΣ		Εκτίμηση πληθυσμού 2035	Μεταβολή 2011-2035
	1991	2011		
Δ.Ε. ΣΚΥΔΡΑΣ	15.237	15.613	22.029	41,1%
Σκύδρα	4.562	5.406	9.273	71,5%
Αρσένι	1.459	1.396	1.711	22,6%
Άσπρο	851	808	1.051	30,0%
Δάφνη	700	679	883	30,0%
Καλύβια	1.344	1.095	1.342	22,6%
Λιποχώρι	1.074	1.031	1.264	22,6%
Μαυροβούνι	1.067	1.006	1.233	22,6%
Νέα Ζωή	189	151	196	30,0%
Λουτροχώρι	483	458	596	30,0%
Πλεύρωμα	276	261	339	30,0%
Πετραία	871	918	1.194	30,0%
Ριζό	1.013	1.012	1.241	22,6%
Σεβαστιανά	1.348	1.392	1.706	22,6%
Δ.Ε. ΜΕΝΗΙΔΑΣ	5.087	4.575	6.522	42,6%
Άνυδρο	490	382	634	66,0%
Καλή	1.463	1.378	2.000	45,1%
Καλλίπολη	556	456	574	25,9%
Σανδάλι	152	169	252	49,1%
Κρανέα	139	73	154	111,0%
Λιθαριά	10	1	7	-
Μάνδαλο	821	1.080	1.369	26,8%
Προφήτης Ηλίας	1.477	1.036	1.532	47,9%
ΣΥΝΟΛΟ ΔΗΜΟΥ	20.720	20.188	28.551	41,4%

Πίνακας Β.3.1.2.2: Οι εκτιμώμενοι πληθυσμοί των οικισμών του Δήμου Σκύδρας για το έτος 2035 στο σενάριο δυναμικής ανάπτυξης.

Τελικά, σύμφωνα με τις παραδοχές του σεναρίου δυναμικής ανάπτυξης, συνολικά για το Δήμο Σκύδρας προβλέπεται ως το έτος 2035 πληθυσμιακή αύξηση

ιση με 41,4%, η οποία είναι σχεδόν ταυτόσημη στις δύο δημοτικές ενότητες (41,1 % στη Δ.Ε. Σκύδρας και 42,6% στη Δ.Ε. Μενηίδας). Οι παραδοχές και το σενάριο δυναμικής ανάπτυξης στηρίζονται σε υποθέσεις που θα πρέπει στο μέλλον να συμπέσουν και να υλοποιηθούν όλες αθροιστικά και την ίδια χρονική περίοδο. Συνεπώς, το εν λόγω σενάριο κρίνεται ως μαξιμαλιστικό, αλλά όχι απίθανο να συμβεί, έχει όμως λιγότερες πιθανότητες να εμφανιστεί σε σχέση με το σενάριο ήπιας ανάπτυξης που παρατίθεται παρακάτω.

Σενάριο 3: Παρεμβατικό σενάριο ήπιας ανάπτυξης

Το παρεμβατικό σενάριο ήπιας ανάπτυξης σε πληθυσμιακό επίπεδο ουσιαστικά στηρίζεται στην αντίληψη ότι το Τοπικό Χωρικό Σχέδιο θα εγκριθεί εντός της πενταετίας και οι προτάσεις του θα ξεκινήσουν να εφαρμόζονται και να υλοποιούνται σταδιακά, αρχικά από αυτές που πρόκειται να δρομολογηθούν άμεσα από το Δήμο Σκύδρας και αργότερα από αυτές που πρόκειται να υλοποιηθούν σε άμεση συνέργεια με την Περιφέρεια Κεντρικής Μακεδονίας, αλλά και με την ελληνική κυβέρνηση, αξιοποιώντας χρηματοδοτικά εργαλεία και πόρους από την Ευρώπη, αλλά και από εθνικές πηγές. Σε αυτήν την περίπτωση γίνεται η παραδοχή ότι θα υπάρχει θετική πληθυσμιακή και δημογραφική εξέλιξη για όλους τους οικισμούς, αφού το Τοπικό Χωρικό Σχέδιο θα συμβάλει στην οικονομική ανάπτυξη, στη διευκόλυνση προσέλκυσης επενδύσεων τοπικού και περιφερειακού χαρακτήρα, στη διαμόρφωση των αναγκαίων για τη βελτίωση της ποιότητας ζωής των κατοίκων κοινόχρηστων και κοινωφελών εξυπηρετήσεων. Συνεπώς, η μείωση της ανεργίας από τη μία πλευρά και η παροχή μίας ικανοποιητικού επιπέδου ποιότητας ζωής στο Δήμο Σκύδρας θα δώσει ώθηση στην πληθυσμιακή αύξηση των οικισμών του Δήμου.

Στο σενάριο ήπιας ανάπτυξης γίνονται οι παρακάτω παραδοχές για τον υπολογισμό του πληθυσμού του Δήμου για το έτος 2035:

- Αντί για πληθυσμιακή αύξηση 22,6% που προκύπτει από το σενάριο τάσης για την περίοδο 2011 – 2035, θεωρούμε μεγαλύτερη πληθυσμιακή αύξηση, λαμβάνοντας υπόψη τη συμβολή του Τ.Χ.Σ. στην ανάπτυξη και στη βελτίωση της ποιότητας ζωής των κατοίκων. Συνεπώς, για 30% αύξηση την υπό μελέτη περίοδο, προκύπτει πληθυσμός για τη Σκύδρα ίσος με 7.028 κάτοικοι.
- Για τους λοιπούς οικισμούς της Δ.Ε. Σκύδρας για τους οποίους προκύπτει μείωση κατά την περίοδο 1991 – 2011, επιλέγεται πληθυσμιακή αύξηση για την περίοδο 2011 – 2035 ίση με 7,5% ή ότι το έτος 2035 ο πληθυσμός τους επανακάμπτει στα επίπεδα του 1991 και επιλέγεται ο μεγαλύτερος από τους δύο πληθυσμούς.
- Για τους οικισμούς της Δ.Ε. Σκύδρας Πετραία και Σεβαστιανά, οι οποίοι παρουσίασαν πληθυσμιακή αύξηση για την εικοσαετία 1991 – 2011, επιλέγεται αύξηση κατά την περίοδο 2011 – 2035 ίση με το μισό της αντίστοιχης αύξησης της Σκύδρας, δηλαδή, 15%, οπότε οι πληθυσμοί τους διαμορφώνονται σε 1.056 και 1.601 κατοίκους αντίστοιχα.

ΤΟΠΙΚΟ ΧΩΡΙΚΟ ΣΧΕΔΙΟ ΔΗΜΟΥ ΣΚΥΔΡΑΣ – Β΄ ΦΑΣΗ

- Για τη Δ.Ε. Μενιίδας και για τους οικισμούς Σανδάλι και Μάνδαλο υιοθετείται εκ νέου το σενάριο τάσης, δεδομένου ότι όπως είδαμε παραπάνω, είναι θετικό και προκαλεί θετική πληθυσμιακή αύξηση.
- Στους λοιπούς οικισμούς της Δ.Ε. Μενιίδας γίνεται η παραδοχή ότι ο πληθυσμός θα επανακάμψει το έτος 2035 στα επίπεδα του 1991, λόγω της επίδρασης του Τ.Χ.Σ. στα πληθυσμιακά και δημογραφικά θέματα.

Με βάση τις παραπάνω παραδοχές, καταλήγουμε στα αποτελέσματα του πληθυσμού για το έτος 2035, όπως παρατίθενται στον Πίνακα Β3.1.2.3 που ακολουθεί. Υπογραμμίζεται ότι ορισμένα ποσοστά φαίνονται υπερβολικά μεγάλα, απλά και μόνο επειδή αναφέρονται σε μικρό πληθυσμιακό μέγεθος οικισμού.

ΕΠΙΠΕΔΟ ΑΝΑΦΟΡΑΣ	ΜΟΝΙΜΟΣ ΠΛΗΘΥΣΜΟΣ		Εκτίμηση πληθυσμού 2035	Μεταβολή 2011-2035
	1991	2011		
Δ.Ε. ΣΚΥΔΡΑΣ	15.237	15.613	18.367	17,6%
Σκύδρα	4.562	5.406	7.028	30,0%
Αρσένι	1.459	1.396	1.501	7,5%
Άσπρο	851	808	869	7,5%
Δάφνη	700	679	730	7,5%
Καλύβια	1.344	1.095	1.344	7,5%
Λιποχώρι	1.074	1.031	1.108	7,5%
Μαυροβούνι	1.067	1.006	1.081	7,5%
Νέα Ζωή	189	151	189	25,2%
Λουτροχώρι	483	458	492	7,5%
Πλεύρωμα	276	261	281	7,5%
Πετραία	871	918	1.056	15%
Ριζό	1.013	1.012	1.088	7,5%
Σεβαστιανά	1.348	1.392	1.601	15%
Δ.Ε. ΜΕΝΗΙΔΑΣ	5.087	4.575	5.848	27,8%
Άνυδρο	490	382	490	28,3%
Καλή	1.463	1.378	1.463	6,2%
Καλλίπολη	556	456	556	21,9%
Σανδάλι	152	169	192	13,6%
Κρανέα	139	73	139	90,4%
Λιθαριά	10	1	30	-
Μάνδαλο	821	1.080	1.501	39,0%
Προφήτης Ηλίας	1.477	1.036	1.477	42,6%
ΣΥΝΟΛΟ ΔΗΜΟΥ	20.720	20.188	22.213	10,0%

Πίνακας Β.3.1.2.3: Οι εκτιμώμενοι πληθυσμοί των οικισμών του Δήμου Σκύδρας για το έτος 2035 στο σενάριο ήπιας ανάπτυξης.

Για τη Δ.Ε. Σκύδρας προκύπτει πληθυσμιακή αύξηση 17,6% για το έτος 2035, ενώ για τη Δ.Ε. Μενιίδας ποσοστιαία εκτιμάται μεγαλύτερη αύξηση, καθώς αυτό προκύπτει αριθμητικά από την παραδοχή ότι οι οικισμοί θα επανακάμψουν σε

επίπεδο πληθυσμού στην απογραφή του έτους 1991. Συνολικά για το Δήμο Σκύδρας προκύπτει πληθυσμιακή αύξηση ως το έτος 2035 ίση με 10,0% ως προς τον πληθυσμό της απογραφής του 2011, η οποία κρίνεται ρεαλιστική.

Για τη διατύπωση των ως άνω δύο παρεμβατικών σεναρίων εξετάστηκαν και άλλες παραδοχές, καθώς και άλλα στοιχεία συσχετισμού του πληθυσμού του Δήμου Σκύδρας και της εξέλιξής του π.χ. με το μελλοντικό πληθυσμό της Περιφερειακής Ενότητας Πέλλας, της Έδεσσας και της Περιφέρειας Κεντρικής Μακεδονίας, αλλά για διάφορους λόγους, η συσχέτιση αυτή απορρίφθηκε από την ομάδα μελέτης, καθώς δεν δύναται να διατυπωθεί π.χ. στενή σχέση και άρα συσχέτιση ανάμεσα στην εξέλιξη του πληθυσμού της Σκύδρας και στην αντίστοιχη της Περιφέρειας.

Τέλος, υπογραμμίζεται ότι αναφορικά με την εξέλιξη του πληθυσμού, το επιλεγέν σενάριο ήπιας ανάπτυξης φαίνεται να είναι το πλέον ρεαλιστικό. Ωστόσο, στη Γ΄ Φάση του Τ.Χ.Σ., για την εκτίμηση των αναγκαίων κοινωφελών και κοινόχρηστων εκτάσεων, των αναγκαίων υποδομών κ.λπ., κάποιοι πληθυσμοί οικισμών που υπολογίστηκαν στον Πίνακα Β3.1.2.3 ενδεχομένως να στρογγυλοποιηθούν αυξητικά, δεδομένου ότι το μελλοντικό προγραμματικό πληθυσμιακό μέγεθος δεν πρέπει να προκύπτει ως το αποτέλεσμα μίας μαθηματικής πράξης, αφού λόγω των παραδοχών και της ασάφειας του μοντέλου υπολογισμού, προφανώς αυτά τα αποτελέσματα διακρίνονται από μία μεταβλητότητα – διακύμανση.

Β3.2 Ανάπτυξη εναλλακτικών σεναρίων μοντέλων ανάπτυξης και χωρικής οργάνωσης

Στην εν λόγω παράγραφο εξετάζονται τα εναλλακτικά σενάρια μοντέλων ανάπτυξης και χωρικής οργάνωσης για το Δήμο Σκύδρας. Λαμβάνοντας υπόψη τα αναπτυξιακά χαρακτηριστικά και τις δυνατότητες της περιοχής μελέτης, τις ιδιαιτερότητες που παρουσιάζει, τα συγκριτικά πλεονεκτήματά της, αλλά και τις αδυναμίες της, όπως αυτά αναλυτικά επισημάνθηκαν στην παράγραφο Β.2.2 στην Ανάλυση κατά SWOT, καθώς επίσης και το ρυθμιστικό πλαίσιο χρήσεων γης στη Δ.Ε. Μενηίδας (ισχύον Σ.Χ.Ο.Ο.Α.Π.), προτείνονται εναλλακτικά σενάρια, με αναφορά στις κύριες μεταβλητές της παραγράφου Β.2.1. Στην παρούσα φάση δεν λαμβάνεται υπόψη το ισχύον Γ.Π.Σ. Σκύδρας του Ν. 1337/1983, καθώς αυτό αναφέρεται μόνο στην κωμόπολη της Σκύδρας και δεν περιλαμβάνει προτάσεις για τον εξωαστικό χώρο, όπως το Σ.Χ.Ο.Ο.Α.Π. της Δ.Ε. Μενηίδας, που είχε συνταχθεί με τις διατάξεις του Ν. 2508/1997.

Η διαδικασία του σχεδιασμού, γενικά, αλλά και ο σχεδιασμός του χώρου ειδικότερα, απαιτεί τη μελέτη ενός τεράστιου όγκου πληροφοριών που θα αποτελέσει τη βάση πάνω στην οποία θα στηριχτεί η εκάστοτε διαδικασία λήψης των αποφάσεων. Κατά τη διαδικασία του σχεδιασμού, μελετάται ένας σημαντικά μεγάλος αριθμός παραγόντων, κάποιοι εκ των οποίων είναι ανεξάρτητοι και κάποιοι άλλοι στενά συνδεδεμένοι μεταξύ τους, κάτι που έχει ως αποτέλεσμα την μεταβολή των περισσότερων ή ακόμη και όλων, αν υπάρξει μεταβολή, έστω και σε έναν από τους εξεταζόμενους παράγοντες. Δεδομένων των δυσκολιών πρόβλεψης, αλλά και

ελέγχου των μελλοντικών εξελίξεων, εξίσου δύσκολη είναι και η επιλογή των παραγόντων που λαμβάνουν χώρα στη προσπάθεια διαμόρφωσής του.

Τα εναλλακτικά σενάρια που εξετάζονται στις επόμενες παραγράφους συνοψίζονται επιγραμματικά ως εξής:

- Το σενάριο τάσεων ή μηδενικό σενάριο, το οποίο δεν προβλέπει οργανωμένες παρεμβάσεις στην περιοχή μελέτης από το Τ.Χ.Σ. και υιοθετεί την παραδοχή ότι θα διατηρηθεί η υφιστάμενη κατάσταση, με σχετική προβολή της όμως στο μέλλον. Στηρίζεται, δηλαδή, στην προβολή στο μέλλον των σημερινών τάσεων, θεωρώντας ως δεδομένο ότι δεν θα υλοποιηθεί καμία χωρικά οργανωμένη αναπτυξιακή παρέμβαση ή πρόταση και ότι η κατάσταση θα παραμείνει ως έχει. Η όποια αναπτυξιακή παρέμβαση θα γίνεται χωρίς προγραμματισμό και με κίνδυνο να προκληθούν στο μέλλον συγκρούσεις χρήσεων γης, υποβάθμιση των φυσικών πόρων και του περιβάλλοντος, αλλά και προβλήματα στις τοπικές κοινωνίες ως προς παραμέτρους που σχετίζονται με τη συνοχή τους.
- Το παρεμβατικό σενάριο δυναμικής ανάπτυξης, το οποίο εκτιμά ότι θα συντελεστεί ανάπτυξη στην περιοχή, γεγονός που θα φέρει σημαντική πληθυσμιακή ανάκαμψη, ενώ προτείνει έντονες παρεμβάσεις. Στο εν λόγω σενάριο γίνεται η παραδοχή ότι ταυτόχρονα ενδυναμώνονται όλες οι αναπτυξιακές παράμετροι, η αξιοποίηση των φυσικών πόρων μεγιστοποιείται, τα έργα υποδομών για την υποστήριξη της χωρικής ανάπτυξης πραγματοποιούνται παράλληλα και σε σύντομο χρονικό διάστημα ολοκλήρωσης, αναστρέφονται τα δημογραφικά ζητήματα και ο πληθυσμός αυξάνεται είτε μέσω ενδογενών παραγόντων, είτε και με προσέλκυση πληθυσμού από άλλες περιοχές, οι οποίοι θα βρουν εργασία στο Δήμο και θα κατοικήσουν στους οικισμούς του.
- Το παρεμβατικό σενάριο ήπιας ανάπτυξης – ρεαλιστικό, το οποίο προβλέπει ότι η περιοχή θα συγκρατήσει τον υφιστάμενο πληθυσμό και δεν θα παρουσιάσει μελλοντικά σημαντική πληθυσμιακή μεγέθυνση. Με βάση το σενάριο αυτό προτείνονται παρεμβάσεις μέτριας έντασης, υπό την έννοια ότι ρεαλιστικά αναγνωρίζεται ότι δεν είναι εφικτό να υλοποιηθούν ταυτόχρονα όλες οι αναπτυξιακές προτάσεις και τα έργα υποδομών, είτε λόγω της οικονομικής κρίσης, είτε λόγω θεμάτων που άπτονται αδειοδοτήσεων, η διαδικασία των οποίων στη χώρα μας διαρκεί σχετικά μεγάλα χρονικά διαστήματα. Το εν λόγω σενάριο είναι οικονομικά εφικτό για την εφαρμογή του από το Δήμο, καθώς βασίζεται σε σταδιακή εφαρμογή των αναπτυξιακών προτάσεων του Τ.Χ.Σ.

B3.2.1 Σενάριο τάσεων ή μηδενικής παρέμβασης

Το σενάριο τάσεων ή μηδενικής παρέμβασης («do – nothing scenario») βασίζεται στην υπόθεση της μη υλοποίησης κανενός σχεδιασμού στο Δήμο και στο ότι θα διατηρηθούν οι υφιστάμενες παράμετροι χωρικής ανάπτυξης. Υιοθετεί την παραδοχή ότι θα συνεχιστεί μελλοντικά η σημερινή τάση ανάπτυξης και στηρίζεται στην προβολή της στο μέλλον. Έτσι, κατά τη μηδενική λύση δεν θα υλοποιηθεί η μελέτη του Τοπικού Χωρικού Σχεδίου και κατά συνέπεια, δεν θα υπάρξει σχέδιο

οργάνωσης των χρήσεων γης, όροι και περιορισμοί δόμησης, καθώς και οποιοδήποτε άλλο μέτρο για την ολοκληρωμένη χωρική οργάνωση του Δήμου.

Η κατάσταση αυτή θα είναι ιδιαίτερα αισθητή στη Δ.Ε. Σκύδρας, διότι εκεί ο θεσμοθετημένος σχεδιασμός περιλάμβανε μόνο το Γενικό Πολεοδομικό Σχέδιο (Γ.Π.Σ.) του οικισμού της Σκύδρας (ΦΕΚ Δ΄ 966/1986) βάσει του Ν.1337/1983,³ το προγραμματικό μέγεθος του οποίου έχει ξεπεραστεί, καθώς έχουν παρέλθει 30 και πλέον χρόνια, ενώ στην εκτός σχεδίου περιοχή δεν υπάρχει καμία ρύθμιση ως τώρα. Αυτό πρακτικά σημαίνει ότι δυσχεραίνεται η αδειοδότηση επενδύσεων και ευνοούνται ενδεχομένως μόνο οι υφιστάμενες, οι οποίες ανανεώνουν τις παλιές τους άδειες λόγω έλλειψης θεσμικού πλαισίου χρήσεων γης. Επίσης, σε πολεοδομικό επίπεδο, από την έγκριση του Γ.Π.Σ. μέχρι σήμερα, έχουν προκύψει αρκετά ζητήματα στον αστικό ιστό της Σκύδρας που χρήζουν επίλυσης μέσω του παρόντος Τ.Χ.Σ. και της πρότασης της Γ΄ Φάσης.

Αντιθέτως, στη Δ.Ε. Μενηίδας, υπάρχει σχέδιο σε όλη την εδαφική επικράτεια της, με βάση το ισχύον Σχέδιο Χωρικής Οικιστικής Οργάνωσης Ανοιχτής Πόλης του Ν. 2508/1997 (ΦΕΚ ΑΑΠ 114/2008). Ωστόσο, αναφορικά με το εν λόγω σχέδιο της Δ.Ε. Μενηίδας, πρέπει να αναφερθεί ότι έχει παρέλθει 10ετία και ότι μετά από επισκόπηση της εφαρμογής του, κατά την προηγούμενη Α΄ Φάση του Τ.Χ.Σ., σε συνεργασία με τη Διευθύνουσα Υπηρεσία, αλλά και έπειτα από επιτόπια έρευνα, λίγες από τις προτεινόμενες παρεμβάσεις για τον εξωαστικό χώρο έχουν υλοποιηθεί. Το σενάριο τάσης όμως για τη Δ.Ε. Μενηίδας έχει πιο ήπιες επιπτώσεις συγκρινόμενες με αυτές της Δ.Ε. Σκύδρας, καθώς σε πολεοδομικό επίπεδο εκπονούνται μελέτες πολεοδόμησης των τμημάτων των οικισμών της Δ.Ε. Μενηίδας, που δεν διαθέτουν σχέδιο πόλης, βάσει του ισχύοντος Σ.Χ.Ο.Ο.Α.Π., οι οποίες αναμένονται να ολοκληρωθούν σύντομα και κατά συνέπεια, θα ολοκληρώσουν το πλαίσιο του σχεδιασμού εντός των οικισμών της.

Το σενάριο τάσης ή μηδενικής παρέμβασης στη Δ.Ε. Σκύδρας θα έχει ως αποτέλεσμα στο μέλλον τη δυσκολία υλοποίησης επενδύσεων, τόσο από κάτοικους της περιοχής, όσο και από οποιοδήποτε ενδιαφερόμενο γενικά, λαμβάνοντας υπόψη ότι πλέον στις Μελέτες Περιβαλλοντικών Επιπτώσεων εξετάζεται σε ένα ολόκληρο κεφάλαιο στο τεύχος της η συμβατότητα του προτεινόμενου έργου με το θεσμικό πλαίσιο των χρήσεων γης και με τους αναπτυξιακούς σχεδιασμούς κάθε Δήμου. Συνεπώς, στο μέλλον και όσο οι διαδικασίες περιβαλλοντικής αδειοδότησης γίνονται όλο και πιο απαιτητικές, πρακτικά δεν θα είναι εφικτή η υλοποίηση επενδύσεων σε περιοχές που στερούνται θεσμικό πλαίσιο χρήσεων γης. Εξάλλου, επενδύσεις σε τέτοιες περιοχές είναι ευάλωτες απέναντι σε προσφυγές και ενστάσεις, συνεπώς, εμπεριέχουν μεγαλύτερο ρίσκο. Ένα παρεμφερές ζήτημα είναι ότι υπάρχει κίνδυνος να προκύψουν στο μέλλον «συγκρούσεις» χρήσεων γης στον εξωαστικό χώρο της Δ.Ε. Σκύδρας, λόγω της έλλειψης του θεσμικού πλαισίου χρήσεων γης.

Με το σενάριο των τάσεων, ειδικά στη Δ.Ε. Σκύδρας, ο πρωτογενής τομέας δύναται να αναπτύσσεται, χωρίς όμως συγκεκριμένη στόχευση και προσανατολισμό,

³ Υ.Α. 48417/1883/27.6.1986 «Έγκριση Γενικού Πολεοδομικού Σχεδίου (Γ.Π.Σ.) της Κοινότητας Σκύδρας (Ν. Πέλλης)» (ΦΕΚ Δ΄ 966/1986).

γεγονός που δεν θα επιφέρει μεγιστοποίηση των οικονομικών κερδών για τους αγρότες, ενώ ενδεχομένως να προκαλέσει δυνητικά στο μέλλον περιβαλλοντικές επιπτώσεις, τόσο στη χρήση του αρδευτικού νερού, όσο και στη ρύπανση των υδατικών πόρων. Ο δευτερογενής τομέας θα είναι ο πλέον ευάλωτος, όπως αναφέρθηκε προηγουμένως και ο πλέον δύσκολος να αναπτυχθεί, ακόμη και αν προβλεφθούν επενδύσεις που θα συνδυαστούν με τον πρωτογενή τομέα. Αντίστοιχα, δεν θα είναι εφικτή και η περαιτέρω ανάπτυξη του τριτογενούς τομέα και ιδιαίτερα του κλάδου του τουρισμού, ο οποίος θα παραμείνει χωρίς τις σχετικές υποδομές και χωρίς δράσεις προβολής.

Αναφορικά με τα πληθυσμιακά μεγέθη του Δήμου, αυτά αναλύθηκαν στην παράγραφο Β3.1 για το σενάριο τάσης και αναμένεται στασιμότητα ή περαιτέρω δημογραφική συρρίκνωση, κυρίως για τους ημιορεινούς οικισμούς και δευτερευόντως για τους πεδινούς, ενώ η Σκύδρα, θα παραμείνει ως ο οικιστικός υποδοχέας με τη μεγαλύτερη πληθυσμιακή συγκέντρωση και τις περισσότερες υπηρεσίες και κοινωφελείς υποδομές, όπως λειτουργεί και σήμερα. Βέβαια, αναμένεται να υπάρξει ενδεχομένως μία οικιστική πίεση στη Σκύδρα, η οποία μπορεί να ανακόψει το ρυθμό της θετικής πληθυσμιακής μεταβολής στο μέλλον. Σε οικισμούς της Δ.Ε. Μενηίδας και λόγω των υπό εκπόνηση πολεοδομικών μελετών και της μελλοντικής τους έγκριση, ενδεχομένως ο ρυθμός της πληθυσμιακής μείωσης να ελαττωθεί ή να αναστραφεί, ανάλογα και με το χρονικό ορίζοντα υλοποίησης των έργων υποδομών που απαιτούνται για ύδρευσης, αποχέτευση, οδικό δίκτυο κ.λπ.

Αναφορικά με το φυσικό περιβάλλον και τις επιπτώσεις του σεναρίου τάσεων ή μηδενικής παρέμβασης, αυτές μελετώνται από τη Στρατηγική Μελέτη Περιβαλλοντικών Επιπτώσεων, η οποία συνοδεύει το παρόν τεύχος. Επιγραμματικά, αναγνωρίζονται κίνδυνοι και απειλές για τους φυσικούς πόρους και ιδιαίτερα το έδαφος και τα νερά, αλλά και το τοπίο, ιδιαίτερα για τη Δ.Ε. Σκύδρας.

Συμπερασματικά και ανακεφαλαιωτικά, το σενάριο τάσης ή μηδενικής παρέμβασης για το Δήμο Σκύδρας θα δυσχεραίνει προσπάθειες ολοκληρωμένων και συντονισμένων αναπτυξιακών δράσεων, η ανάπτυξη της περιοχής πιθανόν να στηρίζεται σε ιδιωτικά και μεμονωμένα συμφέροντα και πρωτοβουλίες που δεν θα βασίζονται σε κάποιο ενιαίο στρατηγικό σχεδιασμό και κατά συνέπεια, δεν θα έχουν θετική επίδραση στο κοινωνικό σύνολο και στις τοπικές κοινωνίες. Το σενάριο αυτό θα προκαλέσει στασιμότητα ή περαιτέρω πληθυσμιακή μείωση και σίγουρα θα δυσχεραίνει τους δημογραφικούς δείκτες. Συνεπώς, το σενάριο αυτό απορρίπτεται προφανώς και λόγω της ανάγκης εκπόνησης Τοπικού Χωρικού Σχεδίου για το Δήμο Σκύδρας που θα παρέμβει στα θέματα των χρήσεων γης, του θεσμικού πλαισίου δόμησης, της προστασίας του περιβάλλοντος, των υποδομών και της ανάπτυξης, αλλά και έμμεσα σε θέματα που σχετίζονται με παραμέτρους της κοινωνικής συνοχής. Η σημασία της χωροταξίας σε όλα τα παραπάνω έχει αναγνωρισθεί εδώ και πολλά χρόνια σε ευρωπαϊκό επίπεδο και έχει εδραιωθεί στην Ελλάδα με το νομικό πλαίσιο που σχετίζεται με αυτήν (Ν. 2508/1997, Ν. 2742/1999, Ν. 4447/2016 κ.α.).

B3.2.2 Παρεμβατικό σενάριο δυναμικής ανάπτυξης

Στο πλαίσιο της παρούσας μελέτης εξετάστηκε το σενάριο δυναμικής ανάπτυξης, σύμφωνα με το οποίο προτείνεται η μέγιστη δυνατή και ταυτόχρονη αξιοποίηση των αναπτυξιακών δυνατοτήτων της περιοχής, σε συνδυασμό με την υλοποίηση όλων των έργων υποδομών. Αναλυτικότερα, λαμβάνεται υπόψη η πλήρης ολοκλήρωση των μελλοντικών έργων μεταφορικής υποδομής, τουρισμού, τεχνικής υποδομής, γεωργίας, βιοτεχνίας-βιομηχανίας και βασίζεται στην παραδοχή μίας ολοκληρωμένης περιβαλλοντικής διαχείρισης. Το σενάριο αυτό προϋποθέτει νέες δράσεις και νομοθετικές ρυθμίσεις που θα συμβάλουν στην υλοποίησή του σε σχετικά σύντομο χρονικό διάστημα, διασφαλίζοντας το συντονισμό όλων των παραπάνω αναπτυξιακών δράσεων και υποδομών.

Στο σενάριο αυτό προβλέπεται ορατή πληθυσμιακή αύξηση, λόγω ενεργειών συγκράτησης των νεαρών και παραγωγικών ηλικιών στο Δήμο Σκύδρας, αλλά και κάποιων μετακινήσεων προς την περιοχή, εφόσον οι συνθήκες ποιότητας ζωής θα έχουν αναβαθμιστεί σημαντικά. Η καταπολέμηση της ανεργίας και τα νέα επαγγέλματα σε νέες δραστηριότητες και πεδία θα δώσουν ώθηση στη συγκράτηση του πληθυσμού, με ξεκάθαρο αποτέλεσμα τη δημογραφική αναζωογόνηση και την πληθυσμιακή αύξηση. Ταυτόχρονα, θα αυξηθεί ο οικονομικά ενεργός πληθυσμός και ως ποσοστό του συνολικά ενεργού πληθυσμού, αλλά και ως απόλυτο νούμερο, ενώ δημογραφική αυτή αλλαγή θα επηρεάσει καταλυτικά την οικονομία και την ανάπτυξη στο Δήμο, μέσω της αύξησης της κατανάλωσης στην εγχώρια αγορά, αλλά και της ενδυνάμωσης της παραγωγής νέων τοπικών προϊόντων. Ταυτόχρονα, η πληθυσμιακή αύξηση και δημογραφική αναζωογόνηση θα συνοδευτεί από υλοποίηση νέων υποδομών εκπαίδευσης, πρόνοιας και πολιτισμού στο Δήμο, προκειμένου να στηριχθεί κοινωνικά αυτή η αύξηση.

Στο σενάριο δυναμικής ανάπτυξης θα υπάρξει ραγδαία ανάπτυξη και στους τρεις τομείς της οικονομίας. Αναλυτικότερα, στον πρωτογενή τομέα προβλέπεται:

- Η ενδυνάμωση της γεωργίας, μέσω της εντατικοποίησης και της αναδιάρθρωσης των καλλιεργειών, με εισαγωγή και νέων που αυξάνουν το εισόδημα των αγροτών και συμβάλλουν στη βιωσιμότητα των δραστηριοτήτων τους, στα αρδευόμενα και τα δυνάμενα να αρδευτούν τμήματα, αλλά και στις άλλες περιοχές γεωργικής γης υψηλής παραγωγικότητας. Δίνεται έμφαση στην παραγόμενη ποσότητα των γεωργικών προϊόντων, γεγονός που συνεπάγεται μέγιστη χρήση αρδευτικού νερού και φυσικών πόρων, αλλά και αύξηση της χρήσης λιπασμάτων και φυτοφαρμάκων.
- Η ανάπτυξη της γεωργίας με κατεύθυνση την εξειδίκευση, τα δυναμικά παραδοσιακά προϊόντα, αλλά και τη δοκιμή νέων αγροτικών προϊόντων που θα δώσουν νέα ώθηση και άνοιγμα νέων αγορών και εξαγωγών τους.
- Η καθετοποίηση της παραγωγής με την ανάπτυξη της μεταποίησης και της εμπορίας των αγροτικών προϊόντων, αλλά και την προβολή των τοπικών παραγόμενων προϊόντων του Δήμου και της ευρύτερης περιοχής σε νέες αγορές, με άμεσο σκοπό την αύξηση των εξαγωγών τους.

- Την ενίσχυση της κτηνοτροφικής δραστηριότητας, με την οργάνωση κτηνοτροφικών πάρκων στις ημιορεινές περιοχές του Δήμου Σκύδρας, με τη νέων περιοχών βοσκοτόπων, εκτός από τους υφιστάμενους δημοτικούς, που αποτελούν το μεγαλύτερο ποσοστό σήμερα, με κύριο εργαλείο την προσέλκυση επενδύσεων σε μεγάλες κτηνοτροφικές μονάδες, οι οποίες θα λειτουργούν με επιχειρηματικά κριτήρια, οικονομίες κλίμακας και αποτελεσματική επεξεργασία των αποβλήτων τους. Σε αυτό θα συντελέσει ο προσδιορισμός των κτηνοτροφικών εκτάσεων και πάρκων (χορτολιβαδικής ή θαμνώδους βλάστησης), καθώς και οι τμηματικές αγραναπαύσεις.
- Τη χωροθέτηση εκτεταμένων κτηνοτροφικών ζωνών⁴ στα ημιορεινά τμήματα του Δήμου και τη δημιουργία κινήτρων για την ανάπτυξη τέτοιων δραστηριοτήτων, με παράλληλη απομάκρυνση των υφιστάμενων μαντριών από τις οικιστικές περιοχές. Τα οφέλη της δημιουργίας οργανωμένων κτηνοτροφικών ζωνών είναι πολλαπλά όπως η ορθολογικότερη εκμετάλλευση των φυσικών διαθεσίμων, η μείωση του κόστους παραγωγής, ο εκσυγχρονισμός των εγκαταστάσεων και των παραγωγικών διαδικασιών, η εφαρμογή κανόνων υγιεινής, με αποτέλεσμα την καλύτερη υγεία και την ελεγχόμενη διατροφή των ζώων, η καλύτερη αξιοποίηση των φυσικών βοσκοτόπων και η αποφυγή της υπερβόσκησης και της υποβόσκησης αυτών, η καλύτερη διαπραγμάτευση για τη μεταποίηση και τη διάθεση των προϊόντων, η προστασία του περιβάλλοντος και οι οικονομίες κλίμακας στη διαχείριση και στην επεξεργασία των κτηνοτροφικών αποβλήτων κ.α.

Στο αισιόδοξο αυτό σενάριο θα εκπληρωθούν μελλοντικά όλες οι θετικές προβλέψεις γύρω από τον πρωτογενή τομέα και συγκεκριμένα: η βελτίωση πολλαπλασιαστικού υλικού, η αύξηση της παραγωγικότητας και της ποιότητας σπόρων και ζωικού κεφαλαίου, με αξιοποίηση τεχνολογιών γονιδιωματικής κ.λπ., οι καινοτόμες και λειτουργικές συσκευασίες προϊόντων αγροδιατροφής, η μείωση του περιβαλλοντικού αποτυπώματος των διεργασιών του τομέα, η μείωση του κόστους παραγωγής, με έμφαση στη μείωση της ενεργειακής κατανάλωσης, η εισαγωγή τεχνολογιών τροφίμων στην μεταποίηση, τη συσκευασία, την αποθήκευση και την ασφάλεια, η τυποποίηση και πιστοποίηση προϊόντων αγροδιατροφής, η υποστήριξη της διαδικασίας ανάπτυξης νέων προϊόντων αγροδιατροφής, η δημιουργία ταυτότητας – «branding» – προϊόντων αγροδιατροφής, η αξιοποίηση εργαλείων πληροφορικής και αυτοματισμών κ.α. Οι προτεινόμενες παρεμβάσεις εστιάζουν στην αύξηση της ποσότητας του παραγόμενου προϊόντος και προϋποθέτει την εντατικοποίηση της χρήσης των φυσικών πόρων και ιδιαίτερα του αρδευτικού νερού. Επίσης, στο σενάριο αυτό μεγιστοποιείται η χρήση λιπασμάτων και φυτοφαρμάκων, ως μέσα για την αύξηση και προστασία της παραγωγής και με κριτήριο τη μεγιστοποίηση του οικονομικού κέρδους των εργαζομένων στον πρωτογενή τομέα.

⁴ Ως κτηνοτροφική ζώνη ορίζεται ως μια οροθετημένη περιοχή στην οποία επιτρέπεται, από χωροταξική άποψη, η εγκατάσταση κτηνοτροφικών μονάδων όλων των τύπων των κτηνοτροφικών εκμεταλλεύσεων, σε θέση την οποία επιλέγει και οργανώνει ο κάθε κτηνοτρόφος.

Στο δευτερογενή τομέα προβλέπεται, σύμφωνα με το έντονα παρεμβατικό σενάριο, ενίσχυση και ανάπτυξή του, προς την κατεύθυνση της μεταποίησης των προϊόντων του πρωτογενούς τομέα. Επίσης, στο έντονα παρεμβατικό σενάριο προβλέπεται παράλληλη και ισοδύναμη ανάπτυξη των βιομηχανικών δραστηριοτήτων που σχετίζονται με δομικά υλικά, επέκταση των ήδη υφιστάμενων λατομείων αδρανών και βιομηχανικών υλικών κ.τ.λ. και την παράλληλη προσέλκυση επενδύσεων προς αυτήν την κατεύθυνση. Οι παραπάνω προβλέψεις δύναται να υλοποιηθούν με δράσεις χωρικής ανάπτυξης, οι οποίες σχετίζονται με:

- Χωροθέτηση νέου οργανωμένου υποδοχέα μεταποιητικών και επιχειρηματικών δραστηριοτήτων, για μεταφερθούν εντός αυτού οι υπάρχουσες επιχειρήσεις, εκτός από τις νέες που θα προσελκύσεις η περιοχή. Στον υποδοχέα θα φιλοξενούνται εκτός από τις επιχειρήσεις, αποθήκες, επιχειρήσεις εφοδιαστικής αλυσίδας (logistics), συσκευαστήρια, επαγγελματικά εργαστήρια κ.α. ενώ θα δοθούν κίνητρα για νέες βιομηχανικές μονάδες επεξεργασίας προϊόντων πρωτογενούς τομέα.
- Παροχή οικονομικών κινήτρων για τη μεταφορά των υφιστάμενων δραστηριοτήτων του δευτερογενούς τομέα από τις υφιστάμενες θέσεις τους στον οργανωμένο υποδοχέα και να απαγορευθεί η χρήση της μεταποίησης και οι συναφείς δραστηριότητες από το λοιπό εξωαστικό χώρο, προκειμένου να λειτουργήσουν οργανωμένα, συγκεντρωμένα, με οικονομία κλίμακας και με ορθολογική διαχείριση των υγρών και στερεών αποβλήτων τους.
- Ανάπτυξη σχέσεων συνεργασίας μεταξύ των βιοτεχνιών και βιομηχανιών της περιοχής που σχετίζονται με τον πρωτογενή τομέα (είδη συσκευασίας και τυποποίησης) και αυτών που βρίσκονται σε γειτονικές περιοχές, αλλά και να ενθαρρυνθεί η έρευνα με ακαδημαϊκά ιδρύματα και ερευνητικά ινστιτούτα για τη βελτίωση των μεταποιητικών διεργασιών.
- Βελτίωση έργων υποδομών σε σχέση με τις μεταφορές, την τηλεπικοινωνία, την προστασία του περιβάλλοντος και έτσι, να συνδεθεί ο νέος οργανωμένος υποδοχέας με τα κεντρικά οδικά δίκτυα, το σιδηρόδρομο, το δίκτυο φυσικού αερίου, τα δίκτυα οπτικών ινών κ.λπ.

Αναφορικά με τον τριτογενή τομέα ανάπτυξης, σύμφωνα με τις προβλέψεις του παρεμβατικού σεναρίου δυναμικής ανάπτυξης προτείνεται:

- Δυναμική ανάπτυξη του τομέα του εμπορίου και της προώθησης των εξαγωγών νωπών και κονσερβοποιημένων γεωργικών προϊόντων. Δημιουργία ζωνών με εμπορικές δραστηριότητες σε επίπεδο χονδρεμπορίου, ώστε να αναπτυχθεί ο κλάδος αυτός.
- Δημιουργία εκτεταμένων ζωνών τουρισμού – εναλλακτικών μορφών – σε εγγύτητα με τις περιοχές που διαθέτουν συγκριτικά πλεονεκτήματα, αναφορικά με το φυσικό περιβάλλον (περιοχή του Αλμωπαίου και του όρους Πάικου εντός των ορίων της Τ.Κ. Κρανέας), όπου θα επιτρέπεται η δημιουργία ξενοδοχειακών καταλυμάτων για την ανάπτυξη του κλάδου του τουρισμού.

- Συνεργασία του τουριστικού τομέα με τον πρωτογενή τομέα για την από κοινού διαμόρφωση οικοτουριστικών δράσεων, στο πλαίσιο της ανάπτυξης των εναλλακτικών μορφών τουρισμού.
- Συνεργασία, στο πλαίσιο της τουριστικής ανάπτυξης, με όμορους Δήμους, τόσο της Πέλλας και της Ημαθίας, όσο και του Κιλκίς, για την ανάπτυξη κοινών δράσεων και συνεργειών, με σκοπό τη διαμόρφωση τουριστικών «πακέτων» και προγραμμάτων, κοινών πολιτιστικών εκδηλώσεων, αθλητικών δράσεων και εκδηλώσεων, προκειμένου να δημιουργηθούν οι προϋποθέσεις για περαιτέρω ανάπτυξη του τουριστικού ρεύματος.
- Αξιοποίηση της ιαματικής πηγής στο Λουτροχώρι, με σκοπό την ανάπτυξη του ιαματικού τουρισμού και τη διαμόρφωση συνεργασιών και δικτύου συνεργειών με το Λουτράκι Πέλλας. Σύνδεση του ιαματικού τουρισμού με το Κ.Ε.Π.Α.Τ. που αναφέρεται παρακάτω.
- Δημιουργία Κέντρου Προπονητικού Αθλητικού Τουρισμού (Κ.Ε.Π.Α.Τ.) που θα συνδυαστεί με ξενοδοχειακή μονάδα, σύμφωνα με προδιαγραφές που καθορίζονται από την Κ.Υ.Α. 12601/2007 (ΦΕΚ Β΄ 1393), όπως τροποποιήθηκε και ισχύει. Η χωροθέτηση του Κ.Ε.Π.Α.Τ. στις ημιορεινές περιοχές του Δήμου Σκύδρας θα διασφαλίσει την προσέλκυση δράσεων αθλητικού τουρισμού για την προπόνηση αθλητικών ομάδων, μεμονωμένων αθλητών, αλλά και την ενίσχυση των αθλητικών και κοινωνικών υποδομών και εξοπλισμού του Δήμου. Με τις σύγχρονες, πλήρεις και λειτουργικές εγκαταστάσεις, υπηρεσίες και εξοπλισμό, τα οφέλη για το Δήμο θα είναι άμεσα και έμμεσα, καθώς πολλά επαγγέλματα αναμένεται να συμβάλουν στην ανάπτυξη αυτής της δράσης και να ωφεληθούν οικονομικά από αυτήν. Σημαντική παράμετρος είναι το ιδιοκτησιακό καθεστώς, καθώς στη Ζώνη του Κ.Ε.Π.Α.Τ. δεν επιτρέπεται ανοικοδόμηση άλλων κτιρίων και η χωροθέτηση άλλων χρήσεων γης.

Αποτέλεσμα των παραπάνω αναφορών, σχετικά με την αύξηση του πληθυσμού και την ανάπτυξη των τριών τομέων οικονομίας που αναλύθηκαν, στο παρεμβατικό σενάριο δυναμικής ανάπτυξης θα είναι η δημιουργία νέων θέσεων απασχόλησης, με αποτέλεσμα την αύξηση των αναγκών στέγασης και την οικιστική εξάπλωση, τόσο των οικισμών, όσο και της έδρας του Δήμου με τη λογική να δημιουργηθούν νέες πολεοδομημένες οικιστικές περιοχές που θα έχουν τις απαραίτητες συνθήκες οδικού δικτύου, υποδομών και κοινοχρήστων – κοινωφελών χώρων για να φιλοξενήσουν το μελλοντικό πληθυσμό. Στην παράγραφο Β3.1 διατυπώθηκε η πληθυσμιακή εξέλιξη για το σενάριο της δυναμικής ανάπτυξης, θεωρώντας ότι με την ταυτόχρονη ενδυνάμωση και των τριών τομέων της ανάπτυξης, την υλοποίηση των έργων υποδομών, καθώς και των έργων προστασίας του περιβάλλοντος, θα μείνουν οι νέοι στο Δήμο, θα επιστρέψουν αρκετοί από όσους σπουδάζουν σε μεγάλα αστικά κέντρα για να εργαστούν στο Δήμο και θα υπάρξει δημογραφική αναζωογόνηση και πληθυσμιακή αύξηση. Επομένως, το έντονα παρεμβατικό σενάριο θα προκαλέσει σημαντικές αλλαγές τόσο δημογραφικά, οικονομικά και κοινωνικά, όσο και χωροταξικά χαρακτηριστικά του Δήμου, αλλά και στο φυσικό και στο δομημένο περιβάλλον του τόπου.

Αναφορικά με το φυσικό περιβάλλον, στο σενάριο της έντονης παρέμβασης, θα πρέπει να υλοποιηθούν:

- Όλα τα έργα προστασίας περιβάλλοντος που θα σχετίζονται με τη διαχείριση και επεξεργασία των υγρών και στερεών αποβλήτων βιομηχανικού τύπου, αλλά και λυμάτων από τον οργανωμένο υποδοχέα των μεταποιητικών δραστηριοτήτων, τα έργα ολοκληρωμένης διαχείρισης λυμάτων σε όλους τους οικισμούς του Δήμου, καθώς και σε όλες τις μελλοντικές τουριστικές υποδομές και το Κ.Ε.Π.Α.Τ.
- Έργα και δράσεις για παραγωγή Ανανεώσιμων Πηγών Ενέργειας, είτε από την ήλιο, είτε από τη βιομάζα που προκύπτει από τα κτηνοτροφικά απόβλητα, τα διάφορα ρεύματα αποβλήτων (π.χ. αγροτικού τομέα, οργανικά απορρίμματα κ.α.).
- Ενημέρωση των τοπικών κοινωνιών για θέματα προστασίας περιβάλλοντος και βιώσιμης διαχείρισης αποβλήτων.
- Άμεση εφαρμογή του Περιφερειακού Σχεδίου Διαχείρισης Αποβλήτων Κεντρικής Μακεδονίας, με υλοποίηση και του Τοπικού Σχεδίου του Δήμου Σκύδρας και ενεργό συμμετοχή των τοπικών κοινωνιών στη βιώσιμη διαχείριση των αποβλήτων.
- Δράσεις σε συνεργασία με όμορους Δήμους για την άμεση αντιμετώπιση των θεμάτων ρύπανσης, η οποία διαχέεται μέσα από τα νερά και ιδιαίτερα χείμαρρους και ποτάμια.
- Έργα υποστήριξης δραστηριοτήτων υπαίθριας αναψυχής σε άλση, ρεματιές κ.λπ., τα οποία θα συνδυαστούν τόσο με την καθημερινότητα των κατοίκων, όσο και με τις δράσεις του εναλλακτικού τουρισμού.

Όσον αφορά στις τεχνικές υποδομές, και σε αυτό τον τομέα θα υπάρξει αφενός ολοκλήρωση των υπό εκπόνηση και των ήδη προγραμματιζόμενων τεχνικών έργων που αφορούν στο τοπικό οδικό και στο σιδηροδρομικό δίκτυο, αλλά και αναβάθμιση των ήδη υφιστάμενων. Αναλυτικότερα, τα έργα στην πλήρη ανάπτυξη του σεναρίου θα περιλαμβάνουν τόσο στις προς πολεοδόμηση νέες περιοχές, όσο και εξωαστικά, αναβαθμίσεις του οδικού δικτύου (κάποιες σε συνεργασία με την Περιφέρεια), δημιουργία δικτύου ποδηλατόδρομων (εντός και εκτός των οικισμών) και πεζόδρομων, έργα ηλεκτροφωτισμού, καθώς και έργα αστικών αναπλάσεων, τα οποία θα περιλαμβάνουν παρεμβάσεις στο δημόσιο χώρο, αλλά και στον ιδιωτικό π.χ. σε προσόψεις εγκαταλελειμμένων κτιρίων. Επίσης, θα υλοποιηθούν: επέκταση δικτύων ύδρευσης, κατασκευή αποχετευτικών δικτύων σε όλους τους οικισμούς με παράλληλα έργα για την επεξεργασία των λυμάτων τους (όπως ήδη αναφέρθηκε παραπάνω), επέκταση δικτύου άρδευσης και αναβάθμιση όλων των δικτύων με κλειστούς αγωγούς, αλλά και έργα διαχείρισης υδατικών πόρων π.χ. φράγματα, μικρότεροι ταμιευτήρες, λιμνοδεξαμενές ανάσχεσης μεγάλων πλημμυρικών παροχών υδατορευμάτων κ.α. Αναγκαία θα είναι όλα τα έργα σύνδεσης με τη μέση τάση δικτύου ηλεκτρικής ενέργειας, δίκτυα οπτικών ινών, φυσικού αερίου κ.λπ. Στο έντονα παρεμβατικό σενάριο οι λύσεις που προτείνονται αναφορικά με τις τεχνικές υποδομές δεν λαμβάνουν υπόψη τους άλλα κριτήρια που σχετίζονται με το οικονομικό κόστος

και τις περιβαλλοντικές επιπτώσεις των προτεινόμενων έργων, αλλά δίνουν έμφαση στην υποστήριξη της ανάπτυξης. Παράλληλα, θα υπάρξει ανάπτυξη σε επίπεδο κοινωνικών υποδομών, εντός των οικισμών (στα νέα τους μεγεθυμένα όρια), με χωροθέτηση κοινόχρηστων και κοινωφελών χρήσεων (χώροι αθλητισμού, πολιτιστικών εγκαταστάσεων, πρόνοιας, κοινόχρηστοι χώροι πρασίνου κ.λπ.). Συνεπώς, θα απαιτηθεί η ανακαίνιση υφιστάμενων κτιριακών υποδομών και η ανέγερση νέων, προκειμένου να λειτουργήσουν με περισσότερο φόρτο οι υφιστάμενες και μελλοντικές κοινωνικές υποδομές.

Τέλος, αναφορικά με το πολιτιστικό περιβάλλον, στην περιοχή μελέτης οι αρχαιολογικοί χώροι και τα μνημεία προστατεύονται επαρκώς από τη σχετική νομοθεσία. Το έντονα παρεμβατικό σενάριο για το πολιτιστικό περιβάλλον αναφέρεται σε: έργα αναστήλωσης των μνημείων, ανάδειξής τους μέσω αναπλάσεων των περιβαλλόντων χώρων τους, αλλά και περαιτέρω διερεύνηση των αρχαιολογικών χώρων με εργασίες, προκειμένου να αξιοποιηθούν και τουριστικά. Σε αυτό το πλαίσιο, θα πρέπει να υπάρξει συνεργασία του Δήμου με τις αρμόδιες υπηρεσίες του Υπουργείου Πολιτισμού, οι οποίες έχουν την κατά το νόμο ευθύνη να υλοποιήσουν τις προαναφερθείσες δράσεις. Σε αυτήν την προσπάθεια είναι σκόπιμο να ενταχθούν και οι προσπάθειες ανάδειξης των ιστορικών τόπων, αλλά και των λοιπών στοιχείων της πολιτιστικής κληρονομιάς της περιοχής, καθώς και της πλούσιας ιστορίας της, που σχετίζεται με εκδηλώσεις, τοπικούς συλλόγους κ.λπ., για τη διατήρηση και την προβολή των τοπικών παραδόσεων Προτείνονται ενδεικτικά οι εξής ενέργειες:

- Ενίσχυση και προβολή των παραδοσιακών εορτών, πανηγυριών και τοπικών εκδηλώσεων για την προσέλκυση νέων επισκεπτών, στο πλαίσιο της τουριστικής ανάπτυξης της περιοχής.
- Οριοθέτηση και ανάδειξη των ιστορικών ευρημάτων της περιοχής.
- Δημιουργία δικτύου πολιτιστικών χώρων και κέντρων.
- Ανάπλαση και ανάδειξη του οικιστικού περιβάλλοντος των οικισμών Καλλίπολης και Σανδαλίου που διακρίνονται για την καλή ποιότητα οικιστικού περιβάλλοντος, καθώς και ανάδειξη των οικιστικών συνόλων της Κρανιάς και της Λιθαριάς.
- Προβολή του υφιστάμενου λαογραφικού μουσείου στο Μαυροβούνι και δημιουργία και νέου μεγαλύτερου λαογραφικού μουσείου με αναφορά σε ιστορικά γεγονότα της περιοχής. Σύνδεση των μουσείων με άλλα μουσεία της περιοχής π.χ. λαογραφικό μουσείο Γιαννιτσών και δημιουργία δικτύου για την τουριστική προβολή και προσέλκυση περισσότερων επισκεπτών.

Σε συνέχεια των όσων αναφέρθηκαν παραπάνω, σύμφωνα με το έντονα παρεμβατικό σενάριο, η Σκύδρα ουσιαστικά θα αναβαθμιστεί σε υπερτοπικό κέντρο και θα ενισχυθεί αντίστοιχα σε επίπεδο διοικητικών δομών, υπηρεσιών, αλλά και σε επίπεδο κοινωνικών και τεχνικών υποδομών τόσο εντός του οικισμού, όσο και στις περιοχές που θα προβλεφθούν ως μελλοντική επέκταση. Και για το λόγο αυτόν, στην αντίστοιχη πληθυσμιακή εξέλιξη και στην πρόβλεψή της για τον οικισμό της Σκύδρας, λήφθηκε υπόψη στο σενάριο η πληθυσμιακή εξέλιξη της Αριδαίας κατά την περίοδο 1981 – 2011, καθώς θα προσομοιάζει το εν λόγω αστικό κέντρο και ως προς τις

διοικητικές λειτουργίες και ως προς την τουριστική ανάπτυξη και την επισκεψιμότητα που δέχεται λόγω των Λουτρών Πόζαρ.

B3.2.3 Παρεμβατικό σενάριο ήπιας ανάπτυξης – ρεαλιστικό σενάριο

Ακολουθεί το παρεμβατικό σενάριο ήπιας ανάπτυξης, το οποίο βασίζεται σε πιο ρεαλιστικές προβλέψεις και υποθετικά σενάρια: σε αυτό, όπως έχει ήδη αναφερθεί στην παράγραφο Β.3.1 προβλέπεται ότι ο Δήμος θα συγκρατήσει τον πληθυσμό του, χωρίς όμως να παρουσιάσει και σημαντική πληθυσμιακή μεγέθυνση, όπως στο σενάριο έντονης ανάπτυξης. Το σενάριο αυτό προτείνει μέτριας έντασης παρεμβάσεις, οι οποίες σχετίζονται με την αξιοβίωτη ολοκληρωμένη και ισόρροπη ανάπτυξη. Εξετάζοντας την παραγωγική ανασυγκρότηση της περιοχής, μέσω της ενίσχυσης των τριών τομέων παραγωγικής δραστηριότητας, προτείνονται οι παρακάτω παρεμβάσεις:

Αναφορικά με τον πρωτογενή τομέα, στόχευση αποτελεί όχι τόσο η ποσοτική αύξηση των παραγόμενων προϊόντων, όσο η ποιοτική βελτίωση του αγροτικού προϊόντος που φτάνει στον καταναλωτή, εντός και εκτός Ελλάδας, καθώς και η διερεύνηση για εφαρμογή νέων καλλιεργειών που θα αυξήσουν και το εισόδημα των αγροτών. Το ήπιο σενάριο ανάπτυξης του πρωτογενούς τομέα εστιάζει στη μικροκλίμακα της περιοχής, σέβεται τους φυσικούς πόρους και ιδιαίτερα το αρδευτικό νερό και αξιοποιεί ιδέες της κυκλικής οικονομίας. Συγκεκριμένες παρεμβάσεις που προτείνονται στον πρωτογενή τομέα αυτό αφορούν:

- Στην προώθηση και ανάπτυξη της βιολογικής γεωργίας που εστιάζει στην ποιοτική αναβάθμιση των παραγόμενων προϊόντων, στην προστασία των φυσικών οικοσυστημάτων και στη διατήρηση της γονιμότητας των εδαφών και υπερτερεί της συμβατικής γεωργίας, με σαφή πλεονεκτήματα για την υγεία των καταναλωτών, αλλά και τους φυσικούς πόρους, έδαφος και νερό.
- Στη διατήρηση των τοπικών ποικιλιών και εισαγωγή νέων αγροτικών καλλιεργειών, με βάση τα εδαφικά, κλιματικά και λοιπά χαρακτηριστικά του Δήμου, σε άμεση συνεργασία με γεωπόνους, καθώς και ακαδημαϊκά ιδρύματα, ερευνητικά ινστιτούτα και οργανισμούς.
- Στον εκσυγχρονισμό του αγροτικού τομέα με υιοθέτηση νέων μεθόδων π.χ. γεωργία ακριβείας, με την οποία θα επιτευχθούν μείωση του κόστους παραγωγής για τους αγρότες, λιγότερες επιπτώσεις στους φυσικούς πόρους και ποιοτικότερα προϊόντα.
- Στην υποστήριξη του αγροτικού τομέα και των καλλιεργειών από βιώσιμα συστήματα διαχείρισης αρδευτικού νερού, τα οποία θα αποτελούν μέρος μίας βιώσιμης τοπικής αγροτικής πολιτικής, η οποία θα ξεκινήσει με τη διενέργεια αναδασμών, τη συγκρότηση συνεταιρισμών υγιούς και δημοκρατικής διακυβέρνησης, θα προχωρήσει με την κατασκευή ταμιευτήρων και μικρών λιμνοδεξαμενών για τη συλλογή ομβρίων και την κατασκευή σύγχρονων αρδευτικών δικτύων με κλειστούς αγωγούς, ώστε τελικά να ελαχιστοποιείται το αρδευτικό νερό που χάνεται σε απώλειες λόγω εξάτμισης ή χρήσης του σε άλλες

δραστηριότητες, και θα ολοκληρωθεί η προσπάθεια με την υποστήριξη της διάθεσης των αγροτικών προϊόντων σε υφιστάμενες και νέες αγορές, με την κατάλληλη συσκευασία, τυποποίηση, ιχνηλασιμότητα κ.λπ.

- Στην υιοθέτηση των αρχών της κυκλικής οικονομίας στον πρωτογενή τομέα, με σκοπό την ελαχιστοποίηση των παραγόμενων αποβλήτων, λαμβάνοντας υπόψη ότι η ανάπτυξη συνεργειών και δράσεων με άλλες παραγωγικές δραστηριότητες, είναι δυνατόν να συνεισφέρει αποτελεσματικά σε αυτήν την προσπάθεια. Ο στόχος της κυκλικής οικονομίας να απορρίπτονται λιγότερα προϊόντα, είναι θετικός και για την οικονομία και για το περιβάλλον, με άμεσα οφέλη στις τοπικές κοινωνίες. Με τη στροφή στην κυκλική οικονομία του πρωτογενούς τομέα, κάθε παραγόμενο απόβλητο από τις αγροτικές δραστηριότητες, φυτικής προέλευσης, δύναται να αποτελέσει δομικό υλικό για διεργασίες κομποστοποίησης οργανικών αποβλήτων, είτε κτηνοτροφικών αποβλήτων, είτε προδιαλεγμένου κλάσματος οργανικών απορριμμάτων. Το προϊόν που παράγεται μπορεί να είναι εδαφοβελτιωτικό και αν στην κομποστοποίηση χρησιμοποιηθούν και γαιοσκώληκες, τότε το παραγόμενο προϊόν είναι ιδιαίτερα ποιοτικό και χρήσιμο σε αγροτικές καλλιέργειες, οδηγώντας και σε μείωση στη χρήση λιπασμάτων.
- Στην ανάπτυξη της βιολογικής κτηνοτροφίας, μέσω της κυκλικής οικονομίας: ο κτηνοτρόφος παράγει τις ζωοτροφές που θα χρησιμοποιήσει ο ίδιος και οι συνέταιροί του και το παραγόμενο προϊόν αποκτά προστιθέμενη αξία και ποιότητα.
- Στην υιοθέτηση των αρχών της κυκλικής οικονομίας, βάσει της οποίας τα κτηνοτροφικά απόβλητα χρησιμοποιούνται για παραγωγή βιοαερίου (ενέργειας), μέσω της αναερόβιας χώνευσής τους και το υπολειπόμενο οργανικό προϊόν χρησιμοποιείται για παραγωγή εδαφοβελτιωτικού, μέσω κομποστοποίησης με τα φυτικά υποπροϊόντα των αγροτικών καλλιεργειών.
- Στη χρήση Α.Π.Ε. για την κάλυψη ενεργειακών αναγκών του πρωτογενούς τομέα π.χ. γεωθερμίας σε θερμοκήπια, βιοαερίου για θέρμανση νερού και παραγωγή ηλεκτρικού ρεύματος σε κτηνοτροφικές εγκαταστάσεις κ.α.
- Στη χωροθέτηση κτηνοτροφικών ζωνών και στη διερεύνηση χωροθέτησης ενός κτηνοτροφικού πάρκου, ενδεχομένως διαδημοτικού χαρακτήρα, προκειμένου να οργανωθούν οι κτηνοτρόφοι και να βελτιστοποιήσουν τις δραστηριότητές τους, είτε με οικονομίες κλίμακας, είτε με αποτελεσματικότερη εφαρμογή των αρχών της κυκλικής οικονομίας.
- Στην καθετοποίηση της κτηνοτροφικής παραγωγής και στην οργάνωση και λειτουργία κτηνοτροφικών εγκαταστάσεων, βάσει των διατάξεων του Ν.4056/2012.⁵
- Στη στήριξη των τοπικών αγροτικών και κτηνοτροφικών προϊόντων (γάλα, κρέας, τσαλαφούτι, κηπευτικά, μέλι, γλυκά του κουταλιού, κρεμμύδια, πατάτες κ.α.) με

⁵ Ο συγκεκριμένος νόμος θεσμοθέτησε βασικές αλλαγές στη διαδικασία αδειοδότησης των κτηνοτροφικών εγκαταστάσεων, οι οποίες θα καταγράφονται πλέον σε αυτοτελές ηλεκτρονικό μητρώο και θα υπόκεινται σε τακτικούς (ανά διετία) και έκτακτους ελέγχους, ενώ άδεια θα πρέπει να έχουν ακόμα και τα μικρά μαντριά.

ενέργειες όπως η εφαρμογή τυποποιημένων προδιαγραφών ποιότητας, η πιστοποίηση τους (προϊόντα ΠΟΠ και ΠΓΕ⁶), η προώθησή τους σε συνεργασία με τοπικούς επιχειρηματικούς φορείς και οι εξαγωγές τους σε νέες αγορές κ.α. Απαραίτητη είναι η προώθηση του ποιοτικού τους χαρακτήρα που αποτελεί προϋπόθεση ουσιαστικά για την είσοδό τους σε νέες απαιτητικές, καθώς και επίλεκτες αγορές.

- Στην ίδρυση και λειτουργία σύγχρονων αγροτικών συνεταιρισμών, που θα στελεχώνονται με εξειδικευμένο ανθρώπινο δυναμικό, θα υποστηρίζονται από σύγχρονες τεχνολογίες επικοινωνίας, θα υποστηρίζονται από επιστήμονες κατάλληλων ειδικοτήτων και θα εξασφαλίζουν το επιδιωκόμενο προστιθέμενο όφελος της αποτελεσματικής δικτύωσης και συνεργασίας των παραγωγών, μέσα από μία δημοκρατική και δίκαιη διακυβέρνηση.
- Στην προώθηση σύγχρονων μορφών οργάνωσης των αγροτών που εκτός των άλλων ωφελειών λειτουργούν και ως μηχανισμοί προώθησης, εμπορίας και τεχνικής υποστήριξης των τοπικών προϊόντων. Χαρακτηριστικό παράδειγμα είναι η δημιουργία αγροκτημάτων, τα οποία ως συλλογικά σχήματα, επιτυγχάνουν οικονομίες κλίμακας σε κοινές υποθέσεις όπως η πιστοποίηση των καλλιεργειών, η προώθηση και εμπορία των προϊόντων, η προμήθεια εφοδίων και υποστηρικτικών υπηρεσιών κ.α.
- Στη στήριξη των γεωργικών και κτηνοτροφικών δραστηριοτήτων από δευτερογενείς παραγωγικές μονάδες που θα ασχολούνται με τη μεταποίηση, τυποποίηση και συσκευασία των τοπικών προϊόντων.
- Στη σύνδεση ανάμεσα στον πρωτογενή τομέα και στην ανάπτυξη εναλλακτικών μορφών τουρισμού, μέσω της δημιουργίας αγροτουριστικών καταλυμάτων, αλλά και της στήριξης του τουρισμού από τοπικά αγροτικά προϊόντα.

Η έμφαση εδώ δίνεται στον πολυλειτουργικό χαρακτήρα της γεωργοκτηνοτροφίας και στην ποιοτική αναβάθμιση των παραγωγικών διαδικασιών και των παραγόμενων προϊόντων, χωρίς βέβαια να αποκλείεται η αύξηση της ποσότητας του συνολικού προϊόντος. Τέλος, και αναφορικά πάντα με την πρωτογενή παραγωγή, είναι σκόπιμη η εφαρμογή συστημάτων ολοκληρωμένης διαχείρισης παραγωγής που στοχεύουν στην ορθολογική χρήση των διαθέσιμων πόρων και τεχνικών, με σεβασμό στο περιβάλλον και στην παραγωγή ποιοτικών και απαλλαγμένων από υπολείμματα λιπασμάτων προϊόντων.

Στο δευτερογενή τομέα, σύμφωνα με το ήπιο αναπτυξιακό σενάριο δεν προτείνεται απαραίτητα η δημιουργία οργανωμένης ζώνης επιχειρηματικών δραστηριοτήτων, αφού σύμφωνα με τα σχετικά δεδομένα, πολλές βιομηχανικές περιοχές και πάρκα στην Ελλάδα, είτε δεν υλοποιήθηκαν γιατί χωροθετήθηκαν σε ιδιωτικές εκτάσεις, είτε υλοποιήθηκαν, αλλά δεν ευνοήθηκε η μετεγκατάσταση των υφιστάμενων μονάδων, λόγω οικονομικού κόστους και λοιπών παραγόντων.

⁶ Τα προϊόντα Προστατευόμενης Ονομασίας Προέλευσης (Π.Ο.Π.) και Προστατευόμενης Γεωγραφικής Ένδειξης (Π.Γ.Ε.) προστατεύονται από τον Κανονισμό 2081/92 και από την Ελληνική νομοθεσία (Π.Δ. 61/93 & 81/93), ενώ τα προϊόντα Ιδιοτυπίας προστατεύονται από τον Κανονισμό 2082/92.

Συνεπώς, αν δεν συντρέχουν οι προϋποθέσεις για χωροθέτηση και ίδρυση οργανωμένου υποδοχέα μεταποιητικών δραστηριοτήτων, προτείνονται τα παρακάτω για το δευτερογενή τομέα παραγωγής:

- Η ενίσχυση των μεταποιητικών δραστηριοτήτων, οι οποίες θα δράσουν σε συνεργασία με τον πρωτογενή τομέα, προκειμένου να στηρίξουν την αγροτική παραγωγή, με διάσπαρτη χωροθέτησή τους πλησίον του κεντρικού οδικού δικτύου και όσο πιο κοντά στις γεωργικές και κτηνοτροφικές εκμεταλλεύσεις.
- Η παροχή κινήτρων για αναμόρφωση της παραγωγικής διαδικασίας των επιχειρήσεων του κλάδου, προς λιγότερο ενεργοβόρες και φιλικές για το περιβάλλον μεθόδους.
- Η θέσπιση προγραμμάτων συνεχούς κατάρτισης των επαγγελματιών του χώρου.
- Η ενίσχυση της εξωστρέφειας των επιχειρήσεων του κλάδου.
- Η ίδρυση και λειτουργία εργαστηρίων πιστοποίησης προϊόντων.
- Η απαγόρευση χωροθέτησης μεταποιητικών δραστηριοτήτων που δεν έχουν σχέση με τον πρωτογενή τομέα.

Το ήπιο σενάριο για το δευτερογενή τομέα παραγωγής δίνει έμφαση, όπως και το παρεμβατικό στην ενδυνάμωση των μεταποιητικών δραστηριοτήτων και της βιομηχανίας, με ταυτόχρονο σεβασμό στο περιβάλλον, ώστε να υπάρχει μια ισόρροπη ανάπτυξη των βιομηχανικών κλάδων, ενώ παράλληλα να προωθούνται δράσεις προστασίας του περιβάλλοντος από τα παραγόμενα απόβλητα. Στο ήπιο σενάριο δεν υποχρεώνεται η συγκέντρωση όλων των μεταποιητικών δραστηριοτήτων σε έναν οργανωμένο υποδοχέα, αλλά αν υπάρξουν οι προϋποθέσεις π.χ. έκταση κατάλληλου ιδιοκτησιακού καθεστώτος, οικονομική ενίσχυση για τη μετεγκατάσταση των υφιστάμενων βιοτεχνικών μονάδων κ.λπ., τότε είναι επιθυμητή, καθώς έτσι μειώνεται το κόστος παραγωγής για τις βιοτεχνίες και παράλληλα, επιτυγχάνεται καλύτερη προστασία του περιβάλλοντος, μέσω της αποτελεσματικότερης επεξεργασίας και διαχείρισης των αποβλήτων τους.

Όσον αφορά στον τριτογενή τομέα ανάπτυξης, κατά το σενάριο ήπιας παρέμβασης προτείνονται:

- Τριτογενοποίηση του αγροτικού χώρου μέσω της ενίσχυσης του εμπορίου, με έμφαση στη στήριξη και προώθηση των εξαγωγών νωπών και κονσερβοποιημένων τοπικών γεωργικών προϊόντων.
- Ανάπτυξη του τομέα του τουρισμού, μέσω της ανάπτυξης αγροτουρισμού και ήπιων μορφών αναψυχής – τουρισμού, λαμβάνοντας υπόψη το φυσικό περιβάλλον της ευρύτερης περιοχής και δημιουργώντας θύλακες τουρισμού σε συνεργασία με τα όμορα αστικά κέντρα της Π.Ε. Πέλλας (Έδεσσα, Αριδαία και Γιαννισά).
- Προώθηση του ιαματικού τουρισμού και δημιουργία δικτύου με τα Λουτρά Πόζαρ για τη συνεργασία, την ανάπτυξη συνεργειών κ.λπ.
- Ολοκλήρωση της προγραμματισμένης σύνταξης μελετών για την ίδρυση δασικού χωριού και την κατασκευή πολυθεματικού πάρκου υπαίθριων δραστηριοτήτων και δικτύου μονοπατιών και ποδηλατόδρομων στον Αλμωπαιό, στην περιοχή

Βραχάκι της Τ.Κ. Κρανέας κ.α. και με σύνδεσή τους με ανάλογες υποδομές σε όμορες περιοχές γειτονικών Δήμων.

- Διαφήμιση και προβολή της περιοχής και των αξιόλογων στοιχεία φυσικού και πολιτιστικού περιβάλλοντος, με στόχο την προσέλκυση επισκεπτών – τουριστών.
- Οργάνωση πολιτιστικών δράσεων, αξιοποίηση αρχαιολογικών χώρων, μνημείων, μουσείων και ιστορίας στην ευρύτερη περιοχή, για την προώθηση στοχευμένου τουριστικού ρεύματος π.χ. μαθητές, Κ.Α.Π.Η. κ.λπ.

Σύμφωνα με το σενάριο αυτό, προτείνεται η ανάπτυξη του τριτογενούς τομέα παραγωγής, λαμβάνοντας υπόψη τους υφιστάμενους πόρους και αξιοποιώντας τα τοπικά χαρακτηριστικά και συγκριτικά πλεονεκτήματα της περιοχής, στοχεύοντας σε μια ήπια, βιώσιμη τουριστική ανάπτυξη και σε συνέργεια με όμορους Δήμους.

Η ανάπτυξη των τριών τομέων της οικονομίας, όπως αναλύθηκαν παραπάνω και αφορούν στο παρεμβατικό σενάριο ήπιας ανάπτυξης, θα οδηγήσουν σε μικρή πληθυσμιακή αύξηση συνολικά για το Δήμο και δημιουργία νέων θέσεων απασχόλησης.

Αναφορικά με το φυσικό περιβάλλον, στο σενάριο της ήπιας παρέμβασης, η προστασία ασκείται στο σύνολο της περιοχής μελέτης και βρίσκεται σε αρμονία σε σχέση με την αξιοποίηση των φυσικών πόρων, με βάση την ισχύουσα περιβαλλοντική νομοθεσία για την προστασία των νερών, του εδάφους, του αέρα κ.λπ. Η προστασία και αναβάθμιση των φυσικών πόρων θα εξασφαλίσει τη βιωσιμότητα της τοπικής ανάπτυξης και οικονομίας που βασίζεται σε αυτούς, τόσο ως προς τον πρωτογενή τομέα, όσο και προς την ήπια τουριστική ανάπτυξη, που προτείνεται στο εν λόγω σενάριο. Με βάση τα δεδομένα της περιοχής, απαιτείται η εφαρμογή μια ολοκληρωμένης και βιώσιμης περιβαλλοντικής διαχείρισης, η οποία θα στηρίζεται στην αρμονική σύζευξη των παραγωγικών δραστηριοτήτων (γεωργία, κτηνοτροφία κ.λπ.), της ήπιας τουριστικής ανάπτυξης αλλά και της περιβαλλοντικής προστασίας. Ειδικότερα, προτείνονται οι παρακάτω δράσεις:

- Η σταδιακή εφαρμογή του Περιφερειακού Σχεδίου Διαχείρισης Αποβλήτων Κεντρικής Μακεδονίας και του Τοπικού Σχεδίου του Δήμου, με ταυτόχρονη ενημέρωση και ευαισθητοποίηση των κατοίκων για τα θέματα διαχείρισης των απορριμμάτων τους.
- Η βιώσιμη διαχείριση της Εγκατάστασης Επεξεργασίας Λυμάτων της Σκύδρας με τη σύνδεση της κωμόπολης με αυτό και την ολοκλήρωση των έργων αποχέτευσης.
- Η προώθηση φωτοβολταϊκών συστημάτων σε δημοτικά κτίρια ως μία προσπάθεια εξοικονόμησης ρεύματος και ανεξαρτητοποίησής τους από το κεντρικό δίκτυο.
- Δημιουργία οργανωμένων δικτύων πρασίνου – πολιτισμού και αγροτικής εκπαίδευσης, αξιοποίηση των ρεμάτων και ένταξή τους στα οργανωμένα δίκτυα κ.τ.λ.
- Διαμόρφωση σχεδίου για τον έγκαιρο εντοπισμό οποιουδήποτε περιβαλλοντικού προβλήματος ή θέματος περιβαλλοντικής υποβάθμισης στο Δήμο Σκύδρας.

- Λήψη μέτρων για την αντιπλημμυρική προστασία της περιοχής και των οικισμών της, με έμφαση στα σενάρια της κλιματικής αλλαγής και σε σενάρια έντονων καιρικών φαινομένων.

Αναφορικά με τις τεχνικές υποδομές, το σενάριο ήπιας ανάπτυξης ουσιαστικά προτείνει έργα παρόμοια με το παρεμβατικό σενάριο, αλλά σε μικρότερη έκταση και κλίμακα και με πιο αργούς ρυθμούς υλοποίησης, δεδομένου ότι η αναμενόμενη πληθυσμιακή αύξηση είναι μικρότερη σε σύγκριση με αυτήν του σεναρίου δυναμικής ανάπτυξης. Δίνεται έμφαση στην ποιότητα των υποδομών, στην ολοκλήρωσή τους και λιγότερο στην επέκτασή τους, καθώς και στην αντικατάσταση παλαιών και επικίνδυνων δικτύων, εφόσον και αν υπάρχουν και συμβάλλουν αρνητικά στη δημόσια υγεία π.χ. αντικατάσταση αγωγών ύδρευσης με νέους σύγχρονων υλικών, πολυαιθυλενίου ή PVC.

Τέλος, σχετικά με το πολιτιστικό περιβάλλον, ενισχύεται η προστασία των αρχαιολογικών χώρων και μνημείων, ενώ επισημαίνονται οι θέσεις τους, είτε επί των οδών πρόσβασης σε αυτά, είτε στο διαδικτυακό τόπο του Δήμου. Δεν αποτελούν παράμετρο αξιοποίησης για ενίσχυση του τουρισμού και στο μέλλον, οι πολιτιστικές εκδηλώσεις και δράσεις σε διάφορους οικισμούς του Δήμου πραγματοποιούνται από τους κατοίκους με μία μορφή εσωστρέφειας, δηλαδή, χωρίς προσπάθεια σύνδεσής τους με την τουριστική ανάπτυξη και την αύξηση της επισκεψιμότητας εποχικού πληθυσμού, έστω και σε ημερήσια βάση.

Σε συνέχεια των όσων αναφέρθηκαν παραπάνω, σύμφωνα με το παρεμβατικό σενάριο ήπιας ανάπτυξης, η Σκύδρα ουσιαστικά θα παραμείνει ένα αναβαθμισμένο τοπικό κέντρο με ρόλο ανάμεσα στην Έδεσσα, στα Γιαννισά και στην Αλμωπία, αλλά και σε αγροτικούς οικισμούς της Περιφερειακής Ενότητας Ημαθίας, και θα διατηρήσει το σημερινό επίπεδο διοικητικών δομών, υπηρεσιών, ενώ σε επίπεδο κοινωνικών και τεχνικών υποδομών, τόσο εντός του οικισμού, όσο και στις περιοχές που θα προβλεφθούν ως μελλοντική επέκταση, θα υπάρξει αναβάθμισή τους. Και για το λόγο αυτόν, στην αντίστοιχη πληθυσμιακή εξέλιξη και στην πρόβλεψή της για τον οικισμό της Σκύδρας, λήφθηκε υπόψη στο σενάριο ότι θα συνεχιστεί η πληθυσμιακή εξέλιξή της με ίδιους ρυθμούς με αυτούς της περιόδου 1991 – 2011, καθώς θα προσομοιάζει το εν λόγω αστικό κέντρο και ως προς τις διοικητικές λειτουργίες και ως προς την τουριστική ανάπτυξη και την επισκεψιμότητα που δέχεται λόγω των Λουτρών Πόζαρ.

B4. Επιλογή τελικού σεναρίου ανάπτυξης και χωρικής οργάνωσης

B4.1 Γενικά

Σύμφωνα με τις διατάξεις του Ν. 4447/2016, ο χωρικός σχεδιασμός οφείλει να συμβάλει στην ανάπτυξη, με σεβασμό στην προστασία του φυσικού και πολιτιστικού περιβάλλοντος. Λαμβάνοντας υπόψη την παραπάνω επιταγή, αναμένεται ο χωρικός σχεδιασμός και συγκεκριμένα, το τοπικό Χωρικό Σχέδιο του Δήμου Σκύδρας, να εναρμονίζεται με την ανάγκη προστασίας του περιβάλλοντος και τη βιώσιμη ανάπτυξη της περιοχής. Αναφορικά με την επιλογή των εναλλακτικών σεναρίων που εξετάστηκαν στο προηγούμενο κεφάλαιο, ισχύουν τα εξής:

- Τα σενάρια εξέλιξης του πληθυσμού, λαμβάνονται υπόψη, ώστε σε ό,τι αφορά την οικιστική ανάπτυξη της περιοχής, να εξεταστεί κατά πόσο οι υφιστάμενοι οικιστικοί υποδοχείς είναι σε θέση να δεχθούν την τυχόν προβλεπόμενη πληθυσμιακή αύξηση και να φιλοξενήσουν τις νέες ανάγκες για κοινωνικό εξοπλισμό. Επίσης, είναι απαραίτητα για την οργάνωση των κοινωνικών υποδομών και τη λήψη των αναγκαίων μέτρων για επέκταση των τεχνικών υποδομών, ώστε να μην υπάρξουν φαινόμενα αυθαίρετης δόμησης και ανεπάρκειας των υποδομών, και κατά συνέπεια αρνητικές προς το περιβάλλον επιπτώσεις.
- Τα αναπτυξιακά σενάρια εξετάζουν τους τρεις τομείς της οικονομίας, πρωτογενή, δευτερογενή, τριτογενή και πώς αυτοί θα εξελιχθούν ανάλογα με το κάθε σενάριο που διατυπώνεται. Ο πρωτογενής τομέας είναι ιδιαίτερα ανεπτυγμένος στο Δήμο Σκύδρας και γενικά αποτελεί έναν ευαίσθητο τομέα και ιδιαίτερα χρήσιμο: ο αριθμός των αγροτών στη χώρα μας βαίνει μειούμενος, οι δραστηριότητες είναι άμεσα συνυφασμένες με την ποιότητα των φυσικών πόρων, νερού και εδάφους, αλλά και τις κλιματικές συνθήκες που δεν είναι πάντα σταθερές, το κόστος παραγωγής μερικές φορές είναι δυσβάσταχτο και από την άλλη πλευρά αποτελεί έναν πραγματικά παραγωγικό τομέα, ο οποίος στην περίπτωση της Σκύδρας συμβάλλει τα μέγιστα στο εξαγωγικό προφίλ της Περιφέρειας Κεντρικής Μακεδονίας. Ο δευτερογενής τομέας στο Δήμο Σκύδρας δρα συμπληρωματικά στον πρωτογενή και η ενίσχυσή του κρίνεται σημαντική αναπτυξιακή συνιστώσα για την περιοχή μελέτης, προκειμένου να προσδώσει στα αγροτικά προϊόντα ένα ξεχωριστό προφίλ και χαρακτήρα. Ο τριτογενής τομέας στο Δήμο Σκύδρας περιορίζεται στο εμπόριο και στις υπηρεσίες, ιδιαίτερα τις δημόσιες, ενώ τουριστική ανάπτυξη δεν υφίσταται.
- Εκτός των παραπάνω αναπτυξιακών σεναρίων εξετάστηκαν και άλλες παράμετροι και συγκεκριμένα, το φυσικό περιβάλλον, οι τεχνικές υποδομές, το ανθρωπογενές και πολιτιστικό περιβάλλον, καθώς και οι οικιστικές περιοχές, οι οποίες ωστόσο εξαρτώνται ως ένα βαθμό από τα σενάρια εξέλιξης του πληθυσμού.

Έτσι, στο Κεφάλαιο 3 διερευνήθηκαν τρία παρεμβατικά σενάρια για όλες τις προαναφερθείσες παραμέτρους: το σενάριο τάσεων ή μηδενικό σενάριο, το σενάριο δυναμικής ανάπτυξης και το σενάριο ήπιας ανάπτυξης ή ρεαλιστικό σενάριο.

B.4.2 Αξιολόγηση εναλλακτικών σεναρίων ανάπτυξης και χωρικής οργάνωσης

B4.1.1 Αξιολόγηση σεναρίου τάσεων

Στο μηδενικό σενάριο ή σενάριο τάσεων, όπως προαναφέρθηκε, εξετάζεται το ενδεχόμενο να παραμείνει η κατάσταση και η ρύθμιση των χρήσεων γης ως έχει, χωρίς καμία ουσιαστική παρέμβαση σχεδιασμού. Επίσης, δεν προτείνονται παρεμβάσεις σε κανένα τομέα οικονομικής δραστηριότητας, γεγονός που φανερώνει την απουσία βελτιωτικών κινήσεων / παρεμβάσεων. Στο σενάριο αυτό διατηρούνται οι υφιστάμενες κοινωνικές και οικονομικές τάσεις και ο πληθυσμός του Δήμου μένει σχεδόν στάσιμος, με τη Σκύδρα να εμφανίζει πληθυσμιακή αύξηση αντίστοιχη με την τελευταία εικοσαετία 1991 – 2011 και τους λοιπούς οικισμούς να διατηρούν επίσης την ίδια πληθυσμιακή εξέλιξη, κυρίως αρνητική, με εξαιρέσεις, και οι προτάσεις του Τοπικού Χωρικού Σχεδίου θα κινούνται σε ένα αντίστοιχο πλαίσιο διατήρησης της υφιστάμενης κατάστασης.

Το μηδενικό σενάριο ή σενάριο τάσεων συνεπάγεται τα εξής:

- Τη συνέχιση της «άναρξης» χωροθέτησης των παραγωγικών δραστηριοτήτων στον εξαωστικό χώρο και ειδικά στη Δ.Ε. Σκύδρας στην οποία απουσιάζει οποιοσδήποτε χωροταξικός σχεδιασμός, με αποτέλεσμα τη «σύγκρουση» χρήσεων γης, την υποβάθμιση της γεωργικής γης και την περιβαλλοντική επιβάρυνση.
- Την πιθανή υποβάθμιση του φυσικού περιβάλλοντος από διάφορες οχλούσες οικονομικές δραστηριότητες.
- Την πληθυσμιακή μείωση σε όλους τους οικισμούς του Δήμου και δυσμενείς επιπτώσεις στα δημογραφικά, με υπογεννητικότητα και μετανάστευση των νέων προς τις μεγάλες πόλεις και το εξωτερικό.
- Την αδυναμία προσέλκυσης τουριστών και τη μηδενική ανάπτυξη σε αυτόν τον τομέα.
- Την πιθανή υποβάθμιση των φυσικών πόρων και τη γενικότερη περιβαλλοντική υποβάθμιση και ιδιαίτερα των υδατικών πόρων, οι οποίοι αφενός χρησιμοποιούνται στον πρωτογενή τομέα για την άρδευση, αφετέρου δέχονται ρύπανση από τις αγροτικές καλλιέργειες.
- Τη μηδενική αξιοποίηση των πολιτιστικών πόρων για τουριστικούς σκοπούς.
- Την πιθανή μελλοντική υποβάθμιση της ποιότητας ζωής των κατοίκων, ιδιαίτερα των μικρών οικισμών, λόγω ενδεχόμενης ελάττωσης των κοινωνικών υποδομών και εξυτηρητήσεων.
- Την αδυναμία πολεοδομικών ρυθμίσεων στους οικισμούς που αντιμετωπίζουν ζητήματα και προβλήματα σε αδειοδοτήσεις διαφόρων οικονομικών δραστηριοτήτων εντός των οικισμών.

Συνεπώς, το μηδενικό σενάριο ή σενάριο τάσεων, θα έχει ως πιθανό αποτέλεσμα μία στασιμότητα ή περαιτέρω υποβάθμιση της περιοχής στο μέλλον, τόσο ως προς τα οικονομικά και περιβαλλοντικά, όσο και προς τα πληθυσμιακά – κοινωνικά – οικιστικά χαρακτηριστικά της. Για τους παραπάνω λόγους, δεν είναι επιλέξιμο το σενάριο αυτό.

B4.1.2 Αξιολόγηση παρεμβατικού σεναρίου δυναμικής ανάπτυξης

Το παρεμβατικό σενάριο δυναμικής ανάπτυξης αποτελεί ένα ιδιαίτερα ευνοϊκό σενάριο, το οποίο αναφέρεται στη θετική ανατροπή των τάσεων, εξετάζοντας τον τομέα της οικονομικής ανάπτυξης, με έντονη παρέμβαση σε θέματα διαχείρισης περιβάλλοντος προς την κατεύθυνση της προστασίας και εισαγωγής καινοτόμων δράσεων στην παραγωγή Α.Π.Ε., στη διαχείριση στερεών και υγρών αποβλήτων κ.α. Βασική παράμετρος στο εν λόγω σενάριο είναι το πιθανό υψηλό κόστος υλοποίησης των προτεινόμενων έργων υποδομών, αναπτυξιακών έργων και γενικά επενδύσεων.

Το παρεμβατικό σενάριο δυναμικής ανάπτυξης στηρίζεται στην παράλληλη δυναμική ανάπτυξη και των τριών τομέων οικονομίας (πρωτογενή, δευτερογενή, τριτογενή), θεωρώντας ότι θα υπάρξουν επενδύσεις και ανάπτυξη ταυτόχρονα σε όλους τους τομείς, χωρίς να υπάρξουν χωρικές συγκρούσεις μεταξύ τους. Αφορά σε προτάσεις, οι οποίες είναι δυσκολότερο να υλοποιηθούν είτε λόγω των χρονοβόρων διαδικασιών που απαιτούνται, είτε λόγω του υψηλού κόστους υλοποίησης, είτε λόγω θεσμικών και διοικητικών μεταρρυθμίσεων που θα πρέπει να προηγηθούν και οι οποίες δεν εξαρτώνται από το Δήμο Σκύδρας, αλλά από την εκάστοτε κυβέρνηση. Το σενάριο αυτό θα μπορούσε να εφαρμοστεί υπό την προϋπόθεση ότι οι επικρατούσες οικονομικές, πολιτικές και κοινωνικές συνθήκες ήταν σε καλύτερη κατάσταση και υπήρχε μεγαλύτερη δυνατότητα συνεργασίας σε τοπικό και εθνικό επίπεδο.

Όσον αφορά την υλοποίησή του, το παρεμβατικό σενάριο δυναμικής ανάπτυξης προϋποθέτει εκτεταμένους οικονομικούς πόρους, οι οποίοι θα διατεθούν ταυτόχρονα προς όλες τις αναπτυξιακές κατευθύνσεις, ενώ σε επίπεδο χωρικής οργάνωσης, θα προβλέπει διεύρυνση σχεδόν όλων των οικιστικών υποδοχέων, πολλά έργα υποδομών για την υποστήριξη της ποιότητας ζωής σε αυτούς, αλλά και οργάνωση του εξωαστικού χώρου με παρεμβάσεις αυστηρού χωρισμού σε διακριτές ζώνες χρήσεων όλης της εδαφικής επικράτειας του Δήμου Σκύδρας.

Για το λόγο αυτόν, το σενάριο αυτό δύναται να χαρακτηριστεί ως επιθετική πολιτική ανάπτυξης και η εφαρμογή του εγκυμονεί κινδύνους, καθώς δεν είναι ρεαλιστικό και είναι δυνατόν να προκαλέσει ανισόροπη ανάπτυξη με δυσμενείς επιπτώσεις στο περιβάλλον. Αντίθετα, ως προς το σκέλος του φυσικού περιβάλλοντος, το εν λόγω σενάριο παρουσιάζει ιδιαίτερα θετικές πτυχές και μάλιστα, σε αρκετές περιπτώσεις δεν συνοδεύεται από υπερβολικό κόστος εφαρμογής, αφού σχετίζεται με δράσεις που δεν απαιτούν μεγάλες οικονομικές επενδύσεις. Προτείνεται, λοιπόν, ως προς το κριτήριο του φυσικού περιβάλλοντος, να εξεταστεί η υιοθέτηση του παρεμβατικού σεναρίου δυναμικής ανάπτυξης. Επίσης, προτείνεται η υιοθέτηση επιμέρους σημείων του εν λόγω σεναρίου π.χ. από τη διερεύνηση της Γ΄

Φάσης του Τοπικού Χωρικού Σχεδίου, αν προκύψει κατάλληλη δημόσια έκταση για χωροθέτηση ΚΕ.Π.Α.Τ., τότε αυτό να υλοποιηθεί ως πρόταση παρέμβασης από αυτό το σενάριο.

B4.1.3 Αξιολόγηση παρεμβατικού σεναρίου ήπιας ανάπτυξης

Τα σενάριο ήπιας παρέμβασης είναι και το πιο ρεαλιστικό και βιώσιμο σενάριο, το οποίο θα συμβάλει στην ισόρροπη αξιοβίωτη ανάπτυξη της περιοχής με αξιοποίηση των συγκριτικών πλεονεκτημάτων της, ενίσχυση των θετικών τάσεων και αναστροφή πολλών αρνητικών τάσεων, αλλά και την αντιμετώπιση πολλών υφιστάμενων προβλημάτων. Επιπρόσθετα, θέτει τους βασικούς άξονες παρέμβασης, λαμβάνοντας υπόψη παραμέτρους όπως η χρονική και χρηματοδοτική εφικτότητα υλοποίησης των δράσεων, η αποφυγή διατάραξης των υφιστάμενων κοινωνικών σχέσεων, η προστασία του περιβάλλοντος κ.α.

Χαρακτηριστικό του είναι η πιο ρεαλιστική προσέγγιση της μελλοντικής εξέλιξης του Δήμου, τόσο όσον αφορά στη θετική εξέλιξη του πληθυσμού του, όσο και στην ανάπτυξη στον πρωτογενή, δευτερογενή και τριτογενή τομέα, καθώς και στη χωρική οργάνωση του Δήμου. Ειδικά για την τελευταία, εξυπηρετεί τον ενισχυμένο ρόλο της Σκύδρας, προτείνοντας μελλοντική οικιστική επέκταση, ενώ οργανώνει τον εξωαστικό χώρο με λιγότερο αυστηρό πλαίσιο από το σενάριο δυναμικής ανάπτυξης, διασφαλίζοντας την κοινωνική αποδοχή, αλλά και την προστασία του περιβάλλοντος. Ουσιαστικά, το εν λόγω σενάριο υιοθετεί στοιχεία και ιδέες από το σενάριο δυναμικής ανάπτυξης, αλλά και το σενάριο τάσεων, με βελτιστοποίησή τους, ως προς τα οικονομικά, κοινωνικά και περιβαλλοντικά χαρακτηριστικά τους.

B4.2 Ανακεφαλαίωση αξιολόγησης σεναρίων ανάπτυξης και χωρικής οργάνωσης

Για την ολοκληρωμένη αξιολόγηση των τριών παραπάνω σεναρίων, διατυπώνονται τα κύρια κριτήρια επιλογής τους, χωρίς να λαμβάνονται υπόψη περιβαλλοντικά κριτήρια, με τα οποία θα ασχοληθεί η Στρατηγική Μελέτη Περιβαλλοντικών Επιπτώσεων – Β΄ Φάση. Τα κριτήρια που επιλέγονται είναι τα εξής:

- Δημιουργία θέσεων εργασίας.
- Αύξηση του εισοδήματος των κατοίκων.
- Πληθυσμιακή ανάπτυξη – δημογραφική ανανέωση..
- Ολοκληρωμένη αξιοποίηση πολιτιστικών πόρων.
- Ολοκληρωμένη αξιοποίηση φυσικών πόρων.
- Βιοτικό επίπεδο – συνθήκες διαβίωσης.

Τα κριτήρια αυτά επιλέγονται διότι αποτελούν βασικούς στόχους της μελέτης. Έτσι, με την ολοκλήρωση του Τοπικού Χωρικού Σχεδίου και κυρίως με την εφαρμογή του, θα οδηγηθεί η περιοχή σε περαιτέρω ανάπτυξη, θα δημιουργηθούν νέες θέσεις εργασίας, θα μειωθεί η ανεργία και θα αυξηθεί το εισόδημα των κατοίκων. Παράλληλα, θα υπάρξει βελτίωση στο βιοτικό επίπεδο των κατοίκων. Σημαντικό κριτήριο αποτελεί και η ολοκληρωμένη αξιοποίηση των φυσικών πόρων και ιδιαίτερα

της γεωργικής γης και των υδάτινων πόρων, οι οποίοι δέχονται σημαντικές πιέσεις και κινδυνεύουν από υποβάθμιση, αλλά και των πολιτιστικών πόρων, που είναι δυνατόν να συνδυαστούν με την τουριστική ανάπτυξη.

Για την αξιολόγηση των τριών σεναρίων, χρησιμοποιούνται πίνακες με τα κριτήρια και βαθμολογούνται αυτά για κάθε σενάριο ως προς τις επιπτώσεις που αναμένεται να προκαλέσουν σε κάθε κλάδο που εξετάστηκε παραπάνω και συγκεκριμένα, στην πληθυσμιακή εξέλιξη, στον πρωτογενή, στο δευτερογενή και στον τριτογενή τομέα, στο φυσικό περιβάλλον, στο πολιτιστικό περιβάλλον, στις τεχνικές υποδομές και στη χωρική οργάνωση.

Η βαθμολόγηση των κριτηρίων επιλέγεται να γίνει με σύμβολα, ως εξής: η θετική συνέπεια συμβολίζεται με (+), η πολύ θετική συνέπεια με (++), η αρνητική επίδραση με (-), η πολύ αρνητική επίδραση με (--), η ουδέτερη επίπτωση με (/) και η πιθανή θετική ή πιθανή αρνητική επίδραση, η οποία εξαρτάται από τον τρόπο και το βαθμό εφαρμογής του Τοπικού Χωρικού Σχεδίου με (+ -).

Στους πίνακες που ακολουθούν τα Α, Β, Γ κ.λπ. αντιστοιχίζεται στους παραπάνω κλάδους ως εξής Α: πληθυσμιακή εξέλιξη, Β: πρωτογενής τομέας, Γ: δευτερογενής τομέας, Δ: Τριτογενής τομέας, Ε: φυσικό περιβάλλον, ΣΤ: πολιτιστικό περιβάλλον, Ζ: τεχνικές υποδομές και οι αριθμοί 1, 2, 3 αντιστοιχούν στα σενάρια, 1: σενάριο τάσεων ή μηδενικής παρέμβασης, 2: παρεμβατικό σενάριο δυναμικής ανάπτυξης, 3: παρεμβατικό σενάριο ήπιας ανάπτυξης – ρεαλιστικό.

Καταρχήν, ως προς τα τρία σενάρια για τα πληθυσμιακά μεγέθη του Δήμου στο μέλλον, ουσιαστικά δεν υπάρχει άμεσα επικρατέστερο σενάριο, καθώς τα περισσότερα κριτήρια δεν σχετίζονται άμεσα με τα πληθυσμιακά σενάρια. Εντούτοις, το σενάριο Α2 που αφορά στο παρεμβατικό σενάριο δυναμικής ανάπτυξης, όπως αναφέρθηκε, προϋποθέτει υλοποίηση περισσότερων έργων τεχνικών υποδομών, κοινωνικών εξυπηρετήσεων κ.λπ., για τη διατήρηση του επιπέδου διαβίωσης τουλάχιστον στα σημερινά επίπεδα, αλλά και πολύ μεγαλύτερο κόστος υλοποίησης. Συνεπώς, το σενάριο Α3 της ήπιας πληθυσμιακής αύξησης του Δήμου Σκύδρας, με τις επιμέρους διαφοροποιήσεις για την έδρα του Δήμου και τους λοιπούς οικισμούς, όπως ομαδοποιήθηκαν παραπάνω, όπου παρουσιάστηκαν τα σενάρια πληθυσμιακής εξέλιξης, θεωρείται επικρατέστερο και πιο ρεαλιστικό.

ΚΡΙΤΗΡΙΑ	ΣΕΝΑΡΙΑ		
	A1	A2	A3
ΔΗΜΙΟΥΡΓΙΑ ΘΕΣΕΩΝ ΕΡΓΑΣΙΑΣ	-	/	/
ΑΥΞΗΣΗ ΕΙΣΟΔΗΜΑΤΟΣ	-	/	/
ΠΛΗΘΥΣΜΙΑΚΗ ΑΝΑΠΤΥΞΗ	--	++	+
ΟΛΟΚΛΗΡΩΜΕΝΗ ΑΞΙΟΠΟΙΗΣΗ ΠΟΛΙΤΙΣΤΙΚΩΝ ΠΟΡΩΝ	/	/	/
ΟΛΟΚΛΗΡΩΜΕΝΗ ΑΞΙΟΠΟΙΗΣΗ ΦΥΣΙΚΩΝ ΠΟΡΩΝ	+ -	+ -	+ -
ΒΙΟΤΙΚΟ ΕΠΙΠΕΔΟ - ΣΥΝΘΗΚΕΣ ΔΙΑΒΙΩΣΗΣ	-	+	++

Πίνακας Β4.2.1: Αξιολόγηση σεναρίου ως προς τα πληθυσμιακά μεγέθη.

Με βάση την εξέλιξη που θα έχουμε στον πρωτογενή τομέα ανάπτυξης του Δήμου από τα τρία σενάρια που αναλύθηκαν παραπάνω, επικρατέστερο σενάριο

κρίνεται το Β3 που αφορά στο παρεμβατικό σενάριο ήπιας ανάπτυξης – ρεαλιστικό σενάριο. Σύμφωνα με αυτό, δίδεται έμφαση στο γεωργοκτηνοτροφικό τομέα και στην ανάπτυξή του με την κατά κύριο λόγο ποιοτική αναβάθμισή του, ενώ παράλληλα στοχεύει στην ορθολογική χρήση των διαθέσιμων φυσικών πόρων, ιδιαίτερα του αρδευτικού νερού, των υπόγειων νερών και του εδάφους. Επίσης, στο Β2 σενάριο, τα κριτήρια «δημιουργία θέσεων εργασίας» και «αύξηση εισοδήματος» είναι ιδιαίτερα θετικά στην επόμενη 15ενταετία εφαρμογής του Τ.Χ.Σ., μετά την έγκρισή του, αλλά μακροπρόθεσμα, η αναμενόμενη υποβάθμιση των φυσικών πόρων, είναι πιθανό να οδηγήσει σε συρρίκνωση αυτών των μεγεθών.

ΚΡΙΤΗΡΙΑ	ΣΕΝΑΡΙΑ		
	Β1	Β2	Β3
ΔΗΜΙΟΥΡΓΙΑ ΘΕΣΕΩΝ ΕΡΓΑΣΙΑΣ	-	++	+
ΑΥΞΗΣΗ ΕΙΣΟΔΗΜΑΤΟΣ	-	++	+
ΠΛΗΘΥΣΜΙΑΚΗ ΑΝΑΠΤΥΞΗ	-	+	+
ΟΛΟΚΛΗΡΩΜΕΝΗ ΑΞΙΟΠΟΙΗΣΗ ΠΟΛΙΤΙΣΤΙΚΩΝ ΠΟΡΩΝ	/	/	/
ΟΛΟΚΛΗΡΩΜΕΝΗ ΑΞΙΟΠΟΙΗΣΗ ΦΥΣΙΚΩΝ ΠΟΡΩΝ	-	--	++
ΒΙΟΤΙΚΟ ΕΠΙΠΕΔΟ - ΣΥΝΘΗΚΕΣ ΔΙΑΒΙΩΣΗΣ	-	+	+

Πίνακας Β4.2.2: Αξιολόγηση σεναρίου ως προς τον πρωτογενή τομέα.

Με βάση την εξέλιξη που προτείνεται στο δευτερογενή τομέα στο Δήμο από τα τρία σενάρια που αναλύθηκαν παραπάνω, επικρατέστερο σενάριο κρίνεται το Γ3, το οποίο εκτός από τα οφέλη που θα προσδώσει στο Δήμο αναφορικά με τις θέσεις εργασίας, το εισόδημα κ.λπ., δίνει έμφαση και στην προστασία του περιβάλλοντος, ώστε να υπάρχει μια ισόρροπη ανάπτυξη των βιομηχανικών κλάδων με παράλληλες δράσεις προστασίας του περιβάλλοντος. Βασικά σημεία, επίσης, είναι ότι οι μεταποιητικές δραστηριότητες προσανατολίζονται στην υποστήριξη του πρωτογενούς τομέα, δηλαδή, είναι στοχευμένες και δεν προσελκύουν επενδύσεις και σε νέους τομείς μεταποίησης, αλλά ενθαρρύνουν τη συνέργεια και με όμορες αγροτικές περιοχές της Πέλλας και της Ημαθίας, και ότι το σενάριο Γ3 επιθυμεί τη χωροθέτηση οργανωμένου υποδοχέα μεταποιητικών δραστηριοτήτων, εφόσον υπάρξει κατάλληλη θέση που πληροί τα σχετικά κριτήρια χωροθέτησης, αλλά ταυτόχρονα δεν είναι αυστηρό με πλήρη απαγόρευση των μεταποιητικών δραστηριοτήτων στο λοιπό εξωαστικό χώρο του Δήμου.

ΚΡΙΤΗΡΙΑ	ΣΕΝΑΡΙΑ		
	Γ1	Γ2	Γ3
ΔΗΜΙΟΥΡΓΙΑ ΘΕΣΕΩΝ ΕΡΓΑΣΙΑΣ	--	++	+
ΑΥΞΗΣΗ ΕΙΣΟΔΗΜΑΤΟΣ	--	++	+
ΠΛΗΘΥΣΜΙΑΚΗ ΑΝΑΠΤΥΞΗ	--	+	+
ΟΛΟΚΛΗΡΩΜΕΝΗ ΑΞΙΟΠΟΙΗΣΗ ΠΟΛΙΤΙΣΤΙΚΩΝ ΠΟΡΩΝ	/	/	/
ΟΛΟΚΛΗΡΩΜΕΝΗ ΑΞΙΟΠΟΙΗΣΗ ΦΥΣΙΚΩΝ ΠΟΡΩΝ	+-	+-	++
ΒΙΟΤΙΚΟ ΕΠΙΠΕΔΟ - ΣΥΝΘΗΚΕΣ ΔΙΑΒΙΩΣΗΣ	/	/	/

Πίνακας Β4.2.3: Αξιολόγηση σεναρίου ως προς το δευτερογενή τομέα.

Με βάση την εξέλιξη που προτείνεται στον τριτογενή τομέα ανάπτυξης του Δήμου από τα τρία σενάρια που αναλύθηκαν παραπάνω, επικρατέστερο σενάριο δεν υπάρχει ξεκάθαρα, καθώς τα οφέλη και των δύο σεναρίων είναι πολλά και σχεδόν ισάξια. Η ανάπτυξη του τουρισμού στην περιοχή, είτε μέσω του σεναρίου της δυναμικής ανάπτυξης, είτε μέσω του σεναρίου της ήπιας ανάπτυξης, θα προσδώσει σημαντικά οφέλη, άμεσα κι έμμεσα, τόσο σε νέες θέσεις εργασίας και αύξηση του εισοδήματος των απασχολούμενων, όσο και στην πληθυσμιακή ανάπτυξη, την αξιοποίηση των πολιτιστικών πόρων και μακροπρόθεσμα στο βιοτικό επίπεδο των κατοίκων. Συνεπώς, η επιλογή σεναρίου για τον τριτογενή τομέα θα προκύψει ουσιαστικά από τη Στρατηγική Μελέτη Περιβαλλοντικών Επιπτώσεων, με την περιβαλλοντική αξιολόγησή τους.

ΚΡΙΤΗΡΙΑ	ΣΕΝΑΡΙΑ		
	Δ1	Δ2	Δ3
ΔΗΜΙΟΥΡΓΙΑ ΘΕΣΕΩΝ ΕΡΓΑΣΙΑΣ	-	++	+
ΑΥΞΗΣΗ ΕΙΣΟΔΗΜΑΤΟΣ	-	++	+
ΠΛΗΘΥΣΜΙΑΚΗ ΑΝΑΠΤΥΞΗ	-	+	+
ΟΛΟΚΛΗΡΩΜΕΝΗ ΑΞΙΟΠΟΙΗΣΗ ΠΟΛΙΤΙΣΤΙΚΩΝ ΠΟΡΩΝ	/	+	++
ΟΛΟΚΛΗΡΩΜΕΝΗ ΑΞΙΟΠΟΙΗΣΗ ΦΥΣΙΚΩΝ ΠΟΡΩΝ	/	-	+
ΒΙΟΤΙΚΟ ΕΠΙΠΕΔΟ - ΣΥΝΘΗΚΕΣ ΔΙΑΒΙΩΣΗΣ	/	+	+

Πίνακας Β4.2.4: Αξιολόγηση σεναρίου ως προς τον τριτογενή τομέα.

Εξετάζοντας την εξέλιξη που θα σημειωθεί στο φυσικό περιβάλλον του Δήμου από τα τρία σενάρια που αναλύθηκαν παραπάνω, επικρατέστερο σενάριο κρίνεται το Ε2, σύμφωνα με το οποίο επιτυγχάνεται ολοκληρωμένη προστασία στο φυσικό περιβάλλον της περιοχής μελέτης, ενώ η ανάπτυξη γίνεται παράλληλα με την προστασία και αναβάθμιση των φυσικών πόρων. Στο σενάριο δυναμικής ανάπτυξης, ως προς τη συνιστώσα του φυσικού περιβάλλοντος, η ολοκληρωμένη διαχείριση περιβάλλοντος, η αξιοποίηση και προώθηση Α.Π.Ε., η βιώσιμη διαχείριση λυμάτων και αποβλήτων, θα συμβάλουν, έστω και έμμεσα στη δημιουργία νέων θέσεων εργασίας και στην αύξηση του εισοδήματος των απασχολούμενων σε συναφείς οικονομικές δραστηριότητες. Ουσιαστικά, θα προκύψουν τα οφέλη εφαρμογής της κυκλικής οικονομίας, τόσο για το φυσικό, όσο και για το οικονομικό περιβάλλον.

ΚΡΙΤΗΡΙΑ	ΣΕΝΑΡΙΑ		
	Ε1	Ε2	Ε3
ΔΗΜΙΟΥΡΓΙΑ ΘΕΣΕΩΝ ΕΡΓΑΣΙΑΣ	/	+	/
ΑΥΞΗΣΗ ΕΙΣΟΔΗΜΑΤΟΣ	/	+	/
ΠΛΗΘΥΣΜΙΑΚΗ ΑΝΑΠΤΥΞΗ	/	+	/
ΟΛΟΚΛΗΡΩΜΕΝΗ ΑΞΙΟΠΟΙΗΣΗ ΠΟΛΙΤΙΣΤΙΚΩΝ ΠΟΡΩΝ	/	/	/
ΟΛΟΚΛΗΡΩΜΕΝΗ ΑΞΙΟΠΟΙΗΣΗ ΦΥΣΙΚΩΝ ΠΟΡΩΝ	--	++	+
ΒΙΟΤΙΚΟ ΕΠΙΠΕΔΟ - ΣΥΝΘΗΚΕΣ ΔΙΑΒΙΩΣΗΣ	/	++	+

Πίνακας Β4.2.5: Αξιολόγηση σεναρίου αναφορικά με το φυσικό περιβάλλον.

Εξετάζοντας την εξέλιξη που θα σημειωθεί στο πολιτιστικό περιβάλλον του Δήμου από τα τρία σενάρια που αναλύθηκαν παραπάνω, επικρατέστερο σενάριο κρίνεται το ΣΤ2, σύμφωνα με το οποίο θα γίνουν σημαντικά έργα προστασίας και ανάδειξης των μνημείων και θα υπάρξει συσχέτιση των πολιτιστικών πόρων του Δήμου με την τουριστική ανάπτυξή του, όποια μορφή και να έχει αυτή και κατά συνέπεια με την πληθυσμιακή ανάπτυξη του.

ΚΡΙΤΗΡΙΑ	ΣΕΝΑΡΙΑ		
	ΣΤ1	ΣΤ2	ΣΤ3
ΔΗΜΙΟΥΡΓΙΑ ΘΕΣΕΩΝ ΕΡΓΑΣΙΑΣ	/	+	+
ΑΥΞΗΣΗ ΕΙΣΟΔΗΜΑΤΟΣ	/	+	+
ΠΛΗΘΥΣΜΙΑΚΗ ΑΝΑΠΤΥΞΗ	/	++	/
ΟΛΟΚΛΗΡΩΜΕΝΗ ΑΞΙΟΠΟΙΗΣΗ ΠΟΛΙΤΙΣΤΙΚΩΝ ΠΟΡΩΝ	/	++	+
ΟΛΟΚΛΗΡΩΜΕΝΗ ΑΞΙΟΠΟΙΗΣΗ ΦΥΣΙΚΩΝ ΠΟΡΩΝ	/	/	/
ΒΙΟΤΙΚΟ ΕΠΙΠΕΔΟ - ΣΥΝΘΗΚΕΣ ΔΙΑΒΙΩΣΗΣ	/	+	+

Πίνακας Β4.2.6: Αξιολόγηση σεναρίου αναφορικά με το πολιτιστικό περιβάλλον.

Εξετάζοντας την εξέλιξη που θα σημειωθεί στις τεχνικές υποδομές του Δήμου από τα τρία σενάρια που αναλύθηκαν παραπάνω, επικρατέστερο σενάριο κρίνεται το Ζ2, σύμφωνα με το οποίο η έκταση και οι ρυθμοί των επεμβάσεων στις τεχνικές υποδομές μεγιστοποιούνται, προκειμένου να καλύψουν τους έντονους ρυθμούς της πληθυσμιακής ανάπτυξης, η οποία θα είναι απόρροια των παρεμβάσεων και της αλματώδους οικονομικής ανάπτυξης που θα έχει επιτευχθεί.

ΚΡΙΤΗΡΙΑ	ΣΕΝΑΡΙΑ		
	Z1	Z2	Z3
ΔΗΜΙΟΥΡΓΙΑ ΘΕΣΕΩΝ ΕΡΓΑΣΙΑΣ	/	+	/
ΑΥΞΗΣΗ ΕΙΣΟΔΗΜΑΤΟΣ	/	+	/
ΠΛΗΘΥΣΜΙΑΚΗ ΑΝΑΠΤΥΞΗ	/	++	+
ΟΛΟΚΛΗΡΩΜΕΝΗ ΑΞΙΟΠΟΙΗΣΗ ΠΟΛΙΤΙΣΤΙΚΩΝ ΠΟΡΩΝ	/	+	+
ΟΛΟΚΛΗΡΩΜΕΝΗ ΑΞΙΟΠΟΙΗΣΗ ΦΥΣΙΚΩΝ ΠΟΡΩΝ	/	--	+
ΒΙΟΤΙΚΟ ΕΠΙΠΕΔΟ - ΣΥΝΘΗΚΕΣ ΔΙΑΒΙΩΣΗΣ	/	+	+

Πίνακας Β4.2.7: Αξιολόγηση σεναρίου ως προς τις τεχνικές υποδομές.

Εξετάζοντας την εξέλιξη που προτείνεται στη χωρική οργάνωση του Δήμου Σκύδρας από τα τρία σενάρια που αναλύθηκαν παραπάνω, προκύπτει ότι επικρατέστερο σενάριο κρίνεται το Η3, της ήπιας ανάπτυξης. Η χωρική οργάνωση με βάση το παρεμβατικό σενάριο ήπιας ανάπτυξης, θα προσανατολιστεί σε ρεαλιστικές προτάσεις για τις οικιστικές παρεμβάσεις, με νέες οικιστικές περιοχές και επεκτάσεις οικισμών για τους οποίους κρίνονται απαραίτητες για την επόμενη 15ετία, με σκοπό να υποστηρίξουν τους στόχους της ήπιας ανάπτυξης και όχι να συντελέσουν στη δυναμική ανάπτυξη, όπως ουσιαστικά θα γίνει στο σενάριο Η2. Τα οφέλη των δύο σεναρίων, της ήπιας και της δυναμικής ανάπτυξης είναι παρόμοια στα κριτήρια των νέων θέσεων εργασίας, της αύξησης του εισοδήματος και της πληθυσμιακής

ανάπτυξης, αλλά το σενάριο της ήπιας ανάπτυξης στη χωρική οργάνωση υπερτερεί σαφώς στα κριτήρια των φυσικών και πολιτιστικών πόρων, αλλά και στο μελλοντικό βιοτικό επίπεδο και στις συνθήκες διαβίωσης. Το σενάριο Η2 της ήπιας χωρικής ανάπτυξης, εκτός από ορθολογικές οικιστικές επεκτάσεις, θα διερευνήσει τις δυνατότητες χωροθέτησης οργανωμένων υποδοχέων για κάθε τομέα παραγωγής της οικονομίας και θα ρυθμίσει ζητήματα διαχείρισης και προστασίας του περιβάλλοντος, με γνώμονα την κοινωνική αποδοχή και την υιοθέτηση των προτάσεων από τις τοπικές κοινωνίες.

ΚΡΙΤΗΡΙΑ	ΣΕΝΑΡΙΑ		
	H1	H2	H3
ΔΗΜΙΟΥΡΓΙΑ ΘΕΣΕΩΝ ΕΡΓΑΣΙΑΣ	/	+	+
ΑΥΞΗΣΗ ΕΙΣΟΔΗΜΑΤΟΣ	/	+	+
ΠΛΗΘΥΣΜΙΑΚΗ ΑΝΑΠΤΥΞΗ	-	++	+
ΟΛΟΚΛΗΡΩΜΕΝΗ ΑΞΙΟΠΟΙΗΣΗ ΠΟΛΙΤΙΣΤΙΚΩΝ ΠΟΡΩΝ	/	+	++
ΟΛΟΚΛΗΡΩΜΕΝΗ ΑΞΙΟΠΟΙΗΣΗ ΦΥΣΙΚΩΝ ΠΟΡΩΝ	-	--	+
ΒΙΟΤΙΚΟ ΕΠΙΠΕΔΟ - ΣΥΝΘΗΚΕΣ ΔΙΑΒΙΩΣΗΣ	-	+	++

Πίνακας Β4.2.8: Αξιολόγηση σεναρίου ως προς τη χωρική οργάνωση.

B4.3 Επιλογή τελικού σεναρίου ανάπτυξης και χωρικής οργάνωσης

Το τελικό σενάριο ανάπτυξης και χωρικής οργάνωσης επιλέγεται σε συνδυασμό με τα πορίσματα της Στρατηγικής Μελέτης Περιβαλλοντικών Επιπτώσεων – Β΄ Φάση.

Αναφορικά, όμως, με τις προτάσεις του Τοπικού Χωρικού Σχεδίου που αναλύθηκαν παραπάνω, αυτές συνοψίζονται στον παρακάτω Πίνακα Β.4.3.1:

Εξεταζόμενες παράμετροι σεναρίων	ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ ΤΟΠΙΚΟΥ ΧΩΡΙΚΟΥ ΣΧΕΔΙΟΥ		
	Σενάριο τάσεων 1	Σενάριο δυναμικής ανάπτυξης 2	Σενάριο ήπιας ανάπτυξης 3
Πληθυσμιακή εξέλιξη			√
Πρωτογενής τομέας			√
Δευτερογενής τομέας			√
Τριτογενής τομέας		√	√
Φυσικό περιβάλλον		√	
Πολιτιστικό περιβάλλον		√	
Τεχνικές υποδομές		√	
Χωρική οργάνωση			√

Πίνακας Β4.3.1: Συνοπτική παρουσίαση επιλεγέντων σεναρίων ως προς την ανάπτυξη και τη χωρική οργάνωση.

Υπογραμμίζεται ότι στο σενάριο ήπιας ανάπτυξης εντάσσονται η πληθυσμιακή εξέλιξη, ο πρωτογενής και ο δευτερογενής τομέας και η χωρική οργάνωση. Στο σενάριο δυναμικής ανάπτυξης εντάσσονται οι δράσεις για το φυσικό και πολιτιστικό περιβάλλον, που έχουν μόνο θετικό αντίκτυπο. Ο τριτογενής τομέας, ως προς την τουριστική ανάπτυξη εντάσσεται στο σενάριο της ήπιας ανάπτυξης, με στοιχεία δυναμικής ανάπτυξης, όπως αναφέρθηκε και παραπάνω π.χ. ως προς τη διερεύνηση ανάπτυξης ΚΕ.Π.Α.Τ.

Αναφορικά με τα συμπεράσματα της περιβαλλοντικής αξιολόγησης των σεναρίων χωρικής ανάπτυξης, που προκύπτουν από τη Στρατηγική Μελέτη Περιβαλλοντικών Επιπτώσεων – Β΄ Φάση, αυτά παρατίθενται στον Πίνακα Β.4.3.2 που ακολουθεί:

Εξεταζόμενες παράμετροι σεναρίων	ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΗΣ ΜΕΛΕΤΗΣ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΙΚΩΝ ΕΠΙΠΤΩΣΕΩΝ		
	Σενάριο τάσεων 1	Σενάριο δυναμικής ανάπτυξης 2	Σενάριο ήπιας ανάπτυξης 3
Πληθυσμιακή εξέλιξη			√
Πρωτογενής τομέας			√
Δευτερογενής τομέας			√
Τριτογενής τομέας		√	√
Φυσικό περιβάλλον		√	
Πολιτιστικό περιβάλλον		√	
Τεχνικές υποδομές		√	
Χωρική οργάνωση			√

Πίνακας Β4.3.2: Συνοπτική παρουσίαση επιλεγέντων σεναρίων ως προς την ανάπτυξη και τη χωρική οργάνωση από τη Στρατηγική Μελέτη Περιβαλλοντικών Επιπτώσεων.

Από τα παραπάνω, συγκρίνοντας τους δύο Πίνακες Β.4.3.1 και Β.4.3.2, προκύπτει σύμπτωση απόψεων ανάμεσα στο Τοπικό Χωρικό Σχέδιο και στη Στρατηγική Μελέτη Περιβαλλοντικών Επιπτώσεων, στο θέμα της επιλογής σεναρίων χωρικής ανάπτυξης, γεγονός που επιβεβαιώνει την κοινή στόχευση για αξιόβιωτη ολοκληρωμένη ανάπτυξη του Δήμου Σκύδρας.